

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 06 – 12 Nisan 2010	Yayımlandığı Tarih 13 Nisan 2010	Sayı 444
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)
(R.G. 10 Nisan 2010 – 27548)
- [Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Milletvekili Seçimi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)
(R.G. 10 Nisan 2010 – 27548)
- [Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması”na Katılmamız Hakkında 2010/247 Sayılı Milletlerarası Andlaşma](#)
(R.G. 7 Nisan 2010 – 27545)
- [Anayasa Mahkemesi Üyeliğine Seçme Kararı](#)
(R.G. 10 Nisan 2010 – 27548)
- [11/2/1964 Tarihli ve 403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 6 Nisan 2010 – 27544)
- [Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik](#)
(R.G. 6 Nisan 2010 – 27544)
- [Tütün Mamullerinin Zararlarından Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 8 Nisan 2010 – 27546)
- [Millî Savunma Bakanlığı Er Olarak Askere Sevk Edilecek Yükümlülerin Sınıflandırma İşlemlerine Ait Yönetmelik](#)
(R.G. 12 Nisan 2010 – 27550)
- [Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının 2008-32/34 Sayılı Tebliğine İlişkin I-M Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genelgesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Genelge \(Sayı: 2010/4\)](#)
(R.G. 9 Nisan 2010 – 27547)
- [Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 6 Nisan 2010 – 27544)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 7 Nisan 2010 – 27545)

- [Sanayi ve Ticaret Bakanlığından Araçlar ve Bunların Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik Üniteleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmelikleri ve Teknik Düzenlemelerin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ \(Tebliğ No: SGM-2010/1\)](#) (R.G. 10 Nisan 2010 – 27548)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet Şahin ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [Adalet Bakanlığından Münhal Noterlikler İlanları](#) (R.G. 7 Nisan 2010 – 27545)
- [Adalet Bakanlığından İlan](#) (R.G. 9 Nisan 2010 – 27547)

 [İçindekilere dön](#)

Kanunlar

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLATI KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5979

Kabul Tarihi: 1/4/2010

MADDE 1 – 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Türk-Alman Üniversitesi

EK MADDE 118 – 30/5/2008 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye’de Bir Türk-Alman Üniversitesi Kurulmasına Dair Anlaşmaya göre İstanbul’da Türk-Alman Üniversitesi adıyla bir üniversite kurulmuştur.

Bu Üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;

- a) Mühendislik Fakültesinden,
- b) Fen Fakültesinden,

- c) Hukuk Fakültesinden,
 - ç) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden,
 - d) Kültür ve Sosyal Bilimler Fakültesinden,
 - e) Yabancı Diller Yüksekokulundan,
 - f) Fen Bilimleri Enstitüsünden,
 - g) Sosyal Bilimler Enstitüsünden,
- oluşur.”

MADDE 2 – 2/9/1983 tarihli ve 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 12 – Yeni kurulan Türk-Alman Üniversitesinde kullanılmak üzere ekli (I) sayılı listede yer alan öğretim elemanlarına ait kadrolar ihdas edilerek bu Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı cetvellere, ilgili üniversite bölümü olarak eklenmiştir.”

MADDE 3 – 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 11 – Yeni kurulan Türk-Alman Üniversitesinde kullanılmak üzere ekli (II) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek bu Kanun Hükmünde Kararnameye bağlı cetvellere, ilgili üniversite bölümü olarak eklenmiştir.”

MADDE 4 – 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı cetvelin “A) Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri” bölümüne aşağıdaki ibare eklenmiştir.

“97) Türk-Alman Üniversitesi”

MADDE 5 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9/4/2010

(I) SAYILI LİSTE

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

KURUMU : TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI : MERKEZ

<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>I SAYILI</u>	<u>II SAYILI</u>
Profesör	1	80	20
Doçent	1	60	20
Doçent	2	40	15
Doçent	3	40	15
Yardımcı Doçent	3	60	30
Yardımcı Doçent	4	60	20
Yardımcı Doçent	5	50	20
Öğretim Görevlisi	1	60	20
Öğretim Görevlisi	2	35	10
Öğretim Görevlisi	3	35	10
Öğretim Görevlisi	4	30	5
Öğretim Görevlisi	5	20	5
Öğretim Görevlisi	6	10	
Okutman	1	25	15
Okutman	2	20	10
Okutman	3	15	10

Okutman	4	10	5
Okutman	5	10	5
Okutman	6	5	
Okutman	7	5	
Araştırma Görevlisi	4	45	10
Araştırma Görevlisi	5	50	20
Araştırma Görevlisi	6	55	30
Araştırma Görevlisi	7	60	40
Uzman	1	3	
Uzman	2	3	
Uzman	3	3	
Uzman	4	4	
Uzman	5	5	
Çevirici	1	1	
Eğitim-Öğretim Planlamacısı	1	1	
		TOPLAM	900335

(II) SAYILI LİSTE

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

KURUMU : TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI : MERKEZ

SERBESTTUTULU
KADRO KADRO

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANIDERECEŚİADEDİADEDİ</u>			<u>TOPLAM</u>
GİH Genel Sekreter	1	1	1	
GİH Genel Sekreter Yardımcısı	1	1	1	
GİH Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Yapı İşleri ve Teknik Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Personel Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Bilgi İşlem Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Hukuk Müşaviri	1	1	1	
GİH Öğrenci İşleri Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Sağlık, Kül. ve Sp. Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Küt. ve Dok. Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	1	1	1	
GİH Fakülte Sekreteri	1	5	5	
GİH Enstitü Sekreteri	3	2	2	
GİH Yüksekokul Sekreteri	2	1	1	
GİH Şube Müdürü	1	5	2	7
GİH Şube Müdürü	2	5	2	7
GİH Şube Müdürü	3	5	2	7
GİH Mali Hizmetler Uzmanı	2	1	1	
GİH Mali Hizmetler Uzmanı	3	1	1	
GİH Mali Hizmetler Uzmanı	4	1	1	
GİH Mali Hizmetler Uzmanı	5	1	1	
GİH Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	8	2	2	
GİH Şef	4	15	5	20

GİH	Şef	5	15	5	20
GİH	Şef	6	15	5	20
GİH	Programcı	4	1		1
GİH	Programcı	5	1		1
GİH	Programcı	6	1		1
GİH	Çözümleyici	5	1		1
GİH	Savunma Uzmanı	3	1		1
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	3	1		1
GİH	Kütüphaneci	5	1	1	2
GİH	Kütüphaneci	6	1	1	2
GİH	Kütüphaneci	7	1		1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	20	10	30
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	22	10	32
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	22	10	32
GİH	Sekreter	8	2		2
GİH	Sekreter	9	3		3
GİH	Şoför	7	3	2	5
GİH	Şoför	8	3	2	5
GİH	Şoför	9	4	1	5
GİH	Memur	8	8	10	18
GİH	Memur	9	8	10	18
GİH	Memur	10	8	6	14
GİH	Veznedar	4	1		1
GİH	Veznedar	5	1		1
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	10	10		10
TH	Mühendis	4	3		3
TH	Mühendis	5	3		3
TH	Mühendis	6	4		4
TH	Mimar	5	1		1
TH	Tekniker	6	5	3	8
TH	Tekniker	7	5	3	8
TH	Tekniker	8	5	4	9
TH	Teknisyen	8	5	3	8
TH	Teknisyen	9	5	3	8
TH	Teknisyen	10	5	4	9
SH	Uzman Tabip	4	2		2
SH	Tabip	5	2		2
SH	Diş Tabibi	5	1		1
SH	Diyetisyen	5	1		1
SH	Hemşire	6	2		2
SH	Hemşire	7	2		2
SH	Hemşire	8	1		1
SH	Psikolog	6	1		1
AH	Avukat	5	1		1
YH	Hizmetli	9	10	5	15
YH	Hizmetli	10	20	5	25
YH	Kaloriferci	10	5		5
YH	Aşçı	10	3		3
TOPLAM		301		114	415

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

KURUMU : TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
TEŞKİLATI : DÖNER SERMAYE

SERBESTTUTULU KADRO KADRO

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANIDERECESESİ</u>	<u>ADEDEDİ</u>	<u>ADEDEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH İşletme Müdürü	3	1	1	
GİH Veznedar	6	1	1	
GİH Bilgisayar İşletmeni	6	4	4	
GİH Bilgisayar İşletmeni	7	1	1	
GİH Memur	8	1	1	
YH Hizmetli	10	2	2	
TOPLAM	10	10	10	

[R.G. 10 Nisan 2010 – 27548]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN İLE MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5980

Kabul Tarihi: 8/4/2010

MADDE 1 – 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasına ikinci cümle olarak aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca seçime katılan siyasi partilerden, en son yapılan milletvekili genel seçimlerinde en çok oy almış dört siyasi parti ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partiler, o siyasi parti genel başkanları tarafından yazılı olarak yetki verilmiş olması şartıyla Yüksek Seçim Kurulunda da bir asıl bir yedek temsilci bulundurabilir.”

MADDE 2 – 298 sayılı Kanununun 50 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açık yerlerde, güneşin batmasını müteakip ikinci saatin sonundan güneşin doğmasına kadar toplu olarak sözlü propaganda yapılamaz.”

MADDE 3 – 298 sayılı Kanununun 51 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Seçim büroları

MADDE 51/A – Seçimin başlangıç tarihinden itibaren, seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, katıldıkları seçim çevrelerinde seçim çalışmalarını yürütmek üzere seçim büroları açabilirler. Ancak Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri ve bunlara bağlı kuruluşlara, Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklara, özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklere ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıflara, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile üretici birlikleri, kooperatif birlikleri, bankalar ve sendikalara ait bina ve tesisler bu amaçla kullanılamaz.

Seçim bürosu, siyasi partilerin il veya ilçe başkanlıkları ile bağımsız adayların, büronun adresini ve en az bir sorumlusunun kimlik ve iletişim bilgilerini içeren bildirimini seçimin başlangıcından yazılı propagandanın başlangıç tarihine kadar mahallin en büyük mülki amirine, propaganda süresinin başlamasından sonra ilçe seçim kuruluna vermeleriyle açılmış sayılır. Bildirim suretiyle açılan seçim bürolarının listesi, mahallin en büyük mülki amiri tarafından ilçe seçim kurullarına gönderilir.

Açılma şartlarını taşımayan seçim bürolarının ilgisine bu eksikliklerin üç gün içinde tamamlanması için süre verilir. Bu süreye uyulmaması halinde bürolar, şartları tamamlanıncaya kadar mülki amirlerce kapatılır.

Diğer seçim faaliyetleri saklı kalmak üzere seçim bürolarında görüntülü ve sesli propaganda yapılabilir. Ancak, seçim bürolarında yapılacak sesli yayınlar, çevresel gürültü ile ilgili mevzuata uygun olmak zorundadır.

Seçim büroları saat 09.00'dan 23.00'e kadar halka açık faaliyette bulunabilir.”

MADDE 4 – 298 sayılı Kanunun 55/A maddesine aşağıdaki fıkra ikinci fıkra olarak eklenmiş sonraki fıkralar teselsül ettirilmiştir.

“Seçimin başlangıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir.”

MADDE 5 – 298 sayılı Kanunun 55/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Basın, iletişim araçları ve internette propaganda

MADDE 55/B – Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilan ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.

Vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapılamaz. Ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.

Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır. Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olması şarttır. Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur.

Bu madde hükümlerine göre yapılacak propagandaların ve yayınların ilkeleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”

MADDE 6 – 298 sayılı Kanunun 57 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Propaganda amaçlı yayın ve malzeme dağıtma

MADDE 57 – Seçime katılan siyasi partiler ve adaylar, seçimin başlangıç tarihinden seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, kendilerini tanıtıcı nitelikte broşür, el ilanları, parti bayrağı, poster, afiş veya ses ve görüntü içeren CD, DVD gibi her türlü yayını dağıtmakta serbesttir. Siyasi partiler ve adayların, bu fıkroda belirtilenler dışında herhangi bir hediye ve eşantyon dağıtmaları, dağıttirmaları veya bunların üçüncü şahıslar ya da kurum ve kuruluşlar aracılığı ile dağıtılması yasaktır.

Bu maddede belirtilen yayın veya malzemeleri dağıtacak kimselerin on sekiz yaşını doldurmuş olması şarttır.”

MADDE 7 – 298 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 58 – Propaganda için kullanılan el ilanları ve diğer her türlü matbuat üzerinde Türk Bayrağı ve dini ibareler bulundurulması yasaktır.

Siyasi partiler ve adayların yapacakları propagandalarda Türkçe kullanılması esastır.”

MADDE 8 – 298 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlan ve reklam yerleri

MADDE 60 – Siyasi partiler ve adaylar, seçim bürolarına, seçimin başlangıç tarihinden itibaren, seçim propaganda süresinin sona erdiği tarihe kadar, parti bayrağı, afiş, poster, pankart ve benzeri malzemeleri asabilir veya yapıştırabilirler. Siyasi partiler genel merkez, il, ilçe ve belde binalarına sayılan malzemeleri her zaman asabilir veya yapıştırabilir.

Siyasi partiler ve adaylar seçimin başlangıç tarihinden seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, açık veya kapalı yer toplantıları ile taşıtlarında; parti bayrağı, afiş, poster, pankart ve benzeri ilan ve reklam malzemesi kullanmakta serbesttirler.

Miting günü, miting alanı çevresindeki güzergâhlarda, toplantı bitimine kadar bu malzemelerin kullanılması serbesttir.

Yukarıda sayılan yerler dışında, propaganda ilan ve reklam malzemeleri, ancak, seçim kurullarınca gösterilecek yerlere aşağıdaki fıkralarda belirtilen usul ve esaslara göre asılır ve yapıştırılır.

Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, oy verme gününden önceki otuzuncu günden itibaren, kendilerini tanıtıcı poster, parti bayrağı, ilan, pankart veya afiş gibi malzemeleri asmak veya yapıştırmak amacıyla, o seçim çevresi içinde, belediyelerce doğrudan kullanılan ve ilçe seçim kurullarınca belirlenen sabit ilan ve reklam yerlerinden süresi, sayısı ve ücreti eşit olmak şartıyla yararlanabilirler. Şu kadar ki seçim zamanı dışında ücretsiz olarak isteklisine tahsis edilen ilan ve reklam yerleri için ücret talep edilemez. Bu yerler siyasi partiler ve bağımsız adaylar arasında eşit olarak paylaşılır.

Belediyelerin izni ile özel kişi ve kuruluşlarca kurulan veya belediyelere ait olup da özel kişi ve kuruluşlara kiraya verilen sabit ilan ve reklam yerlerinin, bu kişi ve kuruluşlar tarafından siyasi propaganda amacıyla kullanılabilmesi için, bu hususta ilçe seçim kurulu başkanlığına yapılacak başvuru üzerine, ilçe seçim kurulunca, söz konusu yerlerin bu madde hükümlerine göre tahsisi gerekir.

İlçe seçim kurulu, o seçim çevresi içindeki ticari amaçlı sabit ilan ve reklam yerlerini oy verme gününden önceki kırkıncı güne kadar belirleyerek, seçime katılan tüm siyasi partilere ve bağımsız adaylara yazılı olarak bildirir. Siyasi partiler ve bağımsız adaylar bu bildirimden itibaren üç gün içinde yararlanmak istedikleri ilan ve reklam yerlerini ve süresini yazılı olarak ilçe seçim kuruluna bildirirler.

İlçe seçim kurulu, başvuruda bulunan siyasi parti ve bağımsız adaylar arasında bu maddeye göre tahsis yapar.

Aynı ilan ve reklam yerleri için birden fazla siyasi parti ve bağımsız adayın talepte bulunması halinde, ilçe seçim kurulu, ilgilileri aynı anda davet ederek son tercihlerini yazılı olarak bildirmelerini ister. İlgili parti veya bağımsız adaylar arasında anlaşma olmaması durumunda ilan ve reklam yerleri ad çekme işlemi yapılarak eşit süre, sayı ve ücret karşılığında tahsis edilir. Ad çekme işlemi, birden fazla istekte bulunulan her bir ilan ve reklam yeri için, propaganda süresinin tamamı, istekli sayısına bölünmek suretiyle, eşit sürelerle yapılır.

Şehir dışında karayolları kenarında bulunan sabit ilan ve reklam yerlerini de aynı usulle belirlemeye ve tahsis etmeye ilçe seçim kurulu yetkilidir. Ancak ilçe seçim kurulu bu yetkisini, yetkili ilçe seçim kuruluna devredebilir.

Ad çekme işleminden sonra, ilan ve reklam yerinden yararlanmak istemediğini il veya ilçe seçim kuruluna yazılı olarak bildiren siyasi parti veya bağımsız aday için ayrılan yerler, başvuruda bulunan siyasi parti veya bağımsız adaya tahsis edilebilir.

Bu Kanunda yasaklanan yerler dışında, kamuya açık alanlara yerleştirilmiş görüntülü reklam ve ilan yapmaya uygun sabit dijital reklam panoları vasıtasıyla da görüntülü propaganda yapılabilir. Ancak bu araçlarla sesli propaganda yapılamaz. Bu panoların hangi gün ve saatlerde siyasi propagandalar için kullanılacağı seçim kurulları tarafından belirlendikten sonra, bu süre içinde yapılacak propagandaların sıra ve süresi yukarıdaki fıkralarda belirtilen usule göre belirlenerek, siyasi parti veya bağımsız adaylara tahsisi yapılır.

Vatandaşlar, oy verme gününden önceki otuzuncu günden itibaren, propaganda süresinin bitimine kadar konutlarına, işyerlerine veya taşıtlarına, partilere veya adaylara ait bayrak, afiş veya poster gibi tanıtıcı malzemeleri asabilir veya yapıştırabilirler. Bu ilan ve reklamlar her türlü vergi ve harçtan muafır.

Bu maddede belirtilen ilan ve reklam malzemeleri, birinci fıkrada belirtilen yerler dışında, seçim propaganda süresinin sona erdiği andan itibaren hiçbir suretle asılamaz, yapıştırılmaz ve teşhir edilemez.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”

MADDE 9 – 298 sayılı Kanunun 61 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlan ve reklam yerleri ile ilgili yasaklar

MADDE 61 – Seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar siyasi partiler, bağımsız adaylar, herhangi bir kurum veya kuruluş ya da vatandaşlar tarafından, bu Kanunda belirtilen yerler dışında, siyasi ilan ve reklam içeren afiş, poster, pankart veya parti bayrağı gibi malzemelerin asılması, yapıştırılması veya teşhiri yasaktır. Aksi halde, bu ilan ve reklamlar kaldırılır ve masrafları ilgisinden tahsil edilir. Bu maddede belirtilen yasaklarla ilgili işlem yapma yetkisi, seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününden önceki otuzuncu güne kadar mülki makamlara, son otuz gün içinde ilçe seçim kurullarına aittir. Belediyeler, bu maddede belirtilen yetkili mercilerin talebi üzerine, maddeye aykırı hususları gidermek için gerekli araç, gereç ve personeli sağlamakla yükümlüdür.

Seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar; şehir içi veya şehir dışında, toplu taşıma amacıyla kamu hizmetlerinde kullanılan hava, kara, deniz ve raylı sistem taşıtlarında yer alan reklam yerleri ve araçlarında siyasi propaganda içeren yayın yapılamaz. Yolcuların inip bindiği kapalı alanlarda da bu hüküm uygulanır. İlçe seçim kurulları, bu fıkradaki yasaklara aykırılıkların önlenmesi için mülki makamlar vasıtasıyla gerekli denetimi yaparlar.”

MADDE 10 – 298 sayılı Kanunun 68 inci maddesine aşağıdaki birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar eklenmiş diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Oy sandıkları, eni 40, boyu 55, yüksekliği 50 santimetre, şeffaf, ısıya ve kırılmaya dayanıklı sert plastikten mamül, kapağı ipe bağlanıp mühürlenmeye elverişli ve kapağının üzerinde zarfların atılmasına uygun; boyu 25, eni 1 santimetre ebatlarında bir açıklık olacak şekilde yaptırılır.

Milletvekili, il genel meclisi üyeliği, belediye ve muhtarlık seçimlerinde oylar ayrı sandıklarda kullanılır.

Seçimlerde kullanılacak oy verme kabinleri, eni 120, boyu 120, yüksekliği 180 santimetre; portatif, hafif metal profil üzerinde, bir tarafı açılıp kapanabilir ve içini göstermeyen koyu renk dayanıklı sentetik kumaşla kaplı, kolay taşınabilir ve katlanabilir olacak şekilde yaptırılır.

Sandıkların ve oy kabinlerinin üzerinde Yüksek Seçim Kurulu ibaresi ve logosu bulunur. Yüksek Seçim Kurulu zorunlu hallerde, bu maddenin amacına uygun biçimde oy sandıkları ve kabinlerinin standartlarında gerekli değişiklikleri yapabilir.

Seçimlerde kullanılacak mühür, mürekkep ve istampayı oyların iptaline yol açmayacak şekilde oluşturmaya Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir.”

MADDE 11 – 298 sayılı Kanunun 78 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birleşik oy pusulası ve zarflar

MADDE 78 – Milletvekili, il genel meclisi üyeliği, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı seçimlerinde, bu Kanun ve özel kanunlarında yer alan hükümlere göre hazırlanacak birleşik oy pusulaları kullanılır.

Oy zarfları, her seçim için ayrı renkte, eni 15 santimetre, boyu 21 santimetre olacak şekilde, Yüksek Seçim Kurulunca hazırlatılır. Oy zarflarının ön yüzünün sol üst köşesinde 4x4 santimetre ebadında Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu amblemi bulunur. Yüksek Seçim Kurulu zorunlu hallerde bu maddenin amacına uygun biçimde oy zarflarının standartlarında gerekli değişiklikleri yapabilir.”

MADDE 12 – 298 sayılı Kanunun 81 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık alanı ve sandık çevresi

MADDE 81 – Sandık alanı, sandık kurulunun görev yaptığı yer merkez olmak üzere 100 metre yarıçaplı alandır. Ancak ceza infaz kurumları ile tutukevlerine konulan sandıklar için bu hüküm uygulanmaz. Bu yerlerde, sandık kurulu başkanı şartları dikkate alarak bir uzaklık belirler ve bunu tutanağa geçirir.

Sandık çevresi, sandık kurulunun görev yaptığı yer merkez olmak üzere 15 metre yarıçaplı çevredir.”

MADDE 13 – 298 sayılı Kanunun 82 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık çevresinde düzenin sağlanması

MADDE 82 – Sandık çevresinde düzenin sağlanması sandık kurulu başkanına aittir. Sandık çevresinde alınacak tedbirler, o sandık çevresinde bulunma hakkına sahip kimselerin seçim iş ve işlemlerini takip etmelerini engelleyecek mahiyette olamaz.

Sandık çevresinde, sandık kurulu başkan ve üyeleri, adaylar, milletvekilleri, o sandık bölgesinde kayıtlı seçmenler ve o sandıkta görevli müşahitler ile bina sorumluları ve çağrı üzerine gelen görevli kolluk güçlerinden başka kimse bulunamaz. Şu kadar ki, siyasi partilerin seçim kurullarına bildirdikleri itiraza yetkili kişiler ile temsilciler, seçim kurullarınca önceden kendilerine verilen belge ile sandık çevresinde bulunabilirler. Medya mensuplarının sandık çevresinde, sandık başı işlemlerine engel olmamak şartıyla, haber amacıyla görüntü ve bilgi elde etmeleri serbesttir.

Sandık çevresinde seçmenin oyunu tam bir serbestlikle ve gizli şekilde kullanmasına veya sandık kurulunun görevini yapmasına engel olmaya kalkışanlar ile oy verme, oyların sayım ve dökümü veya tutanaklara geçirilmesi gibi tüm sandık başı iş ve işlemlerinin düzenini bozmaya kalkışanları, başkan uyarır. Bu uyarının gereğini yerine getirmeyen kimse, kolluk gücü çağrılarak sandık çevresinden uzaklaştırılır.

Sandık kurulu başkanının bu maddede belirtilen görevini yapmaması halinde, sandık kurulu karar alarak ilgili hakkında yukarıda belirtilen yetkiyi kullanır ve durumu derhal ilçe seçim kurulu başkanına bildirir.

Sandık çevresinde, cebir, şiddet veya tehdit kullanarak sandık başı düzenini bozmaya kalkışanlar, sandık kurulu başkanı veya üyelerinden biri tarafından, derhal kolluk güçleri çağrılmak suretiyle sandık çevresinden uzaklaştırılır.

Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde, yukarıda sayılan tedbirlere uymayanlar, cezaevi idaresinin görüşü alındıktan sonra, güvenliği zayıflatmayacak şekilde uygulama yapılarak, sandık çevresinden dışarı çıkarılır.

Bu madde uyarınca çağrılacak kolluk güçleri, başkanın talebine veya kurulun kararına uymak zorundadır.

Sandık kurulunun görev yaptığı yerde cep telefonu ile görüşme yapmak yasaktır. Ancak sandık kurulu başkan ve üyelerinin, görevleri gereği yapacağı görüşmeler bu hükmün dışındadır. Bu hükme aykırı davranan kişiler kurul başkanı tarafından uyarılır. Bu uyarıya rağmen görüşmesini sürdüren kimse, derhal oradan çıkarılır.

Sandık çevresinde bir suç işlenmesi halinde, sandık kurulu, durumu tutanağa geçirir ve ilgili hakkında işlem yapılmak üzere kolluk güçlerini çağırır.

İlçe seçim kurulu başkanı, sandık çevresinde, sandık başı iş ve işlemlerinin düzen içinde yürütülmesini sağlayacak tedbirleri alır. Bu kapsamda, ilçe seçim kurulu başkanınca verilen talimatlara sandık kurulları, mülki ve idari makamlar uymak zorundadır.”

MADDE 14 – 298 sayılı Kanununun 83 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık alanında alınacak güvenlik önlemleri ve yasaklar

MADDE 83 – Sandık alanında, sandık çevresinde bulunma hakkına sahip kişiler ile seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinden başka kimse bulunamaz.

Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçleri dışında, özel güvenlik görevlileri ve belediye zabıtaları gibi görevliler de dâhil olmak üzere resmî üniforma ve silah taşıyan kişiler sandık alanına giremezler.

Sandık çevresi dışında ancak sandık alanı içinde, bu Kanunda gösterilen yasaklara aykırı davranışlar olması veya suç işlenmesi halinde, bina sorumlusunun çağıracağı kolluk güçleri tarafından gerekli işlem yapılır. Bina sorumlusunun bulunmadığı yerlerde bu yetkiler, sandık kurulu başkanı veya sandık kurulu başkanının görevlendireceği sandık kurulu üyesi tarafından kullanılır.

Sandık alanında hiç kimse, başkalarının görebileceği şekilde bir siyasi parti veya adaya ait rozet, amblem veya benzeri işaretler veya propaganda amaçlı yayınlar taşıyamaz; yazılı, sözlü veya görüntülü propaganda yapamaz.

İlçe seçim kurulu başkanı, sandık alanlarında güvenliği ve bu Kanunda öngörülen yasaklara uyulmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır; seçmenin ve sandık alanında bulunma hakkına sahip diğer kişilerin sandık alanına serbestçe girmesini engelleyen veya güçleştiren her türlü hareketi önler. Mülki ve idari makamlar bu hususlarda, ilçe seçim kurulu başkanınca verilen talimatlara uymak zorundadır.”

MADDE 15 – 298 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 86-** Onaylı sandık seçmen listesinde yazılı her seçmen, oy verme yetkisine sahiptir.

Bu Kanunda sayılan istisnalar dışında, sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilmez. Ancak, kesinleşen muhtarlık bölgesi askı listelerinde adı yazılı olduğu veya bu listelere yazılması için askı süresi içinde başvurduğu ve listeye kaydedilmesine karar verildiği halde, çoğaltılarak sandık kurullarına verilen sandık seçmen listelerinde ismi yer almayan seçmenlerin, muhtarlık bölgesi askı listelerinin kesinleşmesine bakılmaksızın, ilçe seçim kurulundaki liste ile oy verecekleri sandık seçmen listesine ilave edilmelerine, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından karar verilir ve seçmene bu yolda verilecek bir yazı ile sandık kuruluna başvurması ve listeye dâhil edilmek suretiyle seçmenin oy kullanması sağlanır.

Her seçmen, bu Kanunda sayılan istisnalar dışında, hangi sandık seçmen listesinde kayıtlı ise ancak o sandıkta oy kullanabilir.

Bir seçmen aynı seçim türü için birden fazla oy kullanamaz.

Bir seçmen, hangi seçim çevresinin seçmeni ise ancak o seçim çevresinde yapılan seçimler için oy kullanabilir.

Oy verme gününe kadar, haklarında seçme yeterliğini kaybettiğine dair yetkili mercilerden resmî belge gelmiş bulunan seçmenler ile tutuklu sandık seçmen listesine kaydedilmiş olup da tahliye edilen veya taksirli suçlar dışında bir suçtan hüküm giyerek cezası kesinleşenlerin durumlarını gösteren resmî belge gelmiş bulunanlara, seçmen listesinde kayıtlı olsalar bile oy kullanırlmaz ve bu husus sandık kurulunca tutanağa geçirilir.”

MADDE 16 – 298 sayılı Kanunun 87 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan bir kimlik belgesi ibraz eden seçmenin oy kullanabilmesi için, bu belgelerin yanında ayrıca seçmen bilgi kâğıdını veya Türkiye Cumhuriyeti kimliğini ispata elverişli Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilen bir belgeyi de ibraz etmesi şarttır.

Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde tutuklu ya da taksirli suçlardan hükümlü bulunan seçmenlerden yukarıda sayılan kimlik belgeleri bulunmayanlar için, cezaevi idaresince verilmiş belge, kimlik belgesi yerine geçer.”

MADDE 17 – 298 sayılı Kanunun 92 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kapalı oy verme yerinde seçmenin uyması gereken kurallar

MADDE 92 – Seçmen, kapalı oy verme yerinden dışarı çıkmadıkça, hiç kimse oraya giremez. Ancak, oy pusulasını hazırlamak için, kapalı oy verme yerinde, normal süreden fazla kalan seçmenler, kurul başkanı tarafından makul bir süre verilerek uyarılır. Bu uyarıya rağmen kapalı oy verme yerinden çıkmayan seçmen, oradan çıkarılır.

Seçmenin; cep telefonu, fotoğraf veya film makinesi gibi görüntü kaydedici veya haberleşme sağlayıcı cihazlarla kapalı oy verme yerine girmesi yasaktır. Bu tür cihazlar, kapalı oy verme yerine girmeden önce kapatılarak sandık kurulu başkanına teslim edilir ve oy kullanma işlemi bittikten sonra seçmene iade edilir.”

MADDE 18 – 298 sayılı Kanunun 94 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sandık seçmen listesinde kayıtlı olmayan seçmenlerin oy kullanması

MADDE 94 – İlçe seçim kurulu başkanı, seçimin yapıldığı çevrede oy verme hakkına sahip olduğu halde, görev yaptığı sandığa ait seçmen listesinde kayıtlı bulunmayan;

- a) Sandık kurulu başkan ve üyeleri ile bina sorumlularının,
- b) Seçimin güvenliğini sağlamakla görevli kolluk güçlerinin,
- c) İlçe seçim kurulu tarafından sandık kurulu üyelerini görev yerine ulaştırmak için görevlendirilmiş kişilerin,

her birine seçmen olduğunu ve hangi seçimde oy kullanabileceğini gösteren ve sandık seçmen listesindeki bilgileri kapsayan bir belge verir. Ayrıca, bu seçmenlerin esas kayıtlı olduğu sandık seçmen listesine meşruhat verilmek üzere kayıtlı bulunduğu sandık kurulu başkanlığına durumu yazı ile bildirir.

Bu madde uyarınca, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından kendilerine oy kullanma hakkı bulunduğuna ilişkin olarak belge verilen görevliler, bu belge ile görevli oldukları sandık bölgesinde oy verirler.

Milletvekilleri ile milletvekili adayları seçmen bilgi kâğıdını göstermek suretiyle kayıtlı oldukları seçim çevresi dışında da oylarını kullanabilirler.

Sandık kurulu, bu madde kapsamında oy kullanan kimselerin ilgili belgelerini, oy verme işleminden önce alır. Bu belgeler, diğer seçim evrakı ile birlikte ilçe seçim kuruluna teslim edilir.

Bu madde uyarınca oy kullanan seçmenlerin ad ve soyadları ile kimlik bilgileri, oy kullandıkları sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak karşısına imzaları alınır.”

MADDE 19 – 298 sayılı Kanunun 98 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 98- Sandık, yukarıdaki maddelerde belirtilen iş ve işlemler tamamlandıktan sonra, oy verme yerinde hazır bulunanların gözü önünde, sandık kurulu başkanı tarafından açılır.

Sandıktan çıkan zarflar, sandık kurulu başkanı tarafından yüksek sesle iki defa sayılır. İki sayım arasında fark olursa, üçüncü sayım yapılarak sonucuna göre işlem yapılır ve o seçimde kullanılan toplam zarf sayısı tespit edilir. Tespit edilen zarf sayısı, o seçim türüne ait özel tutanağın ilgili yerine işlenir.

Bütün zarflar sayıldıktan sonra, geçerli olup olmaması yönünden kontrol edilir.

Sandık kurulunca verilen biçim ve renkte olmayan, üzerinde ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührü bulunmayan, tamamı yırtılmış olan, üzerinde ilçe seçim kurulu ve sandık kurulu mührü dışında herhangi bir mühür, imza, yazı, parmak izi veya herhangi bir işaret bulunan zarflar geçersiz sayılır. Ancak, zarfın üzerinde, herhangi bir şekilde leke veya çizik olsa bile, bunun özel işaret koymak amacıyla yapıldığının kesin olarak anlaşılabilmesi halinde, bu zarflar geçerli sayılır.

İtiraza uğrayan zarflar ile itiraza uğramadan geçersiz sayılan zarflar, başkan tarafından bir kenara ayrılır. Sandık kurulu, bütün zarflar kontrol edildikten sonra, itiraza uğrayan zarfları inceleyerek, geçerli veya geçersiz sayılması yönünde kararını verir. Bundan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz oy zarflarının toplam sayısı ayrı ayrı o seçim türüne ait özel tutanağın ilgili yerine işlenir.

Geçersiz zarflar paketlenir ve paketin üzeri mühürlenerek zarf sayısı yazılır. Bu zarflar saklanır ve kesinlikle açılmaz.

Bu işlemler yapıldıktan sonra, o sandıktan çıkan geçerli ve geçersiz zarfların toplam sayısı ile o seçim türü için oy kullanan seçmen sayısı karşılaştırılır.

Zarf sayısı, o seçim türü için oy kullanan seçmen sayısına eşit veya eksik ise başkaca bir işlem yapılmaz.

Zarf sayısı oy kullanan seçmen sayısından fazla ise eşitliği sağlamak için önce geçersiz zarf sayısı düşülür. Geçersiz zarf sayısının düşülmesi halinde de eşitlik sağlanamıyorsa, sandık kurulu başkanı geçerli zarflar arasından, eşitliği sağlayacak sayıda zarfı gelişigüzel çeker ve bu zarflar açılmadan derhal yakılarak imha edilir. İmha edilen zarf sayısı tutanağa yazılır.

Yukarıda belirtilen işlemler bittikten sonra, geçerli oy zarfları sandığın içine tekrar konularak sayıma geçilir.

Bütün bu işlemler ayrıca tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Sandıklar, bütün seçimlere ait sayım ve döküm işlemleri bitinceye kadar oy verme yerinden çıkarılamaz.”

MADDE 20 – 298 sayılı Kanunun 100 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Zarfların açılması, oyların sayım ve dökümü

MADDE 100 – Oyların sayım ve dökümüne derhal başlanır, açık ve aralıksız yapılır. Yapılacak şikâyet ve itirazlar, işi durdurmaz.

Sandık kurulu başkanı, sayım ve döküm işine başlamadan önce, sayım ve döküm cetvellerinin boş ve yazısız olduğunu hazır bulunanlara gösterir.

Sandık kurulu başkanı, oy sayım ve dökümünün düzenini sağlamak bakımından;

- a) Bir üyeyi sandıktaki zarfları kendisine vermek,
- b) İki üyeyi okunan oy pusulalarını sayım ve döküm cetvellerine işlemek,
- c) Bir üyeyi okunan ve dökümü yapılan oy pusulalarını ve açılan zarfları masa üzerine düzenli biçimde yerleştirmek ve korumak, üzere görevlendirir.

Sayım ve döküm cetvellerinde, ilk önce birleşik oy pusulasındaki sıraya göre siyasi partilerin adları soldan sağa doğru sütunların yukarısındaki hanelere yazılır. Daha sonra, varsa her bağımsız adaya bir sütun ayrılarak, bağımsız adayların ad ve soyadları, birleşik oy pusulasındaki sıraya göre sütunların yukarısındaki hanelere yazılır.

Sandık kurulu başkanı tarafından görevlendirilen üye, oy zarfını sandıktan teker teker alarak başkana verir. Başkan zarfı açarak içinden çıkan oy pusulasının ön yüzünü herkesin görebileceği ve işitebileceği şekilde okur.

Birleşik oy pusulası üzerinde hangi partiye veya bağımsız adaya ait yere "EVET" mührü basılmış ise, o partinin adı veya bağımsız adayın ad ve soyadı okunur. Muhtarlık seçimlerinde ise, zarfın içerisinden çıkan oy pusulaları, hangi muhtar veya üyelere ait ise onların adı ve soyadı okunur.

Büyükşehir belediye seçimlerinde, önce büyükşehir belediye başkanlığına, sonra ilçe belediye başkanlığına ve daha sonra da belediye meclisi üyeliğine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır. Diğer belediye seçimlerinde ise önce belediye başkanlığına, sonra belediye meclisi üyeliğine ait oy pusulalarının sayım ve dökümü yapılır.

Aynı zarf içinde birden fazla oy kullanılan belediye ve muhtarlık seçimlerinde, oy zarfı içinden eksik oy pusulası çıkmış ise eksik çıkan oyların hangi seçim türüne ait olduğu ve sayısı ile içinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı toplamı, zarfların açılması bittikten sonra tespit edilip sandık sonuç tutanağına işlenir.

Siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldığı ve herhangi bir itiraza uğramadan geçerli sayılan her oy, okunmasını müteakiben, görevli üyeler tarafından, aynı anda sayım ve döküm cetvelinde o siyasi partiye veya bağımsız adaya ayrılmış bulunan sütundaki rakamlar birden başlamak üzere, sırasına göre çizilmek suretiyle, ayrı ayrı işaretlenir. Bu işlemin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı, sandık kurulu başkanı tarafından sürekli denetlenir.

Okunan geçerli oy pusulaları ve zarfları, görevli üye tarafından, masa üzerinde düzenli biçimde yerleştirilir ve muhafaza edilir.

Geçersiz sayılan veya geçerli olmasına rağmen hesaba katılmaması gereken oy pusulaları ile geçerli olup olmadığı veya hesaba katılıp katılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sayım ve döküm cetveline işlenmeksizin ayrılır ve sandık kurulu başkanı tarafından muhafaza altına alınır.

Bütün zarfların açılıp okunması bittikten sonra; itiraz edilmeksizin geçerli sayılan ve her iki sayım ve döküm cetveline işlenen oy sayıları, her siyasi parti veya bağımsız adayın sütununda işaretlenmiş son rakamlar karşılaştırılarak, her siyasi parti veya bağımsız adayın aldığı geçerli oy sayısının iki cetvelde de aynı olup olmadığı, başkan tarafından kontrol edilir. Oy sayıları aynı ise, her siyasi parti veya bağımsız adayın aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, o seçim türüne ait sandık kurulunca düzenlenecek özel tutanağa yazı ve rakamla işlenir.

Siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldıkları ve kendi hanelerine işlenmiş geçerli oy sayılarını gösterir rakamların her iki sayım ve döküm cetvelinde de aynı olmaması halinde ikinci sayım yapılır. İkinci sayımda, geçerli tüm oy pusulaları yeniden, tek tek okunarak, boş ve yazısız ayrı iki sayım ve döküm cetveline işlenir. Bu cetvellerdeki oy sayıları aynı ise, her siyasi parti ve bağımsız adayın aldığı geçerli oylar toplanarak, itiraz edilmeksizin geçerli sayılan bu oyların toplam sayısı, o seçim türüne ait sandık kurulunca düzenlenecek özel tutanağa yazı ve rakamla işlenir.

İkinci sayımda kullanılan sayım ve döküm cetvelinde yer alan oy sayıları da aynı çıkmazsa, yukarıda belirtilen usüle göre üçüncü sayım yapılır ve kurulun varsa siyasi partili olmayan, yoksa başkan tarafından belirlenecek üyesi tarafından tek sayım ve döküm cetveline işlenmek suretiyle, sonucuna göre işlem yapılır. Birden fazla sayım yapılan hallerde, bu sayımlarda kullanılan sayım ve döküm cetvellerinin üzerine, hangi sayıma ait olduğu büyük harflerle yazılır ve tüm cetveller muhafaza edilir.

Açılan sandığa ait son geçerli zarf açılıp içindeki oy pusulası okunduktan sonra, sandık başkanı tarafından o sandığa ait açılmayan geçerli zarf olup olmadığı kontrol edilir ve açılan zarfların sayısı ile sandıktan çıkan ve tutanağa işlenmiş olan geçerli zarf sayısı karşılaştırılır ve sonuç, tutanak defterine işlenir.

Geçerli oyların sayım ve döküm cetvellerine işlenmesinden sonra, hesaba katılıp katılmaması veya geçerli sayılıp sayılmaması yönünden tereddüt edilen veya itiraza uğrayan oy pusulaları, sandık kurulunca ayrı ayrı değerlendirilerek karara bağlanır ve bu karar, tutanak defterine yazıldıktan sonra mühürlenip imzalanır.

Sandık kurulu kararı ile geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulaları, sayım ve döküm cetvelinde ait olduğu siyasi partiye veya bağımsız adaya ayrılmış bulunan sütuna işlenir. Bu şekilde geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulalarının toplam sayısı, o seçim türüne ait özel tutanakta ilgili yere işlenir.

Geçerli sayılmayan veya hesaba katılmayan oy pusulaları, ayrı ayrı paket yapılarak bağlanır ve paketin üzeri mühürlenerek, sayısı yazılır ve saklanır. Bu oy pusulaları yakılmaz, yırtılmaz ve yok edilemez. Bunların sayısı, o seçim türüne ait özel tutanakta ilgili yere işlenir.

Yukarıda belirtilen işlemler tamamlandıktan sonra, sayım ve döküm cetvelinde siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldığı oyların toplam sayısı, kendi sütununun altına rakamla ve yazı ile yazılır.

Sayım ve döküm cetvelinde, siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldığı oylar, orada bulunanlara, başkan tarafından yüksek sesle ilan edilir.

Bu ilandan sonra, sayım ve döküm cetvelindeki sonuçlar, sandık sonuç tutanağına işlenir. Bu bilgilerin doğruluğu, sandık başkanı tarafından sayım ve döküm cetveli sonuçları ile karşılaştırıldıktan sonra, sandık sonuç tutanağı, başkan ve üyeler tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Bütün bu işlemler, tutanak defterine geçirilerek, sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Parti müşahitleri, sayım masası başında yer alabilir ve oy pusulalarını görebilirler. Ancak, parti müşahitlerinin sayısı beşten fazla ise, hazır bulunanlar arasından başkan tarafından kurul önünde ad çekme suretiyle, sandık başında kalacak beş parti müşahidi her biri ayrı partiden olmak üzere tespit edilir. Diğer müşahitlerle bağımsız aday müşahitleri için sayım işlemi yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır.”

MADDE 21 – 298 sayılı Kanunun 101 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geçerli olmayan oy pusulaları

MADDE 101 – Aşağıda yazılı;

1. Sandık kurulunca verilen ve o seçim için düzenlenmiş biçim ve renkte olmayan,
2. Arkasında “Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu” filigranı bulunmayan,
3. Arkasında sandık kurulu mührü bulunmayan,
4. Hiçbir yerine “EVET” mührü basılmamış olan,
5. Siyasi partilere veya bağımsız adalara ayrılan alanlardan birden fazlasına “EVET” mührü basılmış olan,
6. Birden fazla siyasi partiye veya bağımsız adaya ayrılan alana taşmış “EVET” mührü bulunan,
7. Sandığın ait olduğu seçim çevresinden başka bir seçim çevresi için düzenlenmiş olan,
8. Bütünlüğü bozulacak şekilde yırtılmış veya koparılmış olan,
9. Üzerine “EVET” mührü dışında veya “EVET” mührü yerine herhangi bir özel işaret, herhangi bir isim, imza kaşesi, mühür veya parmak izi basılmış olan,
10. Üzerinde yer alan siyasi partilere veya bağımsız adalara ait bölümleri belirgin bir şekilde ve özel olarak karalanmış, çizilmiş veya işaretlenmiş olan,

11. Üzerinde yer alan matbu yazıların ve şekillerin dışında yazılar veya harfler veya sayılar yazılmış veya şekiller çizilmiş olan, birleşik oy pusulaları geçerli değildir.

Ancak aşağıdaki haller oy pusulalarını geçersiz kılmaz:

1. Zarfların açılması veya oyların okunması sırasında yırtılması.

2. Bütünlüğü bozulmaksızın bir kısmının kazaen yırtılması.

3. Herhangi bir şekilde lekelenmiş olup da bunun özel olarak işaret koymak amacıyla yapıldığının anlaşılabilmesi.

4. Birleşik oy pusulasının katlanarak zarfa konulması sebebiyle "EVET" mührü ile oy pusulasının arkasına basılan sandık kurulu mühür izinin oy pusulasının diğer kısımlarına geçmesi.

5. Bir siyasi parti veya bağımsız aday alanına basılan "EVET" mührünün sadece iki parti alanını ayıran çift çizgili bölgeye taşınmış olması.

6. Başka bir siyasi partinin veya bağımsız adayın alanına taşınmamak kaydıyla, bir siyasi partinin alanına birden çok "EVET" mührü basılması.

Bir zarfta birden fazla oy pusulası kullanılan seçimlerde, zarftan çıkan oy pusulalarından bir seçim türüne ait olanının geçersiz olması, diğerlerinin geçersiz sayılmasını gerektirmez.

Muhtarlık seçimlerinde, bu maddede belirtilen geçersizlik sebeplerinin dışında oy pusulalarının hangi sebeplerle geçersiz sayılacağı Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir."

MADDE 22 – 298 sayılı Kanununun 102 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hesaba katılan ve katılmayan oy pusulaları

MADDE 102 – Birleşik oy pusulalarında baskıda silinme veya yanlışlık yapılmış olsa bile, hangi siyasi parti veya bağımsız aday lehine kullanılmış olduğu "EVET" mührünün vurulduğu yerden kesin olarak anlaşılan oy pusulaları hesaba katılır.

Zarftan içinden el ilanı, broşür ya da özel bir işaret, yazı veya şekil taşıyan kağıt veya işaret amacı taşıyan herhangi bir madde çıkmış olması halinde, bu zarftan çıkan oy pusulalarının hiçbiri hesaba katılmaz.

Bir zarfta tek oy pusulası kullanılan seçimlerde, zarftan içerisinden o seçim türüne ait oy pusulasının dışında, aynı veya başka bir seçim türüne ait oy pusulası çıkmış olması halinde, bu zarftan çıkan oy pusulalarının hiçbiri hesaba katılmaz.

Bir zarfta birden fazla oy pusulası kullanılan seçimlerde, zarftan içerisinden aynı seçim türüne ait birden fazla oy pusulası çıkmış olması halinde, sadece bu seçim türüne ait oy pusulaları hesaba katılmaz, diğerleri hesaba katılır.

Bir zarfta birden fazla oy pusulası kullanılan seçimlerde, o zarfta kullanılması gereken oy pusulalarının dışında başka bir seçim türüne ait oy pusulası çıkmış olması halinde, bu zarftan çıkan oy pusulalarının hiçbiri hesaba katılmaz.

Bir zarfta birden fazla oy pusulası kullanılan seçimlerde, o zarfta kullanılması gereken oy pusulalarından biri veya birkaçı eksik çıksa bile, zarftan çıkan diğer oy pusulaları hesaba katılır."

MADDE 23 – 298 sayılı Kanununun 105 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sandık sonuç tutanağının düzenlenmesi ve ilanı

MADDE 105 – Sandık kurulu, her seçim türü için ayrı hazırlanmış sandık sonuç tutanağını, iki nüsha olarak, sayım ve döküm işlemleri sırasında elde edilen bilgilere ve sayım ve döküm cetveli sonucuna göre düzenler. Bu tutanakların ait olduğu bölümüne, her seçim türüne ilişkin bilgiler eksiksiz olarak işlendikten sonra, başkan ve üyeler tarafından ad ve soyadları yazılarak imzalanır ve sandık kurulu mührü ile mühürlenir.

Yukarıdaki fıkra gereğince işlenmesi gereken bilgiler şunlardır:

1. Sandığın bulunduğu ilin, ilçenin ve seçim bölgesinin adı ile sandığın numarası.
 2. Oy vermenin yapıldığı tarih ve gün.
 3. Oy sandığının sandık kurulu üyeleri ve seçim yerinde bulunanlar önünde açılış saat ve dakikası ile şayet sandık saat 17.00'den sonra açılmış ise bunun sebebi.
 4. Oy verme saati bitiminde sırada bekleyen ve oy kullandırılan seçmen sayısı.
 5. İlçe seçim kurulundan teslim alınan toplam zarf sayısı ile kullanılmayarak artan zarf sayısı.
 6. İlçe seçim kurulundan teslim alınan toplam oy pusulası sayısı ile kullanılmayarak artan oy pusulası sayısı.
 7. Sandık seçmen listesinde yazılı olan seçmenlerin sayısı.
 8. Sandık seçmen listesinde kayıtlı olmayan ancak bu Kanun gereği o sandıkta oy kullanan seçmen sayısı.
 9. Oy kullanan seçmenlerin toplam sayısı.
 10. Sandıktan çıkan zarf sayısı.
 11. Geçerli zarf sayısı.
 12. Geçersiz zarf sayısı ve geçersizlik sebebi.
 13. Zarf sayısı oy kullanan seçmen sayısından fazla ise, eşitliği sağlamak amacıyla yakılan zarf sayısı.
 14. Belediye seçimlerinde, oy zarfı içinden eksik oy pusulası çıkmış ise eksik çıkan oyların hangi seçim türüne ait olduğu ve sayısı.
 15. İçinden hiç oy pusulası çıkmayan boş zarf sayısı.
 16. İtiraz edilmeksizin geçerli sayılan oy pusulalarının sayısı.
 17. İtiraz üzerine geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulası toplamı.
 18. Geçerli oy pusulalarının toplamı.
 19. Geçersiz sayılan oy pusulası sayısı ve geçersizlik sebebi.
 20. Hesaba katılmayan oy pusulası sayısı ve hesaba katılmama sebebi.
 21. Geçersiz sayılan veya hesaba katılmayan oy pusulası toplamı.
 22. Siyasi partilerin ve bağımsız adayların aldıkları toplam geçerli oyların yazı ve rakamla belirtilecek sayısı.
 23. Oylama iş ve işlemlerine ve oyların sayım ve dökümüne dair yapılan şikâyetlerle bunlara ait kararların nelerden ibaret buldukları.
 24. Birden fazla sayım ve döküm yapılmış ise sayısı.
 25. Sayım ve döküm sonucunun başkan tarafından orada hazır bulunanlara ilan edildiği.
- Sandık sonuç tutanağının onaylı bir sureti, sandık kurulu tarafından sandık çevresi içinde herkesin görebileceği bir yere asılır. Bu tutanaklar oy verme gününden itibaren bir hafta süreyle asılı kalır.

Sandık sonuç tutanağının birer sureti, o seçim çevresinde seçime katılan ve talep eden siyasi parti ve bağımsız adayların müşahitlerine, yeteri kadar hazırlanarak sandık kurulu başkanı ve üyelerince imzalandıktan ve mühürlendikten sonra verilir. Bu tutanaklar, talep halinde öncelikle sandık kurulunun siyasi partili üyelerine imza karşılığı verilir. Ancak bu halde, o partinin müşahidine ayrıca tutanak verilmez. Müşahitlere verilecek sandık sonuç tutanakları, çok yapraklı kopyalı suret biçiminde hazırlanır. Sandık sonuç tutanağı verilen müşahit ve sandık kurulu üyelerinin ad ve soyadları ile temsilcisi oldukları siyasi partinin adı veya bağımsız adayın adı ve soyadı sandık kurulu tutanak defterine yazıldıktan sonra tutanağın teslim alındığına dair imzaları alınır.

Sandık kuruluna, her seçim türü için oy pusulasındaki siyasi parti ve bağımsız aday sayısından beş fazla sayıda sandık sonuç tutanağı verilir. Bu tutanakların düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”

MADDE 24 – 298 sayılı Kanununun 108 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçim sonuçlarının ilçe seçim kurullarınca birleştirilmesi ve denetlenmesi

MADDE 108 – Sandık kurullarından gelen sonuç tutanaklarının, ilçe seçim kurullarınca birleştirilmesi ve seçim sonuçlarının belirlenmesi işlemleri, açık ve aralıksız olarak yapılır.

İlçe seçim kurulunun yapacağı sayım, döküm ve birleştirme işlemleri sırasında, siyasi partilerin aday ve müşahitleri ve bağımsız adaylar ve müşahitleri ile ilçe seçim kurullarındaki siyasi parti temsilcileri istedikleri takdirde hazır bulunurlar. Hazır bulunan bağımsız aday ve müşahitleri üçten fazla olursa ad çekilerek, adı ilk çıkanlardan üçü bu işlemleri takip etmek üzere kalabilirler. Siyasi parti aday ve müşahitleri için ad çekme yapılmaz. Bu işlemlerde hazır bulunanlara, birleştirme iş ve işlemlerini yakından takip edebilecekleri bir yer ayrılır.

İlçe seçim kurulu, sandık kurullarından gelen sandık sonuç tutanaklarını, geldikçe almakla beraber, aralıksız olarak çalışır ve gelen tutanakları, her seçim türü ve çevresine ait özel tutanaklara sandık geliş sırasına göre işlemek suretiyle birleştirmeye devam eder. En son sandık sonuç tutanağı geldikten sonra, ilçe dâhilindeki bütün sandık sonuç tutanaklarının birleştirilmesi tamamlanarak, bunun sonucu bir tutanakla tespit edilir. Bu işlemler, Kanunda belirtilen usul ve esaslara uygun olmak şartıyla, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, bilgisayar ortamında da yapılabilir.

İlçe seçim kurulunun düzenleyeceği birleştirme tutanaklarına;

1. İl adı,
2. İlçe seçim kurulu adı ve varsa numarası,
3. Seçimin türü ve çevresi,
4. Tutanak sayfa numarası,
5. Teselsül sırasına göre sandık kurulu numarası,
6. Sandığın bulunduğu seçim bölgesinin adı,
7. Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenlerin sayısı,
8. Oy kullanan seçmenlerin sayısı,
9. İtiraz edilmeksizin geçerli sayılan oy pusulalarının sayısı,
10. İtiraz üzerine geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulalarının sayısı,
11. Geçerli oy pusulalarının toplamı,
12. Geçersiz sayılan veya hesaba katılmayan oy pusulalarının toplamı,
13. Birleşik oy pusulasındaki sıralamaya göre siyasi partilerin adları ile her birinin aldığı oy sayısı,
14. Bağımsız adayların birleşik oy pusulasındaki sıraya göre ad ve soyadları ile her birinin aldığı oy sayısı,
15. Muhtarlık seçimlerinde kendilerine oy verilen kimselerin alfabetik sırada ad ve soyadları ile her birinin aldığı oy sayısı,
16. Yüksek Seçim Kurulunca gerekli görülen diğer bilgiler, rakam ve yazı ile yazılır.

Birleştirme işlemi için birden fazla tutanak kullanılmış ise, her tutanağa sıra numarası verilir.

Birleşik oy pusulası kullanılan seçimlerde, ilçe birleştirme tutanağı imzalanmadan önce, birleştirmesi yapılan sandık sonuç tutanaklarındaki bilgilerin tamamını gösterir bir döküm cetveli, ilçe seçim kurulunun siyasi partili üyelerine de birer nüsha çoğaltılarak verildikten sonra, o tutanakta birleştirmesi yapılan sandık sonuç tutanaklarında, siyasi parti ve bağımsız adayların aldıkları oy sayıları, ilçe seçim kurulunda, başkanın görevlendireceği memur üyelerden biri tarafından, birleştirme tutanağındaki sıraya göre, yüksek sesle okunmak suretiyle, ilçe birleştirme tutanağına işlenen oy sayılarında yanlışlık olup olmadığı denetlenir. İlçe seçim kurullarında yeterli imkan olması halinde denetim işlemi hazır bulunanların izleyebileceği şekilde görüntülü olarak cihazlarla yayınlanabilir.

Başkan, denetim sırasında tespit edilen hataları denetim tutanağına geçirmek üzere, kurulun diğer memur üyesini görevlendirir. Denetim tutanağında, ilçe seçim kurulunun adı, denetlenen seçimin türü ve çevresi ile denetim işlemi sırasında hatalı bilgi girişi yapıldığı tespit edilen sandıkların numarasını yazmaya elverişli bir cetvel yer alır. Denetleme sırasında, ilçe birleştirme tutanağına hatalı olarak işlenmiş sandık kurulu sonuç tutanakları bir kenara ayrılır. Denetim işlemi sonucunda, düzenlenen tutanak başkan ve üyelerce imzalanır. Denetim işlemi tamamlandıktan sonra, hata tespit edilmişse, ayrılan sandık sonuç tutanaklarına göre gerekli düzeltmeler yapılarak hazırlanan ilçe birleştirme tutanağı, kurul başkanı ve üyelerince imzalanır ve sonuçlar hazır bulunanlara sözlü olarak ilan edilir.

İlçe birleştirme tutanağındaki bilgilere göre hazırlanacak tutanak özetinin onaylı bir sureti, ilçe seçim kurulunda herkesin inceleyebileceği uygun bir yere, bir hafta süreyle asılmak suretiyle ilan edilir.

İlçe seçim kurulunun düzenleyeceği ilçe birleştirme tutanak özetlerinde;

1. İl adı,
2. İlçe seçim kurulu adı ve varsa numarası,
3. Seçimin türü ve çevresi,
4. Seçim çevresindeki sandık kurullarının toplam sayısı,
5. Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenlerin toplam sayısı,
6. Oy kullanan seçmenlerin toplam sayısı,
7. İtiraz edilmeksizin geçerli sayılan oy pusulalarının toplam sayısı,
8. İtiraz üzerine geçerli sayılan veya hesaba katılan oy pusulalarının toplam sayısı,
9. Geçerli oy pusulalarının toplam sayısı,
10. Geçersiz sayılan veya hesaba katılmayan oy pusulalarının toplamı,
11. Birleşik oy pusulasındaki sıralamaya göre siyasi partilerin adları ile her birinin aldığı toplam oy sayısı,
12. Bağımsız adayların birleşik oy pusulasındaki sıraya göre ad ve soyadları ile her birinin aldığı toplam oy sayısı,
13. Yüksek Seçim Kurulunca gerekli görülen diğer bilgiler, rakam ve yazı ile yazılır.

İlçe birleştirme tutanak özeti ile denetim tutanağının imzalı ve mühürlü birer sureti, ilçe seçim kurulu başkanınca, kurulun siyasi partili üyelerine imza karşılığı verilir. Ayrıca, ilan süresi içinde yazılı talepte bulunan ve o seçim çevresinde seçime katılan siyasi parti ilçe başkanlıklarına ve bağımsız adaylara da bir defaya mahsus olmak üzere imza karşılığı verilir.

Birden çok ilçe seçim kurulu bulunan ilçelerde, her ilçe seçim kurulu, kendisine bağlı bulunan sandık kurullarından gelen sandık sonuç tutanaklarını, yukarıda belirtilen usule göre birleştirdikten sonra, düzenleyeceği denetim ve birleştirme tutanak özetinin onaylı birer suretini, bir numaralı ilçe seçim kuruluna teslim eder. Birinci ilçe seçim kurulu, aldığı bu tutanaklardaki sonuçları, kendi düzenlediği özel tutanağa, sütun başlıkları altına toplam sayıları yazmak suretiyle veya ayrı bir tutanak düzenleyerek birleştirme işlemini yapar. Birinci ilçe seçim kurulunun düzenleyeceği ilçe birleştirme tutanak özetinin ilanı ve siyasi parti ve adaylara verilmesi hususunda da yukarıdaki fıkraya göre işlem yapılır.

Milletvekili ve büyükşehir belediye başkanlığı seçimlerinde, ilçe birleştirme tutanağının ve özetinin onaylı birer sureti, ilçe seçim kurulu başkanı ile en az iki üye tarafından, en kısa sürede il seçim kuruluna teslim edilir.

Asıl ve geçici ilçe seçim kurulu başkanları, sayım, döküm ve birleştirme iş ve işlemlerinin yapıldığı yerlerde, sandık kurulu başkanlarının, sandık çevresinde sahip oldukları yetkileri kullanabilirler.

Bu maddede belirtilen tutanaklar ile tutanak özetlerinin düzenlenmesi ve seçim sonuçlarının üst seçim kurullarına gönderilmesine dair usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.”

MADDE 25 – 298 sayılı Kanununun 128 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 128 – Sandık kurullarının kararları, oyların sayım ve dökümü ile tutanakların düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemleri aleyhine, ilçe seçim kuruluna itiraz olunabilir.

Bu itirazlar, sandık sonuç tutanağının düzenlenip başkan ve üyeler tarafından imzalanmasına kadar sözle veya yazıyla, sandık kurulları vasıtasıyla yapılabileceği gibi, oy verme gününden sonraki salı günü saat 15.00'e kadar doğrudan ilçe seçim kurullarına yazılı olarak yapılabilir.

Sandık başı iş ve işlemlerine karşı, ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilmesi için, önce sandık kuruluna şikâyet veya itirazda bulunulmuş olması şart değildir.

İlçe seçim kurulları, itirazları en geç itirazın yapıldığı tarihten sonraki ikinci gün saat 17.00'ye kadar karara bağlar. İtirazı yapan hazır ise, karar kendisine bildirilir; değilse tebliğ edilir.

İlçe seçim kurulları, yukarıda gösterilen itiraz süresi sona ermeden veya süresinde yapılan itirazları inceleyip bir karara bağlamadan önce, ilçe birleştirme tutanağını düzenleyemez. Bu hükme rağmen, bu tutanağın düzenlenmiş olması, üst seçim kurullarına itiraz için Kanunda öngörülen sürelerle başlangıç teşkil etmez.”

MADDE 26 – 298 sayılı Kanununun 151 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanununun 58 inci maddesinin birinci fıkrası ile 60 ve 61 inci maddelerinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenler, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 27 – 298 sayılı Kanununun 153 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Seçim günü, sandık seçmen listesinde kayıtlı olan seçmenin, sandık alanına girmesine veya oy kullanmasına, kanuna aykırı biçimde engel olan kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

O seçim çevresinde yapılan seçimlerde, oy kullanma hakkına sahip olan bir seçmenin, oy kullanmaya gitmesine veya sandık alanına girmesine veya oy kullanmasına engel olmak amacıyla, tehdit veya cebir veya şiddet kullanan kimse, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiillerin birden fazla seçmene karşı işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.”

MADDE 28 – 298 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 9 – İlçe seçim kurullarından Yüksek Seçim Kuruluna elektronik ortamda gönderilen sandık ölçekli seçim sonuçlarını, talepleri halinde seçime katılan siyasi parti genel merkezlerinin de eş zamanlı olarak izleyebilmeleri ve aynı formatta bilgisayar ortamında saklayabilmeleri için gerekli her türlü tedbir, Yüksek Seçim Kurulu tarafından alınır. Siyasi parti genel merkezleri bu suretle elde ettikleri seçim sonuçlarını, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen süre bitimine kadar kendi teşkilatlarına veya üçüncü şahıslara gönderemez ve kamuoyuna açıklayamaz.

Yüksek Seçim Kurulu, siyasi parti genel merkezlerinin kullanımına açılacak veri tabanları ile ilgili her türlü güvenlik tedbirlerini de alır.”

MADDE 29 – 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 18 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler

MADDE 18 – Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında

görev alanlar genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.”

MADDE 30 – 2839 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin son fıkrasında geçen “en yüksek derecedeki Devlet memurunun brüt aylığı kadar parayı” ibaresi “en yüksek derecedeki Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılmakta olan her türlü ödemelerin bir aylık brüt tutarını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31 – 2839 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu bendlerden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendler ile ikinci fıkra eklenmiştir.

“c) Siyasi parti sütunları arasında (0,75) santimetre ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

d) Bağımsız adaylar, birleşik oy pusulasının en sağ tarafındaki siyasi parti sütunundan sonra ve aynı hizada olmak üzere, (0,75) santimetre aralık bırakılarak, dikey ve kalın bir çizgi çizildikten sonra yerleştirilir. Bir seçim çevresinde birden fazla bağımsız aday varsa sıra, aralarında çekilecek kura ile belirlenir. Başta ve ortada bağımsız adayın adı ve soyadı yazılır. Belirli bir aralık veya çizgiden sonra çapı iki santimetre olan bir boş daire basılır ve bunların altı çizilir. Birden fazla bağımsız aday sütunları arasında, (0,75) santimetre ve iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır.

Siyasi parti sütunlarının altında bağımsız adaylara yer verilmez. Ancak, bağımsız aday sayısının fazla olması ve bunların oy pusulasına yerleştirilmesinin mümkün olmaması halinde, siyasi parti adaylarından sonra kalın bir çizgi çizildikten ve beş santimetre boşluk bırakıldıktan sonra tekrar bir çizgi çizilerek, kalan bağımsız adaylar filigranlı kağıt ebadına uygun olarak yerleştirilir.

e) Oy pusulasında, genel başkan ve adayların nüfus kimlik belgelerindeki ad ve soyadları tam olarak yazılır. Herhangi bir kısaltma, unvan veya sıfat kullanılamaz.

f) Birleşik oy pusulasında siyasi partilerin özel işaretleri, tüzüğüne uygun biçimde renkli olarak bastırılır. Siyasi partilerin oy pusulasında kullanılacak özel işareti, adı ve kısaltılmış adının belirlenmesinde parti tüzüğü esas alınır. Tüzüklerine göre, kısaltılmış adları mevcut olmayan siyasi partilerin, birleşik oy pusulalarında tam adı yazılır. Birleşik oy pusulalarında, bağımsız adaylar için herhangi bir özel işaret veya ibare kullanılamaz.

Yurt dışı seçmenler tarafından kullanılacak birleşik oy pusulaları, bu maddede öngörülen usul ve esaslara göre hazırlanır.”

MADDE 32 – 298 sayılı Kanununun 84 üncü maddesi ile 85 inci maddesinin ikinci fıkrası, 99, 103, 104 ve 106 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – Yüksek Seçim Kurulu, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk milletvekili genel seçimleri için kullanılacak miktardaki oy verme araç ve gereçlerini bu Kanun hükümlerine göre hazırlar.

Mevcut oy sandıkları, oy kabinleri veya kullanılamayacak seçim araç ve gereçleri ilgili mevzuat gereğince terkin işlemi yapılarak maliyeye, “Evet” ve “Tercih” mühürleri ise Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne devredilir.

Bu Kanun gereğince hazırlanacak oy verme araç ve gereçlerinin alımı veya imali için gerekli ödenek ayrılır.

MADDE 33 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 34 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9/4/2010

[R.G. 10 Nisan 2010 – 27548]

— • —

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 2010/247

2/4/2009 tarihli ve 5870 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan ekli “Milletlerarası Mal Satımına İlişkin S6zleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması”na katılmamız; Dışişleri Bakanlığının 1/3/2010 tarihli ve HUMŞ/717215 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 11/3/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MİLLETLERARASI MAL SATIMINA İLİŞKİN SÖZLEŞMELER HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASI

Bu Antlaşmaya taraf Devletler

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun Yeni Milletlerarası Ekonomik Düzen’in kurulmasına ilişkin altıncı özel oturumunda kabul edilmiş olan kararlardaki genel hedefler çerçevesinde,

milletlerarası ticaretin eşitlik ve karşılıklı menfaatler temelinde gelişmesinin Devletler arasındaki dostane ilişkilerin teşvik edilmesinde önemli bir unsur olduğunun bilincinde,

milletlerarası mal satımına ilişkin sözleşmelere uygulanacak ve farklı sosyal, ekonomik ve hukuki sistemleri dikkate alacak yeknesak kuralların kabul edilmesinin milletlerarası ticarete hukuki engellerin kaldırılmasına yardımcı olacağı ve milletlerarası ticaretin gelişmesini teşvik edeceği inancı içinde,

aşağıdakileri kararlaştırmışlardır:

Kısım I

Uygulama Alanı ve Genel Hükümler

Bölüm I

Uygulama Alanı

Madde 1

(1) Bu Antlaşma, işyerleri farklı devletlerde bulunan taraflar arasındaki mal satımı sözleşmelerine,

(a) bu devletlerin âkit devletlerden olması veya

(b) milletlerarası özel hukuk kurallarının âkit bir devletin hukukuna atıf yapması halinde uygulanır.

(2) Tarafların işyerlerinin ayrı devletlerde bulunması olgusu sözleşmeden veya sözleşmenin akdi sırasında veya öncesinde gerçekleşmiş olan görüşmelerden veya verilmiş olan bilgilerden anlaşılmadıkça dikkate alınmaz.

(3) Bu Antlaşmanın uygulanmasında ne tarafların vatandaşlığı, ne tacir olup olmadıkları, ne de sözleşmenin adı veya ticarî nitelikte olması dikkate alınır.

Madde 2

Bu Antlaşma aşağıdaki satımlara uygulanmaz:

(a) Kişisel veya ailevî ihtiyaç veya ev ihtiyacı için mal alınması; meğerki satıcı, sözleşmenin akdi sırasında veya öncesinde, malların böyle bir kullanım için alındıklarını bilmesin ve bilmesi gerekmesin;

(b) Açık artırma yoluyla yapılan satımlar;

(c) Cebri icra veya diğer kanun gereği yapılan satımlar;

(d) Menkul kıymet, kambiyo senedi ve para;

(e) Gemi, tekne, hava yastıklı taşıt veya hava taşıtı satımı;

(f) Elektrik satımı.

Madde 3

(1) İmal edilecek veya üretilecek malların teminine ilişkin sözleşmeler satım sözleşmesi sayılır; meğerki, bunları sipariş eden taraf imalat veya üretim için gerekli olan malzemenin esaslı bir bölümünün teminini taahhüt etmiş olsun.

(2) Bu Antlaşma, mal temin eden tarafın ediminin, ağırlıklı olarak, işgücü veya diğer bir hizmetin sağlanmasından oluştuğu sözleşmelere uygulanmaz.

Madde 4

Bu Antlaşma, sadece satım sözleşmesinin kurulmasını ve alıcı ile satıcının böylesi bir sözleşmeden doğan hak ve borçlarını düzenler. Antlaşmada aksine bir düzenleme bulunmadığı sürece, özellikle;

(a) sözleşmenin veya sözleşmenin hükümlerinin veya teamüllerin geçerliliği;

(b) sözleşmenin, satılan malların mülkiyeti üzerindeki olası etkileri

düzenlenmemiştir.

Madde 5

Bu Antlaşma satıcının, malların bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına sebep olmasından kaynaklanan sorumluluğuna uygulanmaz.

Madde 6

Taraflar, bu Antlaşmanın uygulanmamasını kararlaştırabilecekleri gibi, 12. madde saklı kalmak şartıyla, hükümlerine istisna getirebilir veya hükümlerinin doğurabileceği etkileri değiştirebilirler.

Bölüm II Genel Hükümler

Madde 7

(1) Bu Antlaşmanın yorumunda, Antlaşmanın milletlerarası niteliği dikkate alınacağı gibi yeknesak uygulanmasının teşviki ve milletlerarası ticarete dürüstlük kuralının korunması gereği de gözetilir.

(2) Bu Antlaşmada düzenlenen konulara ilişkin olup Antlaşmada açıkça cevaplanmamış sorular Antlaşmanın temelinde yatan genel ilkelere veya bu tür ilkelerin mevcut olmaması halinde milletlerarası özel hukuk kuralları uyarınca uygulanması gereken hukuka göre çözümlenir.

Madde 8

(1) Bu Antlaşmanın amacı çerçevesinde taraflardan birinin beyanları ve diğer davranışları onun iradesine uygun olarak yorumlanır, yeter ki karşı taraf bu iradeyi bilsin veya bilmemesi mümkün olsun.

(2) Eğer fıkra 1 uygulanamıyorsa, taraflardan birinin beyanları ve diğer davranışları, karşı taraf ile aynı konumda makul bir kişinin aynı koşullarda bunlara vereceği anlama göre yorumlanır.

(3) Taraflardan birinin iradesini veya makul bir kişinin anlayışını tespit edebilmek için özellikle taraflar arasındaki sözleşme görüşmeleri, aralarında oluşmuş alışkanlıklar, teamüller ve tarafların sonraki davranışları da dahil olmak üzere olayın ilgili tüm koşulları dikkate alınır.

Madde 9

(1) Taraflar, uygulanmasını kabul ettikleri teamüller ve aralarında yerleşmiş olan alışkanlıklarla bağlıdır.

(2) Aksi kararlaştırılmadıkça, tarafların bildiği veya bilmesi gerektiği ve milletlerarası ticarete aynı tür sözleşmeleri ilgili ticari branşta akdedenler tarafından yaygın olarak bilinen ve düzenli olarak uygulanan teamüllerin sözleşmelerine ve sözleşmenin kurulması aşamasına uygulanmasını zımnen kabul ettikleri varsayılır.

Madde 10

Bu Antlaşmanın amacı çerçevesinde,

(a) taraflardan birinin birden fazla işyerinin olması halinde, sözleşmenin akdi sırasında veya öncesinde taraflarca bilinen veya dikkate alınan koşullar değerlendirilerek sözleşme ve sözleşmenin ifası ile en yakın irtibat içinde olan işyeri esas alınır,

(b) taraflardan birinin hiçbir işyerinin olmaması halinde mutat meskeni esas alınır.

Madde 11

Satım sözleşmesinin kurulması veya ispatı yazılı şekilde yapılmak zorunda olmadığı gibi başka herhangi bir şekil hükmüne de bağlı değildir. Sözleşme, tanık dahil her usulle ispat edilebilir.

Madde 12

Taraflardan birinin işyeri, 96. madde uyarınca beyanda bulunmuş âkit bir devlette bulunduğu takdirde, satım sözleşmesinin kurulmasını, değiştirilmesini veya mutabakatla ortadan kaldırılmasını veya bir icabın, kabulün yahut diğer herhangi bir irade beyanının, yazılı şekilden başka şekilde yapılmasını mümkün kılan bu Antlaşmanın 11. ve 29. maddesinin veya II. Kısımının hükümleri uygulanmaz. Taraflar bu maddeye istisna getiremeyecekleri gibi maddenin etkilerini de değiştiremezler.

Madde 13

Bu Antlaşmanın amacı çerçevesinde “yazılı” terimi telgraf ve teleksle yapılan bildirimleri de kapsar.

Kısım II Sözleşmenin Kurulması

Madde 14

(1) Bir veya birden çok belirli kişiye sözleşmenin kurulması için yöneltilen bir teklif, yeterince kesin olması ve teklifte bulunanın, kabul halinde bağlanma iradesini yansıtmaması durumunda icap sayılır. Malların saptandığı ve açık veya örtülü olarak miktar ve semenin belirlendiği veya belirlenmesi için gerekli düzenlemenin yapıldığı teklifler yeterince kesin sayılır.

(2) Belirli olmayan kişilere yöneltilmiş teklif sadece icaba davet sayılır; meğerki, teklifte bulunan aksini açıkça belirtmiş olsun.

Madde 15

(1) İcap muhataba vardığı anda hükümlerini doğurur.

(2) İcap geri alınamaz nitelikte olsa bile, geri alma beyanının muhataba, icaptan önce veya icapla aynı anda varması halinde geri alınabilir.

Madde 16

(1) İcapta bulunanın geri alma beyanı, muhatabın kabul beyanını göndermesinden önce muhataba ulaşmış olmak koşuluyla, icap, sözleşme kuruluncaya kadar geri alınabilir.

(2) Ancak;

(a) icapta kabul için kesin bir süre öngörülmemiş veya icabın geri alınmaz olduğu başka bir şekilde ifade edilmişse veya

(b) muhatap açısından icabın geri alınamaz olduğuna güvenmek makul sayılabiliyorsa ve muhatap bu icaba güvenerek hareket etmişse icap geri alınamaz.

Madde 17

İcap geri alınamaz olsa bile, red beyanı icapta bulunana vardığı anda hükmünü yitirir.

Madde 18

(1) Muhatabın icaba onay verdiğini ifade eden herhangi bir beyanı veya diğer davranışı kabul hükmündedir. Susma veya eylemsizlik tek başına kabul sayılmaz.

(2) Bir icabın kabulü, kabul açıklamasının icapta bulunana varması anında hüküm doğurur. Bir kabul, kabul açıklamasının icapta bulunana, tespit ettiği süre içinde veya süre tespit edilmemesi halinde, icapta bulunan tarafından kullanılan iletişim araçlarının hızı da

dahil olmak üzere işlemin koşulları dikkate alındığında, makul bir süre içinde ulaşmazsa, hüküm doğurmaz. Aksi hal ve şartlardan anlaşılmadıkça sözlü icap derhal kabul edilmelidir.

(3) Ancak taraflar arasında yerleşmiş alışkanlıklar, teamüller veya icap nedeniyle, muhatap, icapta bulunana haber vermeksizin malın gönderilmesi veya semenin ödenmesi gibi bir eylem icra etmek suretiyle muvafakatini ifade etmişse, kabul, fıkra 2’de öngörülen müddet içinde yapılmak kaydıyla eylem anından itibaren hüküm doğurur.

Madde 19

(1) Bir icabın kabulüne yönelik, fakat eklemeler, sınırlamalar veya başkaca değişiklikler içeren cevap, icabın reddi olup bir karşı icap oluşturur.

(2) Buna karşılık, kabul beyanı oluşturması düşünülen, fakat icabın şartlarını esaslı olarak değiştirmeyen eklemeler veya sapmalar içeren icaba yönelik cevap, kabul sayılır; meğerki icapta bulunan, haklı bir gecikme olmaksızın bu uyumsuzluklara sözlü olarak itiraz etmiş veya bu yönde bir bildirim göndermiş olsun. Bunu yapmadığı takdirde icabın şartları kabul beyanındaki değişikliklerle birlikte sözleşmenin içeriğini oluşturur.

(3) Özellikle, semene, ödemeye, malların kalitesi ve miktarına, teslim yeri ve zamanına, taraflardan birinin diğerine karşı sorumluluğunun kapsamına veya uyumsuzlukların çözümüne ilişkin tamamlayıcı veya farklı hükümler icabın şartlarını esaslı şekilde değiştirmiş sayılır.

Madde 20

(1) Bir telgraf veya mektupta icapta bulunan kimse tarafından belirlenmiş olan kabul süresi, telgrafın gönderilmek üzere verildiği tarihten veya mektupta gösterilen tarihten veya bu yoksa zarf üzerindeki tarihten itibaren işlemeye başlar. Telefon, teleks veya eşzamanlı diğer haberleşme araçları yoluyla icapta bulunan tarafından belirtilen kabul süresi icabın muhataba vardığı andan itibaren işlemeye başlar.

(2) Kabul süresi içine düşen resmi tatil veya iş günü dışındaki günler bu sürenin hesabına dahil edilir. Ancak, kabul bildirimini, sürenin son gününün icapta bulunanın işyerinin bulunduğu yerde resmi tatil veya işgünü dışındaki günlerden birine rastlaması nedeniyle, icapta bulunanın adresine teslim edilmezse süre, takip eden ilk iş gününe uzar.

Madde 21

(1) Gecikmiş bir kabul ancak icapta bulunanın gecikmeksizin muhatabı bu yönde sözlü olarak haberdar etmesi veya bu içerikli bir bildirim göndermesi halinde kabul gibi hüküm doğurur.

(2) Gecikmiş bir kabul içeren mektup veya başkaca yazılı belgeden, gereğince iletilmiş olsaydı, icapta bulunana zamanında ulaşacak koşullarda yollanmış olduğu anlaşılıyorsa, gecikmiş kabul de geçerli bir kabul gibi hüküm doğurur; meğerki, icapta bulunan, icabını düşmüş addettiğini muhataba gecikmeksizin sözlü olarak bildirmiş veya bu içerikli bir bildirim göndermiş olsun.

Madde 22

Geri alma beyanı, icapta bulunana, kabulün hüküm doğurma anından önce veya aynı anda varmışsa kabul beyanı geri alınabilir.

Madde 23

Kabul beyanının, bu Antlaşmaya uygun olarak hüküm doğurduğu anda sözleşme kurulmuş sayılır.

Madde 24

Antlaşmanın bu Kısımının amacı çerçevesinde; icap, kabul beyanı ve diğer tüm irade açıklamaları muhataba sözlü olarak yapıldıkları veya diğer herhangi bir yoldan şahsen kendisine veya işyerine veya posta adresine, bunlar da yoksa, mutad meskenine teslim edildiklerinde "varmış" sayılırlar.

Kısım III Malların Satımı Bölüm I

Genel Hükümler

Madde 25

Taraflardan birinin sözleşme ihlâli, diğer tarafı, sözleşme uyarınca beklemekte haklı olduğu şeyden önemli ölçüde yoksun bırakacak bir olumsuzluğa sebep oluyorsa, esastır; meğerki, böyle bir sonucu sözleşmeyi ihlâl eden taraf öngörmemiş ve aynı konum ve koşullar içindeki makul bir kişi de öngöremeyecek olsun.

Madde 26

Sözleşmenin ortadan kaldırılması beyanı, ancak diğer tarafa bildirimle yapılması halinde hüküm ifade eder.

Madde 27

Antlaşmanın bu Kısmında açıkça aksi düzenlenmedikçe, sözleşme taraflarından birinin bu Kısma uygun bildirim, talep veya diğer bir açıklaması koşullara uygun araçlarla yapılmışsa, bu açıklamanın iletimindeki bir gecikme veya hata veya ulaşmamış olması açıklamada bulunan tarafı ona dayanmak hakkından yoksun bırakmaz.

Madde 28

Antlaşma hükümleri uyarınca taraflardan biri diğer tarafın belirli bir yükümlülüğü ifa etmesini talep hakkına sahip ise, mahkemenin aynen ifaya hükmetmesi ancak, bu Antlaşmanın uygulama alanına girmeyen benzer satım sözleşmelerinde kendi hukukuna göre de aynen ifaya hükmedecek olması halinde mümkündür.

Madde 29

(1) Bir sözleşme, tarafların salt anlaşması ile değiştirilebilir veya sona erdirilebilir.
(2) Her türlü değişiklik veya sona erdirmeye anlaşmasının, yazılı yapılması gerektiği hükmünü içeren yazılı bir sözleşme, başka şekilde bir anlaşmayla değiştirilemez veya ortadan kaldırılamaz. Ancak taraflardan biri, kendi davranışı ile diğer tarafın bu davranışa güven duymasına yol açtığı ölçüde bu hükme dayanamaz.

Bölüm II

Satıcının Yükümlülükleri

Madde 30

Satıcı sözleşmede ve bu Antlaşmada öngörüldüğü şekilde malları teslim etmek, onlara ilişkin belgeleri vermek ve malların mülkiyetini geçirmekle yükümlüdür.

Ayrım I

Malların Teslimi ve Belgelerin Verilmesi

Madde 31

Satıcı malları belirli başka bir yerde teslim etmek zorunda değilse, teslim borcu aşağıdaki gibidir:

a) satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa, malları alıcıya ulaştırılmaları için ilk taşıyıcıya vermek;

b) önceki bendin kapsamına girmeyen hallerde; sözleşmenin, ferden belirlenmiş mallara veya belirli bir stoktan karşılanacak ne'v'en belirlenmiş mallara veya imal edilecek veya üretilecek mallara ilişkin olması ve tarafların sözleşmenin kurulduğu sırada malların belirli bir yerde bulunduğunu veya orada imal edileceğini yahut üretileceğini bilmeleri durumunda malları bu yerde alıcının tasarrufuna hazır bulundurmak;

c) diğer hallerde, sözleşmenin kurulduğu sırada satıcının işyerinin bulunduğu yerde malları alıcının tasarrufuna hazır bulundurmak.

Madde 32

(1) Satıcı, sözleşmeye veya bu Antlaşmaya uygun olarak, malları bir taşıyıcıya vermiş ancak mallar, üzerlerine ayırt edici bir işaret konulmak suretiyle, taşıma belgeleriyle veya başka herhangi bir şekilde açıkça sözleşmeye tahsis edilmemişse, satıcının göndermeyi alıcıya bildirmesi ve malları özel olarak belirlemesi gerekir.

(2) Satıcı, malların taşınmasını sağlamayı üstlenmiş ise, taşımanın kararlaştırılan yere kadar, koşulların gerektirdiği nakil araçlarıyla ve böyle bir naklin mutad şartlarına uygun bir biçimde gerçekleşmesi için gerekli sözleşmeleri yapmak zorundadır.

(3) Satıcı, malların taşınması ile ilgili sigortayı yaptırmak zorunda değilse, alıcının talebi üzerine, onun böyle bir sigortayı yaptırmak için ihtiyaç duyacağı mevcut bütün bilgileri alıcıya vermek zorundadır.

Madde 33

Satıcı malları

(a) sözleşme ile belirlenmiş veya sözleşmeye dayanarak belirlenebilir bir tarih varsa bu tarihte;

(b) sözleşme ile belirlenmiş veya sözleşmeye dayanarak belirlenebilir bir zaman dilimi varsa, koşullardan tarih saptama yetkisinin alıcıda olduğu anlaşılmadıkça, bu zaman dilimi içinde herhangi bir anda;

(c) diğer tüm hallerde, sözleşmenin kurulmasından itibaren makul bir süre içinde teslim etmek zorundadır.

Madde 34

Satıcının mallara ilişkin vermesi gereken belgeler varsa, bunları sözleşmede öngörülen zamanda, yerde ve şekilde vermesi gerekir. Belgelerin erken verilmesi halinde, satıcı, belgelerin verilmesi için öngörülen ana kadar, belgelerdeki tüm sözleşmeye aykırılıkları gidermek hakkına sahiptir, yeter ki bu hakkın kullanımı alıcı için makul olmayan zahmete veya masrafa yol açmasın. Bununla birlikte alıcının bu Antlaşmaya uygun olarak tazminat talep etme hakkı saklıdır.

Ayrım II

Malların Sözleşmeye Uygunluğu ve Üçüncü Kişilerin Hak veya Talepleri

Madde 35

(1) Satıcı, miktarı, kalitesi ve türü sözleşmede öngörülen malları, sözleşmede belirtilen paket veya muhafaza içinde teslim etmek zorundadır.

(2) Taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, mallar ancak aşağıdaki hallerde sözleşmeye uygun sayılırlar:

(a) aynı türden malların mutad olarak tahsis edildiği kullanım amacına uygun iseler;

(b) sözleşmenin kurulması esnasında açıkça veya zımnen satıcıya bildirilen her türlü özel kullanım amacına uygun iseler; meğerki koşullardan, alıcının, satıcının bilgisine ve değerlendirmesine güvenmediği veya güvenmesinin makul olmadığı anlaşılın;

(c) satıcının alıcıya örnek veya model olarak sunduğu malların kalitesine sahip iseler;

(d) ilgili türden mallar için mutad sayılan şekilde veya böyle mutad bir şeklin var olmadığı hallerde, malın muhafazası ve korunmasına uygun olan şekilde paketlenmiş iseler.

(3) Alıcının sözleşmenin kurulması anında bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı sözleşmeye aykırılıklardan satıcı, fıkra 2'nin (a) ilâ (d) bendleri çerçevesinde sorumlu değildir.

Madde 36

(1) Satıcı, hasarın alıcıya geçtiği anda mevcut olan sözleşmeye aykırılıktan, sözleşmeye aykırılık bu andan sonra belirgin hale gelmiş olsa dahi, sözleşme ve bu Antlaşma uyarınca sorumludur.

(2) Satıcı, fıkra 1'de belirtilen andan sonra ortaya çıkan ve malların belirli bir süre için, mutad amaçlarına veya belirli bir amaca elverişli kalacağı veya belirli nitelikleri veya özellikleri muhafaza edeceği konusundaki garantinin ihlâli de dahil olmak üzere herhangi bir yükümlülüğünün ihlâline dayanan sözleşmeye aykırılıktan sorumludur.

Madde 37

Malların teslim tarihinden önce teslim edilmesi halinde satıcı, teslim tarihine kadar, eksik bölümleri veya eksik kalan miktarı teslim edebilir veya sözleşmeye uygun olmayan

malları ikame eden yeni mallar teslim edebilir veya malların diğer sözleşmeye aykırılıklarını giderebilir; yeter ki, bu hakkın kullanımı alıcı için makul olmayan zahmet veya masrafa yol açmasın. Bununla birlikte alıcının bu Antlaşmaya uygun olarak tazminat talep etme hakkı saklıdır.

Madde 38

(1) Alıcı, malları, koşulların izin verdiği ölçüde kısa bir süre içerisinde muayene etmek veya ettirmek zorundadır.

(2) Sözleşme, malların taşınmasını gerektiriyorsa, muayene, malların varma yerine ulaşması sonrasında ertelenebilir.

(3) Mallar alıcı tarafından, muayene etmek için yeterli imkâna sahip olmaksızın, taşıma halindeyken başka bir yere yönlendirilir veya onun tarafından başka bir yere gönderilirse ve satıcı sözleşme kurulurken böyle bir yönlendirme veya başka yere gönderme ihtimalini biliyor veya bilmesi gerekiyor idiyse, muayene, malların yeni varma yerine ulaşması sonrasında ertelenebilir.

Madde 39

(1) Alıcı, bir sözleşmeye aykırılık saptadığı veya saptaması gerektiği tarihten itibaren makul bir süre içinde satıcıya, sözleşmeye aykırılığı türünü de belirterek bildirmezse, bu sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybeder.

(2) Her halde, alıcı, malların fiilen kendisine verildiği tarihten itibaren en geç iki yıllık bir süre içinde sözleşmeye aykırılığı satıcıya bildirmezse, bu sözleşmeye aykırılığa dayanma hakkını kaybeder; meğerki, bu süre sözleşmesel bir garanti süresiyle bağdaşmıyor olsun.

Madde 40

Sözleşmeye aykırılık, satıcının bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı ve alıcıya açıklamadığı olgulara dayanıyorsa, satıcı 38 ve 39. madde hükümlerine dayanamaz.

Madde 41

Satıcı, üçüncü kişilerin her türlü hak ve taleplerinden ari mallar teslim etmek zorundadır, meğerki, alıcı bu hak ve taleplere konu malları almayı kabul etmiş olsun. Bununla birlikte, bu hak veya talep sınaî ya da diğer bir fikrî mülkiyete dayanmaktaysa, satıcının borcu 42. maddeye tabidir.

Madde 42

(1) Satıcı, üçüncü kişilere ait sınaî veya diğer bir fikrî mülkiyete dayanan ve sözleşmenin akdedilmesi sırasında bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı hak veya taleplerden ari mallar teslim etmek zorundadır, şu şartla ki, hak ya da talep,

(a) malların yeniden satılacağı veya diğer bir şekilde kullanılacağı devletin hukukuna göre mevcut olan bir sınaî veya fikrî mülkiyete dayansın ve taraflar sözleşmenin kurulması sırasında malların bu devlette yeniden satılacağını veya kullanılacağını hesaba katmış olsun; veya

(b) bunun dışındaki her halde, alıcının işyerinin bulunduğu devletin hukukuna göre mevcut olan bir sınaî veya fikri mülkiyete dayansın.

(2) Satıcının fıkra 1 uyarınca yükümlülüğü,

(a) sözleşmenin kurulduğu anda alıcının hakkı ya da talebi bildiği veya bilmemesinin mümkün olmadığı halleri; veya

(b) hak ya da talebin, alıcının, satıcının kullanımına sunduğu teknik çizim, tasarım, veya başkaca veriden kaynaklandığı halleri

kapsamaz.

Madde 43

(1) Alıcı, üçüncü kişinin hakkını ya da talebini öğrendikten veya öğrenmesi gerektiği andan itibaren, makul bir süre içinde satıcıya bu hak veya talebin mahiyetini belirten bir bildirimde bulunmazsa 41. veya 42. madde hükümlerine dayanma hakkını kaybeder.

(2) Satıcı, üçüncü kişinin hakkını ya da talebini ve bunun mahiyetini biliyor idiyse fıkra 1'e dayanamaz.

Madde 44

Alicının, gerekli bildirim yapmama konusunda makul bir özrü varsa, 39. maddenin 1. fıkrası ile 43. maddenin 1. fıkrası hükümlerine bakılmaksızın 50. madde uyarınca semende indirim yapması veya yoksun kalınan kâr dışındaki zararının tazminini talep etmesi mümkündür.

Ayrım III

Sözleşmenin Satıcı Tarafından İhlâli Halinde Alıcının Sahip Olduğu Hukukî İmkânlar

Madde 45

(1) Satıcı, sözleşmeden veya bu Antlaşmadan doğan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmezse, alıcı:

(a) Madde 46 ilâ 52'de öngörülen haklarını kullanabilir.

(b) Madde 74 ilâ 77'de öngörülen tazminatı talep edebilir.

(2) Alıcı diğer hukukî imkânlardan yararlanmakla tazminat talep etme hakkını kaybetmez.

(3) Alıcı, sözleşmenin ihlâl edilmesi halinde sahip olduğu hukukî imkânlardan birine başvurduğu takdirde, satıcıya, bir mahkeme veya hakem tarafından ek süre tanınmaz.

Madde 46

(1) Alıcı, satıcıdan yükümlülüklerini ifa etmesini talep edebilir, meğerki bu talebiyle bağdaşmayan bir hukukî imkândan yararlanmış olsun.

(2) Mallar sözleşmeye uygun değilse, alıcı ancak bu uygunsuzluğun sözleşmeye esaslı bir aykırılık oluşturması ve 39. madde uyarınca yapılacak bildirimle veya bildirimden itibaren makul bir süre içinde talepte bulunması halinde ikame mal teslimini isteyebilir.

(3) Mallar sözleşmeye uygun değilse, alıcı, satıcıdan sözleşmeye aykırılığın onarım yoluyla giderilmesini isteyebilir; meğerki tüm koşullar gözönüne alındığında bu, makul olmayan bir talep oluştursun. Onarım talebi 39. madde uyarınca yapılacak bildirimle veya bildirimden itibaren makul bir süre içinde yöneltilmelidir.

Madde 47

(1) Alıcı satıcıya, yükümlülüklerini ifa etmesi için makul uzunlukta ek bir süre tanıyabilir.

(2) Bu süre içinde yükümlülüklerini ifa etmeyeceği konusunda satıcıdan bir bildirim almadıkça, alıcı, bu ek süre içinde, sözleşmeye aykırılık halinde sahip olduğu hukukî imkânlardan hiçbirine başvuramaz. Ancak bu yüzden alıcı, gecikmiş ifa nedeniyle tazminat talep etme hakkını kaybetmez.

Madde 48

(1) 49. madde saklı kalmak üzere satıcı, yükümlülüklerinin ifasına ilişkin her türlü eksikliği, masrafları kendisine ait olmak üzere teslim tarihinden sonra da giderebilir; yeter ki bu, makul olmayan bir gecikmeye yol açmasın ve alıcı için, makul olmayan zahmete veya onun tarafından yapılan masrafların satıcı tarafından karşılanmayacağı konusunda bir tereddüde sebep olmasın. Ancak, alıcının bu Antlaşma uyarınca tazminat talep etmeye ilişkin her türlü hakkı saklıdır.

(2) Satıcı, alıcıdan, ifayı kabul edip etmeyeceğini kendisine açıklamasını talep ederse ve alıcı makul bir süre içinde bu talebe cevap vermezse, satıcı, talebinde ifade ettiği süre içinde ifayı gerçekleştirebilir. Alıcı bu süre içinde, satıcının ifası ile bağdaşmayacak bir hukukî imkâna başvuramaz.

(3) Satıcının belirli bir süre içinde ifa edeceğine ilişkin bildirimiminin, fıkra 2 uyarınca, alıcının kararını açıklamasına ilişkin bir talep içerdiği varsayılır.

(4) Satıcının 2. veya 3. fıkra çerçevesindeki talep veya bildirimleri alıcıya ulaşmış olmadıkça hüküm doğurmaz.

Madde 49

(1) Alıcı aşağıdaki durumlarda sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir:

(a) Satıcının sözleşmeden veya bu Antlaşmadan doğan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmemesi sözleşmeye esaslı bir aykırılık oluşturuyorsa veya

(b) Teslim etmeme durumunda satıcı, alıcı tarafından 47. maddenin 1. fıkrası uyarınca verilmiş ek süre içinde malları teslim etmez veya verilmiş süre içinde bunları teslim etmeyeceğini açıklarsa.

(2) Ancak, satıcının malları teslim ettiği hallerde alıcı, sözleşmenin ortadan kalktığını beyan etme hakkını yitirir; meğerki

(a) gecikmiş teslim halinde, teslimin yapıldığını öğrendiği andan itibaren makul bir süre içinde sözleşmenin ortadan kalktığını beyan etmiş olsun,

(b) gecikmiş teslimden farklı bir sözleşmeye aykırılık halinde,

(i) bu aykırılığı bildiği veya bilmesi gerektiği andan itibaren;

(ii) alıcı tarafından 47. maddenin 1. fıkrası uyarınca verilmiş herhangi bir ek sürenin geçmesinden sonra veya satıcının bu ek süre içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyeceğini açıklamasından sonra; veya

(iii) satıcı tarafından 48. maddenin 2. fıkrası uyarınca belirlenmiş sürenin tamamlanmasından sonra veya alıcının ifayı kabul etmeyeceğini açıklamasından sonra;

sözleşmenin ortadan kalktığını makul bir süre içinde beyan etmiş olsun.

Madde 50

Malların sözleşmeye uygun olmaması durumunda semen ödenmiş olsun veya olmasın alıcı semeni, fiilen teslim edilen malların teslim anındaki değeri ile sözleşmeye uygun malların aynı andaki değeri arasındaki farkla orantılı olarak indirebilir. Ancak satıcı 37. veya 48. maddeler uyarınca yükümlülüklerinin ifasındaki bütün eksiklikleri giderirse veya alıcı, satıcının bu maddelere uygun olarak yaptığı ifayı red ederse, alıcı semeni indiremez.

Madde 51

(1) Satıcı malların yalnızca bir kısmını teslim etmiş ise veya teslim edilmiş malların yalnızca bir kısmı sözleşmeye uygun ise, 46 ilâ 50. maddeler eksik veya sözleşmeye uygun olmayan kısım için uygulanır.

(2) Eksik veya sözleşmeye uygun olmayan ifanın sözleşmeye esaslı aykırılık teşkil etmesi halinde alıcı sözleşmenin tamamının ortadan kalktığını beyan edebilir.

Madde 52

(1) Satıcı, malları belirlenen tarihten önce teslim ederse, alıcı bu teslimi kabul veya red edebilir.

(2) Satıcı, sözleşmede belirtilenden daha fazla miktarda mal teslim ederse, alıcı bu fazla miktarı kabul veya red edebilir. Alıcı, fazlayı kısmen veya tamamen teslim alırsa, bunun için sözleşmede öngörülen fiyat üzerinden ödeme yapması gerekir.

Bölüm III

Alıcının Yükümlülükleri

Madde 53

Alıcı, sözleşme ve bu Antlaşmanın gerektirdiği şekilde semeni ödemek ve malları teslim almakla yükümlüdür.

Ayrım I

Semenin Ödenmesi

Madde 54

Alıcının semeni ödeme borcu, sözleşmede veya mevzuatta öngörülmüş olan, semenin ödenmesini sağlayacak önlemleri almayı ve formaliteleri gerçekleştirmeyi içerir.

Madde 55

Sözleşme, açıkça veya örtülü olarak semen belirlenmeksizin veya semenin belirlenmesini sağlayacak bir düzenleme içermeksizin geçerli olarak kurulmuşsa, aksine

herhangi bir emare bulunmadıkça, tarafların sözleşmenin kurulduğu anda ilgili ticari branşta benzer koşullarda satılan aynı türden mallar için uygulanan cari fiyata örtülü olarak gönderme yapmış oldukları varsayılır.

Madde 56

Semen, malların ağırlığına göre belirlenmişse, şüphe halinde, net ağırlık esas alınarak saptanır.

Madde 57

(1) Alıcı semeni belirli başka bir yerde ödemekle yükümlü değil ise, bunu satıcıya:

(a) onun işyerinde, veya

(b) ödemenin, malların veya belgelerin verilmesi karşılığında yapılması gerekiyor ise, verme yerinde ödemelidir.

(2) Sözleşmenin kuruluşundan sonraki iş yeri değişikliğinden kaynaklanan ödemeye ilişkin ek masrafları satıcı taşır.

Madde 58

(1) Alıcının semeni belirli başka bir anda ödeme yükümlülüğü yoksa, satıcının sözleşme veya bu Antlaşma uyarınca malları veya malları temsil eden belgeleri tasarrufuna hazır bulundurduğu anda ödemeyi yapması gerekir. Satıcı, malların veya belgelerin verilmesini, ödemenin yapılması koşuluna bağlayabilir.

(2) Sözleşme, malların taşınmasını gerektiriyorsa, satıcı göndermeyi, malların veya malları temsil eden belgelerin alıcıya ancak semenin ödenmesi karşılığında verilmesi koşulu ile gerçekleştirebilir.

(3) Alıcı, semeni, malları muayene olanağına sahip olmadan önce ödemekle yükümlü değildir, meğerki taraftarca üzerinde anlaşılmış olan teslim veya ödeme usulleri buna olanak tanımasın.

Madde 59

Alıcı, satıcının hiçbir talebine veya başka bir formaliteye uymasına gerek olmaksızın, sözleşmede tespit edilen veya sözleşme ve bu Antlaşma uyarınca belirlenebilen tarihte semeni ödemelidir.

Ayrım II Teslim Alma

Madde 60

Alıcının teslim alma borcu

(a) satıcının teslimi gerçekleştirebilmesi için kendisinden makul olarak beklenebilecek her türlü eylemde bulunmayı ve

(b) malları fiilen devralmayı kapsar.

Ayrım III

Sözleşmenin Alıcı Tarafından İhlali Halinde Satıcının Sahip Olduğu Hukukî İmkânlar

Madde 61

(1) Alıcı sözleşmeden veya bu Antlaşmadan doğan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmese, satıcı:

(a) Madde 62 ilâ 65'te öngörülen hakları kullanabilir.

(b) Madde 74 ilâ 77'de öngörülen tazminatı talep edebilir.

(2) Satıcı diğer hukuki imkânlardan yararlanmakla tazminat talep etme hakkını kaybetmez.

(3) Satıcı, sözleşmenin ihlal edilmesi halinde sahip olduğu hukuki imkânlardan birine başvurduğu takdirde, alıcıya, bir mahkeme veya bir hakem tarafından ek süre tanınmaz.

Madde 62

Satıcı alıcıdan semeni ödemesini, malları teslim almasını veya diğer yükümlülüklerini ifa etmesini talep edebilir, meğerki bu taleplerle bağdaşmayan bir hukuki imkândan yararlanmış olsun.

Madde 63

(1) Satıcı alıcıya, yükümlülüklerini ifa etmesi için makul uzunlukta ek bir süre verebilir.

(2) Bu süre içinde yükümlülüklerini ifa etmeyeceği konusunda alıcıdan bir bildirim almadıkça, satıcı, bu ek süre içinde, sözleşmeye aykırılık halinde sahip olduğu hukukî imkânlardan hiçbirine başvuramaz. Ancak bu yüzden satıcı, gecikmiş ifa nedeniyle tazminat talep etme hakkını kaybetmez.

Madde 64

(1) Satıcı aşağıdaki durumlarda sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir:

(a) Alıcının sözleşmeden veya bu Antlaşmadan doğan yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmemesi sözleşmeye esaslı bir aykırılık oluşturuyorsa, veya

(b) Alıcı, satıcı tarafından 63. maddenin 1. fıkrası uyarınca verilmiş ek süre içinde semeni ödeme borcunu yerine getirmez veya malları teslim almaz veya verilmiş süre içinde bunu yapmayacağını açıklarsa.

(2) Ancak, alıcının semeni ödediği hallerde, satıcı, sözleşmenin ortadan kalktığını beyan etme hakkını yitirir; meğerki

(a) alıcının gecikmiş ifası halinde, ifanın gerçekleşmiş olduğunu öğrenmeden önce sözleşmenin ortadan kalktığını beyan etmiş olsun, veya

(b) alıcının gecikmiş ifa dışındaki bir sözleşmeye aykırılığı halinde,

(i) bu aykırılığı bildiği veya bilmesi gerektiği andan itibaren makul bir süre içinde veya

(ii) satıcı tarafından 63. maddenin 1. fıkrası uyarınca verilmiş herhangi bir ek sürenin geçmesinden sonra veya alıcının bu ek süre içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyeceğini açıklamasından sonra makul bir süre içinde

sözleşmenin ortadan kalktığını beyan etmiş olsun.

Madde 65

(1) Sözleşme uyarınca malların şeklini, ölçüsünü veya diğer niteliklerini alıcının belirlemesi gerekiyor ise ve alıcı bu belirlemeyi kararlaştırılan tarihte veya satıcının talebinin ulaşmasından itibaren makul bir süre içinde yapmamışsa, satıcı, sahip olduğu diğer haklara hanel gelmeksizin, alıcının, kendisi tarafından bilinebilecek ihtiyaçlarına göre bu belirlemeyi bizzat yapabilir.

(2) Satıcı belirlemeyi bizzat yaparsa, bunun ayrıntıları hakkında alıcıyı bilgilendirmesi ve ona farklı bir belirleme yapması için makul bir süre tanınması gerekir. Alıcı, satıcının açıklamasının ulaşmasından sonra, bu olanağı, verilmiş süre içinde kullanmazsa, satıcı tarafından yapılmış belirleme bağlayıcı olur.

Bölüm IV Hasarın İntikali

Madde 66

Hasarın alıcıya geçmesinden sonra malların zayı olması veya zarar görmesi, alıcıyı semeni ödeme yükümlülüğünden kurtarmaz, meğerki, ziya veya zarar satıcının bir eyleminden veya eylemsizliğinden kaynaklansın.

Madde 67

(1) Satım sözleşmesi malların taşınmasını gerektiriyorsa ve satıcı malları belirli bir yerde vermeye mecbur değilse hasar, malların, alıcıya ulaştırılması amacıyla, satım sözleşmesine uygun olarak ilk taşıyıcıya verilmesi ile alıcıya geçer. Satıcının malları belirli bir yerde taşıyıcıya vermesi gerekiyorsa malların o yerde taşıyıcıya verilmesine kadar hasar alıcıya geçmez. Satıcının malları temsil eden belgeleri alıkoyma hakkı olsa bile, bu, hasarın intikaline etki etmez.

(2) Ancak mallar, üzerlerindeki ayırt edici işaretler, taşıma belgeleri, alıcıya yapılacak bildirim veya diğer herhangi bir yolla açıkça sözleşmeye tahsis edilmediği sürece hasar alıcıya geçmez.

Madde 68

Taşıma halindeyken satılan mallara ilişkin hasar, satım sözleşmesinin kurulduğu andan itibaren alıcıya geçer. Ancak koşulların haklı göstermesi durumunda, taşıma sözleşmesine ilişkin belgeleri düzenleyen taşıyıcıya malların verilmesi anında hasar alıcı tarafından üstlenilir. Buna karşılık, satım sözleşmesinin akdi anında malın zayi olduğunu veya zarar gördüğünü satıcının bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde bu bilgiyi alıcıya açıklamamışsa ziya veya zarar rizikosunu satıcı taşır.

Madde 69

(1) Madde 67 ve 68 kapsamına girmeyen hallerde hasar, alıcının malları teslim aldığı anda, veya malları zamanında teslim almaması halinde, malın tasarrufuna hazır bulundurulduğu ve teslim almayarak sözleşmeye aykırı bir davranışta bulunduğu andan itibaren alıcıya geçer.

(2) Ancak alıcının, satıcının işyerinden farklı bir yerde malı teslim almasının öngörüldüğü hallerde hasar, teslim borcunun muaccel olduğu ve alıcının, o yerde malların tasarrufuna hazır bulundurulduğundan haberdar olduğu anda intikal eder.

(3) Sözleşmenin, henüz ayırdedilmemiş mallara ilişkin olması halinde bunların ancak açıkça sözleşmeye tahsis edilmesi ile alıcının tasarrufuna hazır bulundurulduğu kabul edilir.

Madde 70

Satıcı sözleşmeyi esaslı şekilde ihlâl etmişse, 67, 68 ve 69. madde hükümleri, alıcının ihlâl dolayısıyla sahip olduğu hukukî imkânlarla hâle vermez.

Bölüm V

Satıcının ve Alıcının Yükümlülüklerine İlişkin Ortak Hükümler

Ayırım I

Öne Alınmış Sözleşmeye Aykırılıklar ve Art Arda Teslimli Sözleşmeler

Madde 71

(1) Taraflardan biri, sözleşmenin kurulmasından sonra, karşı tarafın;

(a) ifa veya ödeme kabiliyetindeki ciddi bir yetersizlik nedeniyle, veya

(b) sözleşmeyi ifaya hazırlanmasındaki veya sözleşmenin ifası sırasındaki davranışları nedeniyle

yükümlülüklerinin esaslı bir kısmını ifa etmeyeceğinin anlaşılması durumunda, kendi yükümlülüklerinin ifasını askıya alabilir.

(2) Satıcı, I. fıkradaki nedenlerin ortaya çıkmasından önce, malları göndermiş olduğu takdirde, malların alıcıya verilmesini, alıcının elinde kendisine bu malları edinme hakkı veren bir belge bulursa dahi engelleyebilir. Bu fıkra hükümleri, sadece alıcı ve satıcı arasında mallar üzerindeki haklara ilişkindir.

(3) Malların gönderilmesinden önce veya sonra sözleşmenin ifasını askıya alan taraf, askıya alma keyfiyetini derhal karşı tarafa bildirmek ve karşı tarafın sözleşmeyi ifa edeceğine dair yeterli teminat göstermesi durumunda ifaya devam etmek zorundadır.

Madde 72

(1) Sözleşmenin ifa tarihinden önce, taraflardan birinin sözleşmeyi esaslı şekilde ihlâl edeceği aşıkâr ise, diğer taraf sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir.

(2) Sözleşmenin ortadan kalktığını beyan etmek niyetinde olan taraf, süre elverdiği takdirde karşı tarafa, yükümlülüklerinin ifasına dair yeterli teminat göstermesine olanak tanımak amacıyla, keyfiyete ilişkin makul bir bildirimde bulunmalıdır.

(3) Karşı taraf yükümlülüklerini ifa etmeyeceğini beyan ettiği takdirde 2. fıkra hükümleri uygulanmaz.

Madde 73

(1) Malların art arda teslim edilmesinin öngörüldüğü bir sözleşmede, taraflardan birinin münferit teslimatlardan birine dair yükümlülüklerini ifa etmemesinin bu teslimata dair sözleşmenin esaslı şekilde ihlâlini teşkil etmesi halinde, karşı taraf, bu teslimata ilişkin olarak sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir.

(2) Taraflardan birinin münferit teslimatlardan herhangi birine dair yükümlülüklerinden birini ifa etmemesi, karşı taraf açısından, gelecek teslimatlara ilişkin olarak sözleşmenin esaslı şekilde ihlâl edileceğine dair ciddi bir gerekçe teşkil ettiği takdirde, karşı taraf, makul bir süre içerisinde sözleşmenin ileriye dönük olarak ortadan kalktığını beyan edebilir.

(3) Münferit bir teslimata ilişkin olarak sözleşmenin ortadan kalktığını beyan eden alıcı, aynı zamanda, gerçekleşmiş teslimatlara ve gelecekteki teslimatlara ilişkin olarak da sözleşmenin ortadan kalktığını beyan edebilir, yeter ki teslimatlar arasındaki bağlantı nedeniyle bunlar artık sözleşmenin kurulması sırasında taraflarca öngörülen amaç doğrultusunda kullanılmayacak olsun.

Ayrım II Tazminat

Madde 74

Taraflardan birinin sözleşmeyi ihlâli halinde ödenecek tazminat, mahrum kalınan kâr dahil olmak üzere, ihlâlden dolayı diğer tarafın uğradığı zararın toplamına eşittir. Söz konusu tazminat, ihlâl eden tarafın sözleşmenin kurulması sırasında sözleşme ihlâlinin muhtemel sonucu olarak öngördüğü veya o tarihte bildiği veya bilmesi gerektiği veriler ışığında öngörmesi gerektiği zararı aşamaz.

Madde 75

Sözleşmenin ortadan kaldırılması halinde, ortadan kaldırmadan itibaren makul bir süre içerisinde ve makul bir şekilde alıcının ikame mallar satın alması veya satıcının malları yeniden satması durumunda, tazminat talep eden taraf, sözleşmede kararlaştırılan fiyat ile ikame işlem fiyatı arasındaki farkı talep edebileceği gibi, 74. madde uyarınca da tazminat talep edebilir.

Madde 76

(1) Sözleşmenin ortadan kaldırıldığı ve mallar için cari bir fiyatın var olduğu hallerde, tazminat talep eden taraf, 75. madde uyarınca ikame alış veya satış yapmamış olsa da, sözleşmede kararlaştırılan fiyat ile sözleşmenin ortadan kaldırıldığı andaki cari fiyat arasındaki farkı talep edebileceği gibi, 74. madde uyarınca da tazminat talep edebilir. Bununla birlikte, tazminat talep eden taraf, malları devraldıktan sonra sözleşmeyi ortadan kaldırır, ortadan kaldırma anındaki cari fiyat yerine devralma anındaki cari fiyat uygulanır.

(2) Fıkra 1 anlamında cari fiyat, malların teslim edilmesi gereken yerde geçerli olan fiyattır; ancak, o yerde bir cari fiyat mevcut değilse, makul ikame yeri kabul edilebilen diğer bir yerdeki fiyat, malların taşıma masraflarındaki farklılıklar gözetilerek, esas alınır.

Madde 77

Sözleşmenin ihlâline dayanan taraf, mahrum kalınan kâr dahil, ihlâlden doğan zararı azaltmak için koşullar dikkate alındığında makul olan bütün önlemleri almak zorundadır. Bu önlemleri almaması halinde, ihlâl eden taraf, zararın azaltılabilecek olduğu miktarda tazminattan indirim yapılmasını isteyebilir.

Ayrım III Faiz

Madde 78

Taraflardan biri semeni veya muaccel diğer bir meblağı ödemezse diğer taraf, 74. madde uyarınca talep etme hakkına sahip olduğu tazminata hâlel gelmeksizin, bu meblağ üzerinden faize hak kazanır.

Ayrım IV Sorumluluktan Kurtulma

Madde 79

(1) Taraflardan biri yükümlülüklerinden birini ifa etmemesinin, denetimi dışında kalan bir engelden kaynaklandığını ve bu engeli, sözleşmenin kurulması anında hesaba katmasının veya engelden ve sonuçlarından kaçınmasının veya bunları aşmasının kendisinden makul olarak beklenemeyeceğini ispatlaması halinde ifa etmemeden dolayı sorumlu tutulmaz.

(2) Taraflardan birinin yükümlülüklerini ifa etmemesi, sözleşmeyi kısmen veya tamamen ifa etmek ile görevlendirdiği bir üçüncü kişinin ifa etmemesinden kaynaklanıyorsa, bu tarafın sorumluluktan kurtulması ancak;

(a) Fıkra 1 uyarınca sorumluluktan kurtulmuş olduğu takdirde ve,

(b) Görevlendirmiş olduğu kişiye 1. fıkra hükmünün uygulanması durumunda görevlendirilen kişi de sorumluluktan kurtulacak olduğu takdirde mümkündür.

(3) Bu maddede öngörülen sorumluluktan kurtulma, engelin var olduğu dönem için geçerlidir.

(4) İfa etmeyen taraf, engeli ve kendisinin ifa kabiliyeti üzerindeki etkilerini diğer tarafa bildirmek zorundadır. Bu bildirim, ifa etmeyen tarafın engeli bildiği veya bilmesi gerektiği andan itibaren makul bir süre içinde karşı tarafa ulaşmazsa, ulaşmama olgusundan kaynaklanan zararı ifa etmeyen taşır.

(5) Bu madde, tarafların bu Antlaşma uyarınca tazminat talebi dışındaki herhangi bir hakkını kullanmasını engellemez.

Madde 80

Bir taraf, diğer tarafın yükümlülüklerini ifa etmemesine, bu ifa etmeme durumu kendi eyleminden veya eylemsizliğinden kaynaklandığı ölçüde dayanamaz.

Ayrım V

Sözleşmenin Ortadan Kaldırılmasının Sonuçları

Madde 81

(1) Sözleşmenin ortadan kaldırılması, tazminat yükümlülüğü saklı kalmak kaydıyla her iki tarafı da sözleşme ile üstlendikleri yükümlülüklerden kurtarır. Sözleşmenin ortadan kaldırılması, uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin sözleşme hükümlerini veya sözleşmenin ortadan kaldırılması sonrasında tarafların haklarını ve borçlarını düzenleyen diğer sözleşme hükümlerini etkilemez.

(2) Sözleşmeyi tamamen veya kısmen ifa eden taraf, sözleşme uyarınca ifa ettiklerinin veya ödediklerinin iadesini karşı taraftan talep edebilir. Her iki taraf da iade borcu altında ise, edimlerin aynı anda ifa edilmesi gerekir.

Madde 82

(1) Alıcının, teslim aldığı malları, teslim aldığı andaki duruma esaslı surette yakın bir durumda iade etmesi imkansızlaşmışsa, sözleşmeyi ortadan kaldırma veya satıcıdan ikame mal talep etme hakkı düşer.

(2) Önceki fıkra hükmü aşağıdaki hallerde uygulanmaz:

(a) malların iade edilmesinin veya teslim alındığı andaki duruma esaslı surette yakın bir durumda iade edilmesinin imkansızlaşması alıcının bir eyleminden veya eylemsizliğinden kaynaklanmıyorsa;

(b) mallar veya malların bir bölümü 38. maddeye dayalı olarak yapılan muayene sonucunda ziya'a veya hasara uğramışsa; veya

(c) mallar veya malların bir bölümü sözleşmeye aykırılığın tespit edildiği veya tespit edilmesi gerektiği tarihten önce ticarî faaliyetin olağan seyri içinde satılmış veya olağan kullanım kapsamında alıcı tarafından tüketilmiş veya şekil değiştirmişse.

Madde 83

Sözleşmeyi ortadan kaldırma hakkını veya satıcıdan ikame mal talep etme hakkını 82. maddeye göre kaybeden alıcı, sözleşmede ve bu Antlaşmada tanınan diğer bütün imkanlardan yararlanma hakkını muhafaza eder.

Madde 84

(1) Satıcı semeni geri ödeme borcu altında ise, bu meblağın kendisine ödendiği tarihten itibaren faizini de ödemesi gerekir.

(2) Aşağıdaki hallerde alıcı, mallardan veya malların bir bölümünden elde ettiği yararların karşılığını satıcıya ifa borcu altındadır:

(a) alıcı malların tamamını veya bir bölümünü iade etmekle yükümlü ise; veya

(b) malların tamamen veya kısmen iade edilmesinin veya tamamen veya kısmen teslim alındığı andaki duruma yakın bir durumda iade edilmesinin imkânsızlaşmasına rağmen alıcı sözleşmeyi ortadan kaldırmış veya satıcıdan ikame mal teslim etmesini talep etmişse.

Ayrım VI

Malın Muhafazası

Madde 85

Alıcı malları teslim almakta geciktiği veya bedelin ödenmesi ile malların teslimi borçlarının aynı anda ifa edilmesi gerektiği hallerde bedeli ödemediği takdirde, malların zilyetliğini halen elinde bulunduran veya başka şekilde onları kontrol edebilecek durumda olan satıcının, malların muhafazası için koşulların gerekli kıldığı makul önlemleri alması gerekir. Yapmış olduğu makul masraflar alıcı tarafından karşılanıncaya kadar malları alıkoyabilir.

Madde 86

(1) Malları teslim almış olan alıcı, sözleşmeden veya bu Antlaşmadan doğan, malları reddetme hakkını kullanmak isterse, onların muhafazası için koşulların gerekli kıldığı makul önlemleri alması gerekir. Yapmış olduğu makul masraflar satıcı tarafından karşılanıncaya kadar malları alıkoyabilir.

(2) Alıcıya gönderilen mallar, varış yerinde alıcının tasarrufuna hazır bulundurulmuş ve alıcı bunları reddetme hakkını kullanmışsa, bunların zilyetliğini satıcı adına devralması gerekir. Şu kadar ki devralmak, semenin ödenmesini gerektirmesin ve makul olmayan zahmet veya masraflara sebep olmasın. Bu hüküm, varma yerinde satıcı veya malları satıcı adına hâkimiyeti altına almaya yetkili bir kimsenin bulunduğu hallerde uygulanmaz. Alıcı malların zilyetliğini bu fıkra uyarınca devralırsa hakları ve borçları 1. fıkraya göre belirlenir.

Madde 87

Malların muhafazası için önlem almakla yükümlü olan taraf bunları, masrafı karşı tarafa ait olmak üzere üçüncü bir kişinin ardiyesine tevdi edebilir; meğerki doğan masraflar makul olmasın.

Madde 88

(1) 85 veya 86. madde uyarınca malları muhafaza etmekle yükümlü olan taraf, diğer taraf, malların zilyetliğini devralmakta veya bunları geri almakta veya semeni veyahut muhafaza masraflarını ödemekte makul olmayan ölçüde geç kalmış ise bunları uygun bir şekilde satabilir. Şu kadar ki, satma niyetine ilişkin olarak diğer tarafa makul bir bildirimde bulunulmuş olsun.

(2) Mallar çabuk bozulacak türdence veya bunların muhafazası makul sayılamayacak masrafı gerektirecekse, 85 veya 86. madde uyarınca malları muhafaza etmekle yükümlü olan taraf, bunları satmak için uygun önlemleri almak zorundadır. Mümkün olduğu ölçüde diğer tarafa satma niyetine ilişkin bildirimde bulunulmalıdır.

(3) Malları satan tarafın, malların muhafazası ve satımı için yapılan makul masraflara eşit bir miktarı satımdan elde edilen gelirden alıkoyma hakkı vardır. Bakiyeyi diğer tarafa borçludur.

Kısım IV

Son Hükümler

Madde 89

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri işbu Antlaşmanın tevdi makamı olarak atanmıştır.

Madde 90

Bu Antlaşma, akdedilmiş veya akdedilebilecek olan ve işbu Antlaşmanın düzenlediği konulara ilişkin hükümler içeren uluslararası Antlaşmaların, tarafların işyerlerinin o Antlaşmaya taraf olan Devletlerde bulunması kaydıyla uygulanmasını etkilemez.

Madde 91

(1) Bu Antlaşma, Milletlerarası Mal Satımına ilişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Konferansının sonuç toplantısında imzaya açılmıştır ve 30 Eylül 1981 tarihine kadar Birleşmiş Milletler'in New York'taki Merkezinde tüm Devletlerin imzasına açık olacaktır.

(2) Bu Antlaşma, imzacı Devletlerin onay, kabul veya uygun bulmasını gerektirir.

(3) Bu Antlaşma, imzaya açıldığı tarihten itibaren, imzacı olmayan tüm Devletlerin katılımına açıktır.

(4) Onay, kabul, uygun bulma ve katılma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde 92

(1) Her bir taraf Devlet imza, onay, kabul, uygun bulma veya katılım anında bu Antlaşmanın II. Kısmı ile bağlı olmayacağını veya bu Antlaşmanın III. Kısmı ile bağlı olmayacağını beyan edebilir.

(2) Bu Antlaşmanın II. Kısmı veya III. Kısmı hakkında yukarıdaki fıkra uyarınca bir beyanda bulunan taraf Devlet, beyanın ilgili olduğu Kısımda düzenlenen konular bakımından, bu Antlaşmanın 1. maddesinin 1. fıkrası anlamında taraf Devlet olarak kabul edilemez.

Madde 93

(1) Bir taraf Devletin, bu Antlaşmada ele alınan konularla ilgili olarak kendi anayasası uyarınca değişik hukuk sistemlerinin uygulandığı iki veya daha fazla ülkesel birimi varsa, taraf Devlet imza, onay, kabul, uygun bulma veya katılım anında bu Antlaşmanın tüm ülkesel birimlere veya bunlardan sadece bir veya birkaçına teşmil edileceğini beyan edebilir ve herhangi bir zamanda yapacağı başka bir beyan ile, bu beyanını değiştirebilir.

(2) Bu beyanlar tevdi makamına bildirilecek ve beyanlarda, Antlaşmanın uygulanacağı ülkesel birimlerin hangileri olduğu açıkça belirtilecektir.

(3) Bu Antlaşma, bu madde uyarınca yapılmış bir beyan nedeniyle bir âkit Devletin ülkesel birimlerinin tümüne değil sadece bir veya birkaçına uygulanıyorsa ve bir tarafın işyeri o Devlette bulunuyorsa, bu işyeri Antlaşmanın uygulandığı bir ülkesel birimde bulunmadıkça, Antlaşmanın amaçları çerçevesinde bir âkit Devlette bulunmuyor kabul edilir.

(4) Bir taraf Devletin bu maddenin 1. fıkrası uyarınca hiçbir beyanda bulunmaması halinde, Antlaşma o Devletin tüm ülkesel birimlerine uygulanır.

Madde 94

(1) Bu Antlaşmada düzenlenen konular hakkında aynı veya birbirine çok yakın hukukî kurallara sahip olan iki veya daha fazla âkit Devlet, bu Antlaşmanın, işyeri o Devletlerde bulunan taraflar arasındaki satım sözleşmelerine veya bunların kurulmasına uygulanmayacağını her zaman beyan edebilir. Bu tür beyanlar birlikte veya karşılıklı tek taraflı beyanlarda bulunulması yoluyla yapılabilir.

(2) Bu Antlaşmada düzenlenen konular hakkında, Antlaşmaya taraf olmayan bir veya birden fazla Devletle aynı veya birbirine çok yakın hukukî kurallara sahip olan bir âkit Devlet, bu Antlaşmanın, işyeri o Devletlerde bulunan taraflar arasındaki satım sözleşmelerine veya bunların kurulmasına uygulanmayacağını her zaman beyan edebilir.

(3) Fıkra 2'deki beyanın konusu olan bir Devlet, sonradan bir taraf Devlet haline gelirse, yapılan beyan, Antlaşmanın yeni taraf Devlet bakımından yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1.

fikra uyarınca yapılmış bir beyan hükmünde olur; şu kadar ki, yeni taraf Devlet bu beyana katılmalı veya tek taraflı bir karşı beyanda bulunmalıdır.

Madde 95

Her Devlet, onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edilmesi sırasında, bu Antlaşmanın 1. maddesinin 1. fıkrasının b bendi ile bağlı olmayacağını beyan edebilir.

Madde 96

Mevzuatı, satım sözleşmelerinin yazılı olarak kurulmasını veya ispat edilmesini şart kılan bir taraf Devlet, her zaman 12. madde uyarınca, satım sözleşmesinin kurulmasını, değiştirilmesini veya mutabakatla ortadan kaldırılmasını veya bir icabın, kabulün yahut diğer herhangi bir irade beyanının, yazılı şekilden başka şekilde yapılmasını mümkün kılan bu Antlaşmanın 11. ve 29. maddesinin veya II. Kısımının herhangi bir hükmünün, taraflardan birinin işyerinin bu Devlette olması durumunda uygulanmayacağına ilişkin bir beyanda bulunabilir.

Madde 97

(1) Bu Antlaşma uyarınca imza esnasında yapılan beyanların, onay, kabul veya uygun bulma anında teyit edilmesi gerekir.

(2) Beyanlar ve beyanların teyitleri, yazılı olarak yapılacak ve tevdi makamına resmi olarak bildirilecektir.

(3) Beyan, ilgili Devlet bakımından bu Antlaşmanın yürürlüğe girdiği anda hüküm ifade eder. Ancak yürürlüğe girdikten sonra tevdi makamına resmi bildirimini ulaştıran beyanlar, tevdi makamına ulaştığı tarihten itibaren altı ayın tamamlanmasını izleyen ayın ilk gününde hüküm ifade etmeye başlar. 94. madde uyarınca yapılan karşılıklı tek taraflı beyanlar, sonuncu beyanın tevdi makamına ulaşmasından itibaren altı ayın tamamlanmasını izleyen ayın ilk gününde hüküm ifade etmeye başlar.

(4) Bu Antlaşma uyarınca bir beyanda bulunan Devlet, tevdi makamına yapacağı yazılı bir resmi bildirimle herhangi bir zamanda bunu geri çekebilir. Böyle bir geri çekme, bildirim tevdi makamına ulaştığı tarihten itibaren altı ayın tamamlanmasını izleyen ayın ilk gününde hüküm ifade eder.

(5) 94. madde uyarınca yapılmış bir beyanın geri çekilmesi, diğer bir Devlet tarafından aynı madde uyarınca yapılmış herhangi bir karşı beyanı, geri çekmenin hüküm ifade ettiği tarihten itibaren etkisiz hale getirir.

Madde 98

Bu Antlaşmada açıkça izin verilmiş olanlar dışında hiçbir çekince kabul edilemez.

Madde 99

(1) Bu Antlaşma, bu maddenin 6. fıkrası saklı kalmak kaydıyla, 92. madde uyarınca yapılmış bir beyanı içeren bir belge dahil olmak üzere, onuncu onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edildiği tarihten itibaren on iki ayın tamamlanmasını izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

(2) Bir Devletin, onuncu onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden sonra bu Antlaşmayı onaylaması, kabul etmesi, uygun bulması veya Antlaşmaya katılması halinde, bu Antlaşma, hariç bırakılan Kısım dışında, bu maddenin 6. fıkrası saklı kalmak kaydıyla, o Devlet bakımından, onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edildiği tarihten itibaren on iki ayın tamamlanmasını izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

(3) 1 Temmuz 1964 tarihinde Lahey'de hazırlanan Milletlerarası Mal Satım Sözleşmelerinin Kurulması Hakkında Yeknesak Kanuna İlişkin Antlaşma (1964 Lahey Kurulma Antlaşması) veya 1 Temmuz 1964 tarihinde Lahey'de hazırlanan Milletlerarası Mal Satımı Hakkında Yeknesak Kanuna İlişkin Antlaşma (1964 Lahey Satım Antlaşması)'dan herhangi birine veya her ikisine taraf olan ve bu Antlaşmaya onay veren veya kabul eden, uygun bulan veya bu Antlaşmaya katılan Devlet, aynı anda, 1964 Lahey Kurulma Antlaşması

veya 1964 Lahey Satım Antlaşması'ndan, duruma göre birini veya her ikisini, Hollanda hükümetine bu yönde yapacağı bir bildirimle feshedecektir.

(4) 1964 Lahey Satım Antlaşmasına taraf olup işbu Antlaşmaya onay veren veya kabul eden, uygun bulan veya bu Antlaşmaya katılan ve işbu Antlaşmanın II. Kısmı ile bağlı olmayacağını 92. madde uyarınca beyan eden veya beyan etmiş bulunan bir Devlet onay, kabul, uygun bulma veya katılma anında, Hollanda hükümetine bu yönde yapacağı bir bildirimle 1964 Lahey Satım Antlaşmasını feshedecektir.

(5) 1964 Lahey Kurulma Antlaşmasına taraf olup işbu Antlaşmaya onay veren veya kabul eden, uygun bulan veya bu Antlaşmaya katılan ve işbu Antlaşmanın III. Kısmı ile bağlı olmayacağını 92. madde uyarınca beyan eden veya beyan etmiş bulunan bir Devlet, onay, kabul, uygun bulma veya katılma anında, Hollanda hükümetine bu yönde yapacağı bir bildirimle 1964 Lahey Kurulma Antlaşmasını feshedecektir.

(6) Bu maddenin amaçları çerçevesinde, 1964 Lahey Kurulma Antlaşmasına veya 1964 Lahey Satım Antlaşmasına taraf olan Devletler bakımından anılan iki Antlaşma ile ilgili olarak gerekebilecek fesihler hüküm ifade etmeden, söz konusu Devletlerin bu Antlaşmayı onayı, kabulü, uygun bulması ve katılması hüküm ifade etmeyecektir. Bu Antlaşmanın tevdi makamı bu noktada koordinasyonu sağlamak amacıyla, 1964 Antlaşmasının tevdi makamı olan Hollanda Hükümetiyle irtibata geçecektir.

Madde 100

(1) Bu Antlaşma bir sözleşmenin kurulmasına ancak, o sözleşmenin akdi konusundaki icabın, 1. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde anılan taraf Devletler veya 1. fıkrasının (b) bendinde anılan taraf Devlet bakımından bu Antlaşmanın, yürürlüğe girdiği tarihte veya bu tarihten sonra yapılması halinde uygulanır.

(2) Bu Antlaşma, sadece 1. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde anılan taraf Devletler veya 1. fıkrasının (b) bendinde anılan taraf Devlet bakımından Antlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte veya bu tarihten sonra akdedilen sözleşmelere uygulanır.

Madde 101

(1) Bir taraf Devlet, tevdi makamına yapacağı yazılı bir resmi bildirimle bu Antlaşmayı veya bu Antlaşmanın II. Kısmını veya III. Kısmını feshedebilir.

(2) Fesih, bildirim tevdi makamına ulaşmasından itibaren on ikinci ayın tamamlanmasını izleyen ayın ilk gününde hüküm ifade eder. Bildirimde, feshin hüküm ifade etmeye başlaması için daha uzun bir sürenin belirtilmiş olması halinde, fesih, tevdi makamına bildirim ulaşmasından itibaren anılan daha uzun sürenin geçmesi ile hüküm ifade eder.

1980 yılının 11 Nisanında Viyana'da, her bir metin aynı derecede muteber olmak üzere Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca tek bir nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Bunu belgelemek üzere, hükümetleri tarafından usulünce yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Antlaşmayı imzalamıştır.

[R.G. 07 Nisan 2010 – 27545]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Üyeliğine Seçme Kararı

Cumhurbaşkanlığından:

Karar Sayısı : 2010/7

Anayasa Mahkemesi Asıl Üyeliğine, Yükseköğretim Genel Kurulunca gösterilen üç aday arasından Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.

Dr. Engin YILDIRIM, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi ile 146 ncı maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca seçilmiştir.

9/4/2010

Abdullah

GÜL

CUMHURBAŞKANI

[R.G. 10 Nisan 2010 – 27548]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

İçişleri Bakanlığından:

11/2/1964 TARİHLİ VE 403 SAYILI TÜRK VATANDAŞLIğI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİğİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 1/7/1964 tarihli ve 11742 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 11/2/1964 tarihli ve 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

[R.G. 06 Nisan 2010 – 27544]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Karar Sayısı : 2010/139

Ekli “Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”in yürürlüğe konulması; İçişleri Bakanlığının 20/1/2010 tarihli ve 212 sayılı yazısı üzerine, 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 46 ncı maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 11/2/2010 tarihinde kararlaştırılmıştır.

TÜRK VATANDAŞLIğI KANUNUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK BİRİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türk vatandaşlığının kazanılmasına, kaybına, ispatına ve çok vatandaşlığa ilişkin işlemlerin yürütülmesinde uygulanacak usul ve esasları belirlemek, uygulamada birliği sağlamaktır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 46 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Aile kütüğü: Nüfus olaylarına ilişkin kayıtların kâğıt veya elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

b) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

c) Çocuk: Onsekiz yaşını tamamlamamış olan kişiyi,

ç) Çok vatandaşlık: Türk vatandaşının aynı anda birden çok vatandaşlığa sahip olmasını,

d) Dış temsilcilik: Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkelerde bulunan büyükelçiliğini, başkonsolosluğunu veya konsolosluğunu,

e) Ergin: 4721 sayılı Türk Medenî Kanununa göre ergin olan kişiyi,

f) Genel Müdürlük: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünü,

g) Göçmen: Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip 5543 sayılı İskân Kanunu uyarınca göçmen olarak kabul edilen kişiyi,

ğ) İdari birim: Kişilerin kayıtlı buldukları aile kütüklerinin ait olduğu mahalle veya köyü,

h) İkamet: Yabancıнын yasal ikamet izniyle Türkiye'de bulunmasını,

ı) İl müdürlüğü: İl nüfus ve vatandaşlık müdürlüğünü,

i) Kanun: 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununu,

j) Komisyon: Vatandaşlık başvuru inceleme komisyonunu,

k) Kurum: Genel Müdürlük dışındaki diğer kamu kurum ve kuruluşlarını,

l) Mavi Kart: Kanunun 28 inci maddesi kapsamına girenlere verilen kartı,

m) Mutad mesken: Kişinin yerleşim yerini,

n) Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel durum siciline ilişkin bilgilerin tümünü,

o) Nüfus kayıt örneği: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgilerin özetlerini gösteren belgeyi,

ö) Nüfus müdürlüğü: İlçe nüfus müdürlüğünü,

p) Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlat edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soy bağının düzeltilmesi ve gaiplik gibi kişisel durum sicilinde değişiklik meydana getiren olayı,

r) Sistem: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemini veya sadece Kimlik Paylaşımı Sistemini,

s) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası: 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre her Türk vatandaşı için verilen ve onbir rakamdan oluşan numarayı,

ş) Türk vatandaşı: Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişiyi,

t) Veri giriş formu: Nüfus olaylarına ilişkin bilgilerin elektronik ortamda tutulması ve istatistikî bilgilerin elde edilmesi amacıyla Merkezi Nüfus İdaresi Sistemine göre hazırlanan formu,

u) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

ü) Yabancı kimlik numarası: Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli ikamet eden yabancıların kayıtlarına ulaşmak amacıyla elektronik ortamda verilen, onbir rakamdan oluşan numarayı,

v) Yabancılar kütüğü: Türkiye'de herhangi bir amaçla en az altı ay süreli Yabancılar Ait İkamet Tezkeresi verilen yabancıların kayıtlarının tutulduğu kütüğü, ifade eder.

Vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesi

MADDE 4 – (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına, kaybına, ispatına ve çok vatandaşlığa ilişkin işlemler; yurt içinde Bakanlık, yurt dışında ise dış temsilcilikler tarafından yürütülür.

(2) Vatandaşlık işlemlerinin kâğıt veya elektronik ortamda yürütülmesine Bakanlık yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kazanılması

Türk vatandaşlığını kazanma yolları

MADDE 5 – (1) Türk vatandaşlığı, doğumla veya sonradan olmak üzere iki yolla kazanılır.

Doğumla kazanılan vatandaşlık

MADDE 6 – (1) Doğumla kazanılan Türk vatandaşlığı, soy bağı veya doğum yeri esasına göre kendiliğinden kazanılır.

Soy bağı esasına göre kazanılan vatandaşlık

MADDE 7 – (1) Soy bağı esasına göre kazanılan Türk vatandaşlığı, Türk vatandaşı ana veya baba ile soy bağının kurulmasıyla kendiliğinden kazanılan vatandaşlıktır. Yapılan bildirim üzerine doğumdan itibaren Türk vatandaşlığı kazanılır.

(2) Türkiye içinde veya dışında evlilik birliği içinde Türk vatandaşı anadan doğan veya babadan olan çocuk, doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanır.

(3) Türkiye içinde veya dışında evlilik birliği dışında Türk vatandaşı anadan doğan, yabancı babadan olan çocuk, doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanır.

(4) Türkiye içinde veya dışında evlilik birliği dışında Türk vatandaşı babadan olan ve yabancı anadan doğan çocuk, 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun hükümlerine göre, Türk vatandaşı babaya soy bağı ile bağlanması halinde doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanır.

Onsekiz yaşını tamamladıktan sonra doğuma ilişkin yurt dışından yapılan bildirimler

MADDE 8 – (1) Yurt dışında yaşayan ve onsekiz yaşını tamamladığı halde doğumuna ilişkin bildirimde bulunulmayan kişilerin aile kütüğüne tescili, Türk vatandaşı ana veya babadan dolayı Türk vatandaşlığını kazandıklarının Bakanlıkça yapılacak inceleme sonucunda tespiti halinde mümkündür.

Onsekiz yaşını tamamladıktan sonra doğuma ilişkin yurt dışından yapılan bildirimlerde başvuru ve yapılacak işlemler

MADDE 9 – (1) Türk vatandaşı ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazandığını iddia ederek başvuruda bulunan kişi adına müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir:

a) İsteği belirten form dilekçe.

b) Müracaat makamlarınca sistemden alınan, Türk vatandaşı ana veya babaya ait nüfus kayıt örneği.

c) Türk vatandaşı ana veya babadan birinin ya da her ikisinin aynı zamanda yabancı bir devlet vatandaşı olması halinde kimliğini ispata yarayacak belge.

ç) Talepte bulunan kişinin aynı zamanda yabancı bir devlet vatandaşı olması halinde kimliğini ispata yarayacak belge.

d) Medenî hal belgesi ve evli ise evlenme belgesi, boşanmış ise boşanmayı kanıtlayan belge, dul ise eşine ait ölüm belgesi.

e) Kişinin ana ve babasından, bunlardan birisinin ya da her ikisinin ölmüş olması halinde ise varsa kardeşlerinden, kardeşleri yoksa üçüncü derece yakınlarından, müracaat makamlarınca alınacak ve yakınlık derecelerini belirten ifade tutanağı.

f) Doğum belgesi.

g) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı.

(2) Bakanlıkça gerekli görülen hallerde, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen belgelerle birlikte, ilgilinin vatandaşlığının ispatına esas olabilecek başka belgelerin de ibraz edilmesi istenebilir.

Onsekiz yaşını tamamladıktan sonra doğuma ilişkin yurt dışından yapılan bildirimlere ait karar

MADDE 10 – (1) Bakanlıkça yapılacak inceleme ve araştırma sonucunda Türk vatandaşı anadan doğduğu veya babadan olduğu tespit edilen kişinin, doğumundan itibaren Türk vatandaşı olduğu aile kütüğüne tescil edilir.

(2) Türk vatandaşı anadan doğduğu veya babadan olduğunu ispata yarayacak yeterli bilgi ve belge bulunmaması halinde, ilgili kişinin bu yöndeki talebi Bakanlıkça reddedilir.

Doğum yeri esasına göre vatandaşlığın kazanılması, başvuru ve yapılacak işlemler

MADDE 11 – (1) Türkiye’de doğan ve ana ve babanın belli olmaması veya vatansız bulunması ya da millî kanunları gereğince ana ve babadan dolayı vatandaşlık kazanamaması gibi nedenlerle herhangi bir devletin vatandaşlığını kazanamayan çocuk, doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanır.

(2) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin başvurularda müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir:

- a) İsteği belirten form dilekçe.
- b) Çocuğun Türkiye’de doğduğunu ispatlayan doğum belgesi.
- c) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı.
- ç) Çocuğun ana ve babadan dolayı herhangi bir devletin vatandaşlığını kazanamadığını ispatlayan belge.
- d) Ana ve babanın vatansız olması halinde temini mümkün ise bu durumu ispatlayan belge.

Doğum yeri esasına göre vatandaşlığın kazanılmasına ilişkin karar

MADDE 12 – (1) Bakanlıkça yapılacak inceleme ve araştırma sonucunda; 11 inci maddede belirtilen şartları taşıdığı tespit edilen çocuk, doğumundan itibaren Türk vatandaşlığını kazanır ve yerleşim yerinin bulunduğu idari birimin son hanesinden bir sonraki haneye tescil edilir.

(2) Aranılan şartları taşımayanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.

(3) Türkiye’de bulunmuş çocuk, 29/9/2006 tarihli ve 2006/11081 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 32 nci maddesine göre aile kütüğüne tescil edilir.

Sonradan kazanılan vatandaşlık

MADDE 13 – (1) Türk vatandaşlığının sonradan kazanılması, yetkili makam kararı veya evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması ile mümkündür.

Yetkili makam kararıyla vatandaşlığın kazanılması

MADDE 14 – (1) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması aşağıdaki yollarla olur:

- a) Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılması.
- b) Türk vatandaşlığının istisnai olarak kazanılması.
- c) Türk vatandaşlığının yeniden kazanılması.
- ç) Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması.

Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılması

MADDE 15 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı, aşağıdaki şartları taşıması halinde Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir:

a) Kendi millî kanununa, vatansız ise 4721 sayılı Türk Medenî Kanununa göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak.

b) Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz beş yıl ikamet etmiş olmak.

c) Türkiye’de yerleşmeye karar verdiğini; Türkiye’de taşınmaz mal edinmek, iş kurmak, yatırım yapmak, ticaret ve iş merkezini Türkiye’ye nakletmek, çalışma iznine tabi olarak bir iş yerinde çalışmak ve benzeri davranışlarla teyit etmiş olmak veya Türk vatandaşı ile evlenmek,

ailece müracaat etmek, daha önce Türk vatandaşlığını kazanmış olan ana, baba, kardeş ya da çocuk sahibi olmak veya eğitimini Türkiye’de tamamlamak.

ç) Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden bir hastalığı bulunmamak.

d) Toplum içinde birlikte yaşamanın gerektirdiği sorumluluk duygusu ile davranarak iyi ahlak sahibi olduğunu göstermek, davranışları ile çevresine güven vermek, toplumca hoş karşılanmayan ve toplum değerlerine aykırı kötü alışkanlığı bulunmamak.

e) Toplumsal yaşama uyum sağlayabilecek düzeyde Türkçe konuşabilmek.

f) Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olmak.

g) Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak.

(2) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan, birinci fıkrada sayılan şartlarla birlikte, taşıdıkları devlet vatandaşlığından veya vatandaşlıklarından çıkma şartı da aranabilir. Bu takdirin kullanılmasına ilişkin esasların tespiti Bakanlar Kurulunun yetkisindedir.

Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılmasında müracaat makamlarınca başvurunun işleme alınması ve uygulanacak esaslar

MADDE 16 – (1) Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılmasında müracaat makamı yerleşim yerinin bulunduğu valiliklerdir.

(2) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı hakkında müracaat makamınca ön inceleme yapılarak;

a) Kendi millî kanununa, vatansız ise 4721 sayılı Türk Medenî Kanununa göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmayan,

b) Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz beş yıl ikamet etmeyen,

c) Yasal ikamet izni olmaksızın veya yasal olmakla birlikte Türkiye’de yerleşme niyetini göstermeyen; sığınma veya iltica başvuru sahibi, sığınmacı, öğrenim, turistik, öğrenim gören çocuğuna refakat, tedavi gibi amaçlarla ikamete bağlandığı anlaşılan,

ç) Herhangi bir suçtan dolayı yargılaması devam eden veya hükümlü ya da tutuklu olan,

d) 17 nci maddede belirtilen belgeleri ibraz edemeyen,

kişilerin başvurusu kabul edilmez ve bu husus yazılı olarak ilgisine bildirilir.

Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılmasında başvuru için gerekli belgeler

MADDE 17 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen ve başvuru için gerekli şartları taşıyan yabancı adına müracaat makamınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir:

a) İsteği belirten form dilekçe.

b) Kişinin hangi devlet vatandaşı olduğunu gösteren pasaport veya benzeri belge, vatansız ise temininin mümkün olması halinde buna ilişkin belge.

c) Kişinin kimlik bilgilerini gösteren doğum belgesi veya nüfus kayıt örneği gibi belge ve evli ise eş ve çocuklarının aile bağına kanıtlayan nüfus kayıt örneği veya benzeri belge.

ç) Medenî hal belgesi ve evli ise evlenme belgesi, boşanmış ise boşanmayı kanıtlayan belge, dul ise eşine ait ölüm belgesi.

d) Türk vatandaşı birinci veya ikinci derece yakınları varsa bu kişilere ait müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.

e) Kişinin genel sağlık bakımından tehlike teşkil edecek bir hastalığı bulunmadığına dair, usul ve esasları Sağlık Bakanlığınca belirlenmiş olan sağlık raporu.

f) Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağladığına ilişkin gelirini veya mesleğini ispatlayan çalışma izni, vergi levhası, taahhütname veya benzeri belge.

g) Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz olarak beş yıl ikamet ettiğine dair il emniyet müdürlüğünden alınacak yurda giriş ve çıkış tarihlerini gösteren belge.

ğ) Başvuru tarihinden ileriye doğru vatandaşlık işlemlerinin sonuçlandırılmasına yetecek süreli ikamet tezkeresi.

h) Herhangi bir suç nedeniyle hakkında kesinleşmiş mahkeme kararı bulunuyorsa onaylı bir örneği.

1) Kişinin doğum tarihinin ay ve günü bulunmuyorsa, doğum tarihinin tamamlanması için ülkesinin yetkili makamlarından alınmış belge, belgenin temin edilememesi halinde ise 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 39 uncu maddesi gereğince işlem yapılmasını kabul ettiğine dair imzalı beyanı.

i) Hizmet bedelinin Maliye veznesine yatırıldığını gösteren makbuz.

(2) Dosyası tamamlanan yabancı hakkında il emniyet müdürlüğünden soruşturma yapılması istenir.

Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılmasında il emniyet müdürlüğünce yapılacak soruşturmaya ilişkin usul ve esaslar

MADDE 18 – (1) İl emniyet müdürlüğünce Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancının;

a) Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından Türk vatandaşlığını kazanmasına engel teşkil edecek bir halinin bulunup bulunmadığı,

b) İyi ahlak sahibi olup olmadığı,

c) Hangi tarihte Türkiye'ye geldiği, ikamet tezkeresinin hangi amaçla verildiği, müracaat tarihinden geriye doğru ne kadar süre ülkemizde ikamet ettiği, bu süre içinde yurt dışına çıkış yapıp yapmadığı, yapmış ise tarihleri ve süresi,

tespit edilir ve elde edilen bilgiler soruşturma formuna yazılır.

(2) Soruşturması tamamlanan yabancının dosyası il müdürlüğüne iade edilir. İl müdürlüğünce dosya, komisyona gönderilir.

Türk vatandaşlığının genel olarak kazanılmasında komisyon tarafından yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar

MADDE 19 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı;

a) Başvuruda aranan şartları taşıyıp taşımadığı,

b) Soy durumu,

c) Türkçe konuşma yeterliliği,

ç) Geçimini ne şekilde sağladığı,

d) Türkiye'nin toplumsal yaşamına uyum sağlayıp sağlamadığı,

hususlarının tespiti için komisyon tarafından mülakata tabi tutulur. Mülakat sonucunda oluşan kanaat vatandaşlık mülakat formuna açık bir şekilde yazılır. Komisyon ayrıca 17 nci maddede belirtilen belgelerin dosyada bulunup bulunmadığını da tespit eder.

(2) Yabancının soy durumu; Türk kültürüne yakınlığı, örf ve adet birlikteliği ile geldiği bölge ve ana veya babanın soyu esas alınarak; Türk soylu, yabancı soylu veya soyu tespit edilemeyen şekilde belirlenir.

(3) Doktor raporu ile tespit edilmesi halinde, konuşamayan ve duyamayanların mülakatları, bunların işaretlerinden anlayanlar aracılığıyla ya da okuma ve yazma biliyorlarsa yazılı olarak yapılır.

(4) Komisyonca yapılan inceleme ve araştırma sonucunda aranan şartları taşıdığı anlaşılan yabancının dosyası il müdürlüğünce, karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir.

(5) Komisyonca yapılan inceleme ve araştırma sonucunda aranan şartları taşımadığı anlaşılan yabancının dosyası Bakanlığa gönderilmez ve il müdürlüğünce ilgisine bu yolda gerekli tebligat yapılır.

Türk vatandaşlığının istisnai olarak kazanılması, başvuru için gerekli belgeler ve yapılacak işlemler

MADDE 20 – (1) Kanunun 12 nci maddesinde sayılan hallerde yabancı, istisnai olarak Türk vatandaşlığını kazanabilir.

(2) Türk vatandaşlığını istisnai olarak kazanmak isteyen yabancı hakkında Bakanlığın yazılı talimatı üzerine müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir:

a) İsteği belirten form dilekçe.

b) Kişinin hangi devlet vatandaşı olduğunu gösteren pasaport veya benzeri belge, vatansız ise temininin mümkün olması halinde buna ilişkin belge.

c) Medenî hal belgesi ve evli ise evlenme belgesi, boşanmış ise boşanma belgesi, dul ise eşine ait ölüm belgesi.

ç) Kişinin kimlik bilgilerini gösteren doğum belgesi veya nüfus kayıt örneği gibi belge ve evli ise eş ve çocuklarının aile bağına kanıtlayan nüfus kayıt örneği veya benzeri belge.

d) Türk vatandaşı birinci veya ikinci derece yakınları varsa bu kişilere ait müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.

e) Kişinin doğum tarihinin ay ve günü bulunmuyorsa, doğum tarihinin tamamlanması için ülkesinin yetkili makamlarından alınmış belge, belgenin temin edilememesi halinde ise 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 39 uncu maddesi gereğince işlem yapılmasını kabul ettiğine dair imzalı beyanı.

f) Hizmet bedelinin Maliye veznesine yatırıldığını gösteren makbuz.

(3) Tamamlanan dosya karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir.

(4) Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre vatandaşlığa alınacak kişilerin müracaatları, gerekli görülen hallerde Bakanlıkça alınır ve ikinci fıkrada belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir.

Göçmen işlemleri

MADDE 21 – (1) 5543 sayılı İskân Kanununa göre göçmen olarak kabul edilen kişilerin vatandaşlık dosyası il bayındırlık ve iskân müdürlüğünce düzenlenir ve Bakanlığa gönderilir. Türk vatandaşlığını kazanmak üzere Bakanlığa gönderilen yabancıların dosyası incelenir ve kişinin Türk vatandaşlığını kazanması için Bakanlar Kuruluna teklifte bulunulur. Bakanlar Kurulu kararı ile Türk vatandaşlığı kazanılabilir.

(2) Göçmen olarak Türk vatandaşlığını kazanamayan yabancı eş ve çocuklar için 37 nci maddedeki hükümler uygulanır.

Türk vatandaşlığının yeniden kazanılması

MADDE 22 – (1) Kanunun 13 üncü ve 43 üncü maddelerinde belirtilen kişiler, millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Türkiye’de ikamet şartı aranmaksızın, Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

(2) Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen kişiler ise millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak ve Türkiye’de üç yıl ikamet etmek şartıyla Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

Türk vatandaşlığının yeniden kazanılmasında başvuru için gerekli belgeler ve yapılacak işlemler

MADDE 23 – (1) Türk vatandaşlığını yeniden kazanmak isteyen kişi adına müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve Bakanlığa gönderilir:

a) İsteği belirten form dilekçe.

b) Müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.

c) Kişinin hangi devlet vatandaşı olduğunu gösteren pasaport veya benzeri belge, vatansız ise temininin mümkün olması halinde buna ilişkin belge.

ç) Medenî hal belgesi.

d) Kişi Türk vatandaşlığını kaybettikten sonra varsa medenî halinde meydana gelen değişikliklere ilişkin belge.

e) Evli ise eş ve çocuklarının aile bağına gösteren nüfus kayıt örneği veya benzeri belge.

f) Türk vatandaşlığını kaybettikten sonra kişinin kimlik bilgilerinde değişiklik olmuş ise bunu gösteren belge.

g) Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca Türk vatandaşlığını yeniden kazanmak isteyen kişinin, başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz olarak üç yıl ikamet ettiğine dair il emniyet müdürlüğünden alınan yurda giriş ve çıkış tarihlerini gösteren belge ve başvuru tarihinden ileriye doğru vatandaşlık işlemlerinin sonuçlandırılmasına yetecek süreli ikamet tezkeresi.

ğ) Hizmet bedelinin Maliye veznesine yatırıldığını gösteren makbuz.

Kayıt dışı kalanlar

MADDE 24 – (1) Herhangi bir nedenle Türk vatandaşlığını kaybetmiş ve yapılan yersel yazımda kayıt dışı kalmış olanların Türk vatandaşlığını yeniden kazanmaları halinde; bu kişiler Türk vatandaşlığını kaybettikleri tarihte kayıtlı oldukları idari birime, varsa ana, baba ve kardeşlerinin kayıtlı olduğu haneye, yoksa o idari birimin son hanesinden bir sonraki haneye tescil edilirler ve kayıtlarına nüfus olayları işlenir.

(2) Türk vatandaşlığından çıkma izni almış ana veya babanın çıkma izninden önce doğan ve aile kütüğüne tescil edilmemiş çocuk, ana veya babanın kapalı kaydının bulunduğu haneye tescil edilir. Tescil işleminden sonra çocuk için çıkma izni ile ilgili işlem yapılmak üzere Bakanlık bilgilendirilir. Bakanlıkça ana ve babaya bağlı olarak çıkma izni işlemi yapılarak kaydı kapalı hale getirilir.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması ve müracaat makamlarınca başvurunun işleme alınmasında uygulanacak esaslar

MADDE 25 – (1) Kanununun 16 ncı maddesinde sayılan şartları taşıyanlar evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilir.

(2) Başvuruda bulunan yabancı hakkında müracaat makamlarınca araştırma yapılır. Araştırma sonucunda yabancının;

- a) Bir Türk vatandaşı ile üç yıldan beri evli olmadığı,
- b) Evliliğin boşanma veya müracaat tarihinden önce ölüm gibi nedenlerle son bulduğu,
- c) Herhangi bir suçtan dolayı yargılamasının devam ettiği veya hükümlü ya da tutuklu olduğu,
- ç) 26 ncı madde uyarınca istenen belgeleri ibraz edemediği, anlaşıldığı takdirde başvurusu kabul edilmez ve bu hususta ilgisine gerekli tebligat yapılır.

(3) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancının eşi, sonradan Türk vatandaşlığını kazanmış ise evlilikte geçen sürenin hesaplanmasında Türk vatandaşlığını kazanma tarihi esas alınır.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılmasında başvuru için gerekli belgeler

MADDE 26 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunan yabancı adına müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir:

- a) İsteği belirten form dilekçe.
- b) Türk vatandaşı eşe ait müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.
- c) Kişinin hangi devlet vatandaşı olduğunu gösteren pasaport veya benzeri belge, vatansız ise temininin mümkün olması halinde buna ilişkin belge.
- ç) Kişinin kimlik bilgilerini gösteren doğum belgesi veya nüfus kayıt örneği gibi belge.
- d) Yerleşim yeri Türkiye’de bulunuyor ise en son tarihli ikamet tezkeresi.
- e) Herhangi bir suç nedeniyle hakkında kesinleşmiş mahkeme kararı bulunuyor ise onaylı bir örneği.

f) Kişinin doğum tarihinin ay ve günü bulunmuyorsa, doğum tarihinin tamamlanması için ülkesinin yetkili makamlarından alınmış belge, belgenin temin edilememesi halinde ise 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 39 uncu maddesi gereğince işlem yapılmasını kabul ettiğine dair imzalı beyanı.

g) Hizmet bedelinin Maliye veznesine yatırıldığını gösteren makbuz.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılmasında yurt içinde yapılan başvurularda yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar

MADDE 27 – (1) Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen ve başvuruda aranan şartları taşıdığı anlaşılan yabancı adına 26 ncı maddede belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve yabancı hakkında il emniyet müdürlüğünden soruşturma yapılması istenir.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılmasında il emniyet müdürlüğünce yapılacak soruşturmaya ilişkin usul ve esaslar

MADDE 28 – (1) İl emniyet müdürlüğünce evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancının;

- a) Aile birliği içinde yaşayıp yaşamadığı,
- b) Evlilik birliği ile bağdaşmayacak şekilde fuhuş yapmak ve fuhuşa aracılık etmek gibi davranışlarının olup olmadığı,
- c) Türk vatandaşlığını kazanmasında millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunup bulunmadığı,

hususları araştırılır ve oluşan olumlu veya olumsuz kanaat soruşturma formuna açık bir şekilde yazılır. Soruşturma formuna soruşturmaya ilişkin tutanaklar da eklenir.

(2) Soruşturması tamamlanan yabancının dosyası il müdürlüğüne iade edilir. Dosya gerekli inceleme ve araştırma yapılmak üzere il müdürlüğünce komisyona gönderilir.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılmasında komisyon tarafından yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar

MADDE 29 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı ve eşi, komisyon tarafından ayrı ayrı ve birlikte mülakata tabi tutulmak suretiyle evliliğin gerçek bir evlilik ya da Türk vatandaşlığını kazanmak amacıyla yapılmış bir evlilik olup olmadığı araştırılır.

(2) Mülakat sonucunda oluşan kanaat evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin mülakat formuna yazılır. İl müdürlüğünce dosya karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir.

Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılmasında yurt dışından yapılan başvurularda yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar

MADDE 30 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen ve başvuru için gerekli şartları taşıyan yabancı adına 26 ncı maddede belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir.

(2) Konsolosluk işlemlerinden sorumlu muavin konsolos veya daha üst yetkili tarafından yabancı kişi ve eşi ayrı ayrı ve birlikte, evliliğin gerçek bir evlilik ya da Türk vatandaşlığını kazanmak amacıyla yapılmış bir evlilik olup olmadığının tespiti için mülakata tabi tutulur.

(3) Mülakat sonucunda oluşan olumlu veya olumsuz kanaat evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin mülakat formuna açık bir şekilde yazılır.

(4) Yabancının bulunduğu devletin kanunları izin verdiği takdirde sabıka kaydı istenir ve yabancının Türk vatandaşı eşi ile evlilik kaydının resmi makamlarda bulunup bulunmadığı araştırılarak elde edilen bilgi ve belgeler dosyaya eklenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir.

Evliliğin iptalinde iyiniyetin korunması

MADDE 31 – (1) Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanan kişi, evliliğinin butlanına karar verilmesi halinde Türk vatandaşlığını kaybeder. Ancak, evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan yabancı, Bakanlıkça yapılacak inceleme sonucunda evlenmede iyiniyetli olduğunun tespiti durumunda Türk vatandaşlığını muhafaza eder.

(2) Butlanına karar verilmiş evlenmeden olan çocuk ise ana ve babalarının evlenmede iyiniyetli olup olmadıklarına bakılmaksızın Türk vatandaşlığını muhafaza eder.

Türk vatandaşlığının evlat edinilme yoluyla kazanılması

MADDE 32 – (1) Bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen ve müracaat tarihinde ergin olmayan yabancı; millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla, Türk vatandaşlığını kazanabilir.

(2) Evlat edinilen kişi, Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra evlat edinen ile arasındaki evlatlık ilişkisinin herhangi bir şekilde son bulması halinde, Türk vatandaşlığını muhafaza eder.

(3) Bir Türk vatandaşı tarafından evlat edinilen ve müracaat tarihinde ergin olan yabancı hakkında 15 inci maddedeki hükümler uygulanır.

Türk vatandaşlığının evlat edinilme yoluyla kazanılmasında başvuru ve yapılacak işlemler

MADDE 33 – (1) Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunulan yabancı adına müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir:

- a) Evlat edinenin isteğini belirten form dilekçe.
- b) Doğum belgesi.
- c) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı.
- ç) Kişinin hangi devlet vatandaşı olduğunu gösteren pasaport veya benzeri belge, vatansız ise temininin mümkün olması halinde buna ilişkin belge.
- d) Evlat edinen kişiye ait müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.
- e) Hizmet bedelinin Maliye veznesine yatırıldığını gösteren makbuz.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kazanılması, başvuru ve yapılacak işlemler

MADDE 34 – (1) Ana veya babaya bağlı olarak iradesi dışında Türk vatandaşlığını kaybetmiş olan ve ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığını kazanmak üzere yazılı bildirimde bulunan kişiler, seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

(2) Seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyenlerden, aranan şartları taşıdığı anlaşılanlar adına müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir:

- a) İsteği belirten form dilekçe.
- b) Müracaat makamlarınca sistemden alınan ve kişinin kapalı kaydını gösteren nüfus kayıt örneği.
- c) Kişinin hangi devlet vatandaşı olduğunu gösteren pasaport veya benzeri belge, vatansız ise temininin mümkün olması halinde buna ilişkin belge.
- ç) Medenî hal belgesi.
- d) Kişi Türk vatandaşlığını kaybettikten sonra varsa medenî halinde meydana gelen değişikliklere ilişkin belge.
- e) Evli ise eş ve çocuklarının aile bağına kanıtlayan nüfus kayıt örneği veya benzeri belge.
- f) Kişi Türk vatandaşlığını kaybettikten sonra varsa kimlik bilgilerindeki değişikliği gösteren belge.
- g) Hizmet bedelinin Maliye veznesine yatırıldığını gösteren makbuz.

Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasına ilişkin işlemler ve karar vermeye yetkili makamlar

MADDE 35 – (1) Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasına ilişkin müracaat makamlarınca düzenlenerek Bakanlığa gönderilen dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda varsa eksik olan bilgi ve belgeler tamamlanır.

(2) Kanununun 11 inci, 12 nci, 16 ncı ve 17 nci maddelerine göre yabancıların Türk vatandaşlığını kazanmasında millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunup bulunmadığının tespiti için Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığından ve Emniyet Genel Müdürlüğünden arşiv araştırması istenir.

(3) Kanunun 13 üncü, 14 üncü ve 43 üncü maddelerine göre yeniden Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişinin millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunup bulunmadığının tespiti için Emniyet Genel Müdürlüğünden arşiv araştırması istenir.

(4) Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünce yabancının millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir halinin bulunup bulunmadığı tespit edilerek araştırmanın sonucu açık bir şekilde bildirilir.

(5) Kanunun 11 inci, 16 ncı ve 17 nci maddelerine göre Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişilerden aranan şartları taşıyanlar Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

(6) Kanunun 12 nci maddesine göre Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişilerden aranan şartları taşıyanlar Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

(7) Kanunun 13 üncü maddesine göre yeniden Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişiler ile Kanunun 34 üncü maddesine göre Türk vatandaşlığını kaybedip, 14 üncü maddesine göre yeniden Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişilerden aranan şartları taşıyanlar Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

(8) Kanunun 29 uncu maddesine göre Türk vatandaşlığı kaybettirilip, 14 üncü maddesine göre yeniden Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişiler ile Kanunun 43 üncü maddesine göre yeniden Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişilerden aranan şartları taşıyanlar Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile Türk vatandaşlığını yeniden kazanabilirler.

(9) Kanunun 21 inci maddesine göre seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişilerden, yapılan inceleme sonucunda aranan şartları taşıyanlar Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanırlar.

(10) Kanunun 42 nci maddesine göre Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarından, yapılan inceleme sonucunda aranan şartları taşıdığı anlaşılanlar Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanırlar.

(11) Türk vatandaşlığını sonradan kazanmak isteyen kişilerden aranan şartları taşımayanların talepleri ise Bakanlıkça reddedilir.

(12) Türk vatandaşlığını sonradan kazanan kişilerin varsa yabancılar kütüğündeki kaydı ile bağ kurularak buradaki kayıt kapalı hale getirilir.

Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasının geçerliliği ve sonuçları

MADDE 36 – (1) Türk vatandaşlığının sonradan kazanılması yetkili makamca verilen karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Türk vatandaşlığını kazanan kişinin eş ve çocukları için 37 nci maddedeki hükümler uygulanır.

Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasının eş ve çocuklar bakımından sonuçları

MADDE 37 – (1) Türk vatandaşlığının sonradan kazanılması, eşin vatandaşlığına tesir etmez.

(2) Türk vatandaşlığını birlikte kazanan ana ve babanın çocukları ana ve babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanır.

(3) Evlilik birliği içinde ana veya babadan birinin Türk vatandaşlığını kazanması durumunda, Türk vatandaşı olmayan eşin muvafakat etmesi halinde çocuk, ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanır.

(4) Türk vatandaşlığını kazanan ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte velayeti kendisinde bulunan çocuğu, Türk vatandaşı olmayan eşin muvafakat etmesi halinde ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanır.

(5) Muvafakat verilmemesi halinde ana veya babanın mutad meskeninin bulunduğu ülkedeki hâkim kararına göre işlem yapılır.

(6) Ana veya babadan birinin ölmüş olması halinde çocuk, Türk vatandaşlığını kazanan ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanır.

(7) Türk vatandaşlığını kazanan ananın evlilik birliği dışında doğan çocuğu anaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanır.

(8) Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuran ana veya babanın çocuklarının ana veya baba ile birlikte işlem görmesi esastır. Ana veya babanın Türk vatandaşlığını kazandığı tarihte kendileri ile birlikte işlem görmeyen çocukları ergin olduktan sonra Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvurdukları takdirde haklarında 15 inci maddedeki hükümler uygulanır.

Ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığının kazanılmasında başvuru için gerekli belgeler

MADDE 38 – (1) Türk vatandaşlığını kazanma başvurusunda bulunan ana veya babaya bağlı olarak işlem gören çocuklar için aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir:

a) Çocuk evlilik birliği içinde dünyaya gelmiş ve ana veya babaya bağlı olarak işlem görecektir ise;

- 1) Doğum belgesi,
- 2) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı,
- 3) Ana veya babanın muvafakat belgesi,
- 4) Ana ve babaya ait evlenme belgesi,

b) Çocuk boşanma ile son bulan evlilikten dünyaya gelmiş ve ana veya babaya bağlı olarak işlem görecektir ise;

- 1) Doğum belgesi,
- 2) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı,
- 3) Velayet kararı,
- 4) Diğer eşin muvafakat belgesi,

c) Çocuk ölüm ile son bulan evlilikten dünyaya gelmiş ve ana veya babaya bağlı olarak işlem görecektir ise;

- 1) Doğum belgesi,
- 2) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı,
- 3) Ana ve babaya ait evlenme belgesi,
- 4) Ana veya babaya ait ölüm belgesi,

ç) Çocuk evlilik birliği dışında dünyaya gelmiş ve anasına bağlı olarak işlem görecektir ise;

- 1) Doğum belgesi,
- 2) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı,
- 3) Çocuğun doğduğu tarihte ananın bekâr olduğunu gösteren medenî hal belgesi,
- 4) Çocuk evlilik birliği dışında dünyaya gelmiş ve babaya bağlı olarak işlem görecektir ise;

- 1) Doğum belgesi,
- 2) Doğum belgesine dayanılarak düzenlenen doğum tutanağı,
- 3) Çocuk ile baba arasında soy bağının kurulduğuna dair belge,
- 4) Ananın muvafakat belgesi,
- 5) Velayet kararı.

(2) Türk vatandaşlığını yeniden kazanmak isteyen ana veya babaya bağlı olarak işlem gören, aile kütüğünde kayıtlı çocuk için doğum belgesi ve doğum tutanağı istenmez.

(3) Ana veya babası Türk vatandaşlığını kazanmış çocuğun doğum tutanağına ana adı, baba adı ve soyadı nüfus kaydına göre yazılır. Ana veya baba çocuğa Türkçe ad verebilir. Bu takdirde doğum tutanağına, verilen Türkçe ad yazılır.

Başvuru belgelerinin temin edilememesi

MADDE 39 – (1) Türk vatandaşlığını kazanma müracaatında bulunan yabancının vatansız olması veya uyruğunda bulunduğu devlet makamlarından bu Yönetmelik hükümleri gereğince istenen belgeleri alamaması ya da bu makamlarca istenen belgelerden herhangi birinin düzenlenememesi halinde, bu durum Bakanlığa bildirilir ve alınacak talimata göre işlem yapılır.

(2) Bakanlıkça temin edilemeyen belgenin istenmemesi yolunda talimat verilmesi halinde, ilgili kişiden söz konusu belge veya belgelerde bulunması gereken bilgileri içeren yazılı beyanı alınır. Türk vatandaşlığının yalan beyan veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden unsurları gizlemesi sonucunda alındığının sonradan tespiti halinde vatandaşlığa alınma kararı iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Türk Vatandaşlığının Kaybı

Türk vatandaşlığının kaybı halleri

MADDE 40 – (1) Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararıyla veya seçme hakkının kullanılması suretiyle kaybedilir.

Yetkili makam kararı ile vatandaşlığın kaybı

MADDE 41 – (1) Yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığı aşağıdaki hallerde kaybedilir:

- a) Türk vatandaşlığından izin almak suretiyle çıkma.
- b) Türk vatandaşlığını kaybettirme.
- c) Türk vatandaşlığını kazanma kararının iptali.

Türk vatandaşlığından izin almak suretiyle çıkma ve başvuru için gerekli belgeler

MADDE 42 – (1) Türk vatandaşlığından çıkma izni isteyen ve Kanunun 25 inci maddesinde aranan şartları taşıyan kişiler için müracaat makamlarınca aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir:

- a) İsteği belirten form dilekçe.
- b) Müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.
- c) Kişi, yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanmış ise buna ilişkin belge, henüz kazanmamış ise kazanmak istediği devlet vatandaşlığına kabul edileceğine ilişkin teminat belgesinin onaylanmış örneği.

(2) Yabancı bir devlet vatandaşlığının kazanıldığını gösteren belge veya teminat belgesinin dış temsilcilikçe onaylanmış örneğinde veya başvurunun Bakanlığa intikal ettirildiği yazıda; kime ait olduğu, niteliği, geçerlilik süresi, düzenleyen makam gibi belgenin kapsadığı bilgilerin belirtilmesi halinde ayrıca tercüme aranmaz.

(3) Ana veya babaya bağlı olarak işlem göreceğ çocuğün, ana veya babanın kazandığı ya da kazanacağı yabancı devlet vatandaşlığını kazanamayacağını anlaşılması halinde, bu husus müracaat makamlarınca başvurunun Bakanlığa intikal ettirildiği yazıda mutlaka bildirilir.

(4) Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden ana veya babaya bağlı olarak işlem gören çocuk için diğer eşin muvafakat belgesi, muvafakat edilmemesi halinde ise hâkim kararı istenir.

Türk vatandaşlığından çıkma iznine ilişkin işlemler ve karar vermeye yetkili makam

MADDE 43 – (1) Bakanlıkça yapılan inceleme sonucunda, Türk vatandaşlığından çıkma izni isteyen kişi hakkında hazırlanan dosyada varsa eksik olan belgeler tamamlatılır.

(2) Türk vatandaşlığından çıkma izni isteyen kişi hakkında Emniyet Genel Müdürlüğünden, Kaçakçılık İstihbarat Harekât ve Bilgi Toplama Daire Başkanlığından ve Millî Savunma Bakanlığında arşiv araştırması istenir. Yapılan araştırmaların sonucu Bakanlığa bildirilir.

(3) Aranılan şartları taşıdığı anlaşılan kişilere Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığından çıkma izni verilir. Aranılan şartları taşımayanların talepleri ise Bakanlıkça reddedilir.

Türk vatandaşlığından çıkma izin belgesi ve Türk vatandaşlığından çıkma belgesi

MADDE 44 – (1) Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen kişilerden henüz yabancı devlet vatandaşlığını kazanmamış olanlara Bakanlıkça Türk vatandaşlığından çıkma izin belgesi ve Türk vatandaşlığından çıkma belgesi birlikte düzenlenerek müracaat makamına gönderilir.

(2) Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen kişilerden yabancı devlet vatandaşlığını kazandığını belgeleyenlere ise Bakanlıkça sadece Türk vatandaşlığından çıkma belgesi düzenlenerek müracaat makamına gönderilir.

Türk vatandaşlığından çıkma izin ve Türk vatandaşlığından çıkma belgelerinin teslim edilmesi

MADDE 45 – (1) Başka bir devlet vatandaşlığını kazanmış olan kişiye müracaat makamlarınca Türk vatandaşlığından çıkma belgesi teslim edilir.

(2) Başka bir devlet vatandaşlığını kazanmamış olan kişiye müracaat makamlarınca önce Türk vatandaşlığından çıkma izin belgesi teslim edilir. Türk vatandaşlığından çıkma belgesi, ilgilinin yabancı devlet vatandaşlığını kazandığını belgeleyene kadar dosyasında muhafaza edilir. Yabancı devlet vatandaşlığının kazanıldığına dair belge ibraz edildiğinde Türk vatandaşlığından çıkma belgesi ilgisine teslim edilir.

Çıkma izin ve çıkma belgelerinin geçerlilik süresi

MADDE 46 – (1) Türk vatandaşlığından çıkma izin ve çıkma belgesi, karar tarihinden itibaren iki yıl geçerlidir.

(2) Çeşitli nedenlerle karar tarihinden itibaren iki yıl içerisinde ilgiliye teslim edilemeyen çıkma izin ve çıkma belgeleri, kararın ve belgelerin iptal edilmesi için müracaat makamınca Bakanlığa iade edilir.

(3) Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen kişinin Kanunda aranan şartlardan birini kaybettiğinin müracaat makamlarınca tespiti halinde, çıkma izin ve çıkma belgeleri teslim edilmez. Kişi hakkında alınan kararın ve belgelerin iptal edilmesi için Bakanlığa iade edilir.

Çıkma izninin sonuçları

MADDE 47 – (1) Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen kişi, çıkma belgesini imza karşılığında teslim aldığı tarihten itibaren Türk vatandaşlığını kaybeder ve yabancı muamelesine tabi tutulur.

Çıkma belgesini teslim eden makamlarca yapılacak işlemler

MADDE 48 – (1) Müracaat makamınca; çıkma belgesini teslim almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişi ve birlikte işlem gören çocuğunun aile kütüğündeki kaydının kapalı hale getirilmesi için form düzenlenir ve düzenlenen form, ilgilinin kaydının bulunduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir.

Nüfus müdürlüklerince yapılacak işlemler

MADDE 49 – (1) Müracaat makamlarınca düzenlenerek gönderilen forma dayanılarak Türk vatandaşlığını kaybetme işlemi kişinin aile kütüğüne işlenerek kayıt kapalı hale getirilir. İşlemi yapan nüfus müdürlüğüne dayanak belgelerinin bir örneği, elektronik ortamdan alınan çıktıları ve varsa ekleri ile birleştirilerek ait olduğu özel kütüğüne, ikinci örneği ise arşivlenmek üzere Genel Müdürlüğe gönderilecek olan özel kütüğe ek konulmadan takılır.

(2) Türk vatandaşlığından çıkmasına izin verilen kişilerin aile kütüklerindeki kayıtları Genel Müdürlükçe de kapalı hale getirilebilir.

Türk vatandaşlığını kaybetmenin eş ve çocuklar bakımından sonuçları

MADDE 50 – (1) Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığının kaybedilmesi, eşin vatandaşlığına tesir etmez.

(2) Türk vatandaşlığını birlikte kaybeden ana ve babanın çocuğu da Türk vatandaşlığını kaybeder.

(3) Ana veya babadan birisinin Türk vatandaşlığını kaybetmesi halinde, Türk vatandaşlığını kaybeden kişinin talepte bulunması ve diğere eşin de muvafakat etmesi kaydıyla çocuk ana veya babaya bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeder. Muvafakat edilmemesi durumunda hâkim kararına göre işlem yapılır.

(4) Ana veya babadan birinin ölmüş olması halinde çocuk, Türk vatandaşlığını kaybeden ana veya babaya bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeder.

(5) Ana ya da babadan birinin yabancı olması halinde çocuk, Türk vatandaşlığını kaybeden ana ya da babaya bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeder.

(6) Türk vatandaşlığını kaybeden ananın evlilik birliğı dışında doğan çocuğu anasına bağılı olarak Türk vatandaşlığını kaybeder.

(7) Türk vatandaşlığının kaybı, çocuğu vatansız kılacak ise bu madde hükmü uygulanmaz.

Türk vatandaşlığından çıkma izni kararının iptali ve düzeltilmesi

MADDE 51 – (1) Türk vatandaşlığından çıkma izin ve çıkma belgeleri teslim edilmeden önce müracaat makamlarınca ilgilinin nüfus kaydı sistemden kontrol edilerek çıkma izin ve çıkma belgelerinde yer alan kimlik bilgileri ile sistemde yer alan kimlik bilgileri karşılaştırılır. Yapılan karşılaştırma sonucunda:

a) Evlenme, boşanma, evlat edinme, evliliğın feshi veya butlanı ya da kayıt düzeltme gibi olaylar sonucunda kişinin nüfus kayıtlarında değışiklik meydana gelmiş ise belgeler teslim edilmez, gerekli düzeltme yapılmak üzere Bakanlığa iade edilir.

b) Kararda kişinin kimliğine ilişkin bilgilerde maddi hata olduğunun anlaşılması halinde belgeler, gerekli düzeltme yapılmak üzere Bakanlığa iade edilir.

c) İlgilinin ölümü veya Türk vatandaşlığından çıkma talebinden vazgeçmesi halinde belgeler iptal edilmek üzere Bakanlığa iade edilir.

Çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilere tanınan haklar

MADDE 52 – (1) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve kendileri ile birlikte işlem gören çocukları; millî güvenliğe ve kamu düzenine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam ederler. Ancak bu durumdaki kişilerin askerlik hizmetini yapma yükümlülükleri ile seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme ve muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakları yoktur. Söz konusu kişilerin sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı olup, bu hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabidirler.

(2) Bu kişilerin Türkiye'deki ikamet, seyahat, çalışma, yatırım, ticari faaliyet, miras, taşınır ve taşınmaz iktisabı ile ferağı gibi konulara yönelik işlemler, ilgili kurum ve kuruluşlarca Türk vatandaşlarına uygulanmakta olan mevzuat çerçevesinde yürütülür.

Mavi Kart düzenlenmesi

MADDE 53 – (1) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişilere, talepleri halinde 52 nci maddede sayılan haklardan faydalanabileceklerini gösteren Mavi Kart düzenlenerek verilir.

(2) Mavi Kart yurt dışında dış temsilcilikler, yurt içinde ise il müdürlüklerince düzenlenir. Gerekli görülen hallerde Genel Müdürlükçe de Mavi Kart düzenlenebilir.

(3) Mavi Kart almak için; talebi belirten dilekçe, iki adet fotoğraf ve yabancı devlet vatandaşı olduğunu gösteren kimlik belgesi veya pasaport ile birlikte müracaat makamlarına başvurulur.

(4) Mavi Kart; nüfus cüzdanı, pasaport veya kimlik belgesi olarak kullanılamaz, kurumlardan hizmet alınması sırasında yabancı kimlik belgesi ile birlikte ibraz edilir.

(5) Mavi Kartın kapsamı, şekli, ebadı ile yürürlük, değıştirme ve geçerlilik tarihlerini belirlemeye, taklit, tahrif ve sahtecilikten korumak maksadıyla üzerine konulacak güvenlik

unsurlarını, basım ve kişiye teslim edildiği aşamada uygulanacak sistem ve teknolojiyi, kaybı ve değiştirilmesi halinde yapılacak işlemleri tespit etmeye Bakanlık yetkilidir.

(6) Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden ve nüfus kaydında bu yolda açıklama bulunan kişilerin 52 nci madde ile tanınmış olan hakları kullanmalarında nüfus kayıt örneği ya da sistemden alınacak belge de yeterlidir.

Mavi Kartın düzenlenmesinde uygulanacak esaslar

MADDE 54 – (1) Mavi Kart, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden kişi ve kendisi ile birlikte işlem gören çocuğuna kapalı nüfus kayıtları esas alınarak düzenlenir.

(2) Mavi Kartın düzenlenmesinde, Türk vatandaşlığının kaybından sonra kimlik bilgilerinde meydana gelen değişiklikler dikkate alınmaz.

(3) Çocuk adına düzenlenen Mavi Karta, istenmesi halinde fotoğraf yapıştırılabilir.

(4) Mavi Karta yapıştırılacak fotoğraflarda Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 131 inci maddesinde belirtilen esaslar gözönünde bulundurulur.

(5) Mavi Kartın düzenlenip ilgisine tesliminden sonra kart bilgileri, elektronik ortamda ya da kağıt ortamda tutulur.

(6) Mavi Kartın kaybedilmesi veya kullanılmaz hale gelmesi durumunda yetkili makamlar tarafından kart yenilenir.

(7) Mavi Kartın düzenlenmesinde tereddüde düşülmesi halinde Bakanlıktan görüş alınır.

Mavi Kartın imhası

MADDE 55 – (1) Mavi Kartın imhası, düzenlemeye yetkili makamlar tarafından yapılır.

(2) Mavi Kart sahibi kişinin Türk vatandaşlığını yeniden kazanması halinde Mavi Kart, nüfus cüzdanını düzenleyip veren makam tarafından geri alınarak imha edilir.

(3) Geri alınan veya kurumlarda unutulmuş ya da vatandaşlar tarafından bulunarak nüfus müdürlüğüne teslim edilen Mavi Kartların seri ve numaraları elektronik ortamda ya da kâğıt ortamda imha tutanağına geçirilir. Bu çıktılar oluşturulan imha komisyonu tarafından imzalanır.

Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi, karar ve tescil

MADDE 56 – (1) Resmi makamlarca tespit edilen ve haklarında Bakanlıkça yapılan inceleme ve araştırma sonucunda Kanunun 29 uncu maddesinde belirtilen eylemlerde bulunduğu anlaşılan kişilerin Türk vatandaşlığı Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile kaybettirilebilir.

(2) Kaybettirme kararları şahsidir, ilgilinin eş ve çocuklarına tesir etmez.

(3) Türk vatandaşlığı kaybettirilen kişi adına bildirim formu düzenlenir ve bu forma dayanılarak nüfus kaydı, gerekli açıklama yapılarak kapatılır.

(4) Yapılan işlem sonucunda alınan karar ilgili kurumlara bildirilir.

(5) Türk vatandaşlığının kaybettirilmesi, Bakanlar Kurulu kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren hüküm ifade eder.

Türk vatandaşlığını kazanma kararının iptali

MADDE 57 – (1) Türk vatandaşlığını kazanma kararının, ilgilinin yalan beyanı veya vatandaşlığı kazanmaya esas teşkil eden unsurları gizlemesi sonucunda alındığının sonradan tespiti halinde kararı veren makam tarafından iptal edilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususların herhangi bir şekilde öğrenilmesi halinde Bakanlıkça ilgili hakkında araştırma ve soruşturma yapılır veya yaptırılır. Soruşturma sonucunda Türk vatandaşlığının kazanılmasına esas teşkil eden hususların gizlendiğinin veya yalan beyanın kanıtlanması halinde, Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin karar, kararı veren makam tarafından iptal edilir.

Türk vatandaşlığını kazanma kararının iptalinin geçerliliği ve sonuçları

MADDE 58 – (1) İptal kararı ilgili kişiye bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanan eş ve çocuğu hakkında da hüküm ifade eder. İptal kararı, karar tarihinden itibaren geçerlidir. Türk vatandaşlığını kazanma tarihi ile kararın iptal edildiği tarih arasında Türk vatandaşı olarak yapılmış olan işlemler hakkında iptal kararı uygulanmaz.

(2) İptal kararı, Türk vatandaşlığını kazanan kişinin Türk vatandaşlığını kazandıktan sonra doğan çocuğuna ve evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanan eşine tesir etmez.

(3) Vatandaşlığı iptal edilenlerin mallarının tasfiyesi hakkında Kanunun 33 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kaybı

MADDE 59 – (1) Türk vatandaşlığını aşağıda belirtilen nedenlerle kazanmış olan ve ergin olmalarından itibaren üç yıl içinde Türk vatandaşlığından ayrılmak üzere yazılı bildirimde bulunan kişiler Türk vatandaşlığından ayrılabilirler:

a) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle doğumla Türk vatandaşı olanlardan yabancı ana veya babanın vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazananlar.

b) Ana ya da babadan dolayı soy bağı nedeniyle Türk vatandaşı olanlardan doğum yeri esasına göre yabancı bir devlet vatandaşlığını kazananlar.

c) Evlat edinilme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar.

ç) Doğum yeri esasına göre Türk vatandaşı oldukları halde, sonradan yabancı ana veya babasının vatandaşlığını kazananlar.

d) Sonradan Türk vatandaşlığını kazanmış ana veya babaya bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazananlar.

(2) Türk vatandaşlığının kaybı ilgili kişiyi vatansız kılacak ise seçme hakkı kullanılamaz.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kaybında başvuru ve yapılacak işlemler

MADDE 60 – (1) Müracaat makamlarınca, seçme hakkını kullanmak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybetmek isteyenlerin 59 uncu maddede aranan şartları taşıyıp taşımadıkları tespit edilir. Aranan şartları taşıyan kişiler adına aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenir ve karar alınmak üzere Bakanlığa gönderilir:

a) İsteği belirten form dilekçe.

b) Kişinin kazandığı devlet vatandaşlığını gösteren belge.

c) Müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.

Türk vatandaşlığının seçme hakkı ile kaybında karar

MADDE 61 – (1) Bakanlıkça yapılan inceleme sonucunda, aranan şartları taşıyan kişi Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kaybeder.

(2) Türk vatandaşlığını kaybeden kişinin aile kütüğündeki kaydı gerekli açıklama yapılarak kapalı hale getirilir.

(3) Aranan şartları taşımayan kişinin talebi Bakanlıkça reddedilir.

(4) Seçme hakkı ile Türk vatandaşlığının kaybı, bu hakkın kullanılmasına dair şartların varlığının tespitine ilişkin Bakanlık kararı tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(5) Seçme hakkını kullanarak Türk vatandaşlığının kaybı kişinin eşine tesir etmez, çocuklar hakkında ise 50 nci maddedeki hükümler uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Türk vatandaşlığının ispatı

MADDE 62 – (1) Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.

(2) Aşağıdaki resmi kayıt ve belgeler, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder:

a) Nüfus kayıtları.

b) Nüfus ve uluslararası aile cüzdanları.

c) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler.

Vatandaşlık ihtilafları

MADDE 63 – (1) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda tereddüde düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur. Bakanlıkça ilgili kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı ilgili mevzuat ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde incelenerek sonuç ilgili makama bildirilir.

(2) Ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişi iddiasını kanıtlayacak her türlü bilgi ve belge ibraz edebilir. Kişi tıbbi raporlara dayanılarak mahkemece verilmiş olan tespit kararı da ibraz edebilir. Herhangi bir belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgelerle iddia edilen ana ya da baba arasında bağ kurulamaması durumunda talep reddedilir.

Vatandaşlık işlemlerinde müracaat makamı ve usul

MADDE 64 – (1) Türk vatandaşlığının kazanılması, kaybı, ispatı ve çok vatandaşlığa ilişkin başvurular yurt içinde yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin özel vekâletname ile yapılır. Posta yoluyla yapılan müracaatlar kabul edilmez.

(2) Ergin olmayan veya ayırt etme gücünden yoksun bulunan kişilerin vatandaşlıkla ilgili başvuruları veli ya da vasileri tarafından yapılır.

(3) Yurt içinde çok vatandaşlığın tesciline yönelik bildirimler doğrudan yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüğüne de yapılabilir.

(4) Birden fazla devlet vatandaşlığına sahip olup, Türk vatandaşlığını kazanma müracaatında bulunan kişinin işlemlerinde Bakanlıkça yapılacak araştırma sonucunda daha sıkı ilişki halinde bulunduğu tespit edilen devlet vatandaşlığı esas alınır.

(5) Vatandaşlığa ilişkin müracaat ve işlemlerde Türk vatandaşı olanlarda Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, yabancı olanlarda ise yabancı kimlik numarası esas alınır.

(6) Vatandaşlık işlemlerinde başvuru tarihi olarak kişinin form dilekçesinin müracaat makamınca evrak kaydına alındığı tarih esas alınır.

Maddi hataların düzeltilmesi

MADDE 65 – (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına veya kaybına ilişkin düzeltme ya da tamamlama kararı, kararı veren makam tarafından alınır.

(2) Türk vatandaşlığının kazanılmasına veya kaybına ilişkin olarak verilen kararlarda yer alan kişi bilgilerinin dayanağına uygun olarak yazılmadığının ya da eksik olduğunun sonradan anlaşılması halinde düzeltme kararı alınmak suretiyle hatalı bilgiler düzeltilir, eksik olan bilgiler ise tamamlanır.

(3) Türk vatandaşlığının kazanılmasına veya kaybına ilişkin olarak dayanağına uygun şekilde tesis edilen nüfus kayıtları üzerinde mahkeme kararı olmadan herhangi bir düzeltme işlemi yapılamaz.

Vatandaşlık kararının geri alınması

MADDE 66 – (1) Türk vatandaşlığının kazanılması veya kaybına ilişkin kararların, hukuki şartlar oluşmadan veya mükerrer ya da sehven verildiği sonradan anlaşıldığı takdirde kararı veren makam tarafından geri alınır. Geri alınan karar, ilk karar tarihinden itibaren hükümsüz hale gelir.

Yabancı makamlarca verilmiş olan resmi belgelerin tasdik işlemleri

MADDE 67 – (1) Yabancı makamlarca verilmiş olan resmi belgelerin tasdik işlemleri Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 167 nci maddesine göre yapılır.

(2) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru sırasında ibraz ettikleri yabancı makamlardan alınan diploma, pasaport gibi belgelerin Türkçe tercümeli ve noter tasdikli olması yeterlidir.

(3) Gerekli görülen hallerde ikamet tezkerelerinin aslına uygunluğunun tasdiki il müdürlüklerince de yapılabilir.

Muvafakat

MADDE 68 – (1) Türk vatandaşlığını kazanma veya kaybetme müracaatında bulunan ana veya babaya bağlı olarak işlem gören çocukla ilgili muvafakat noter huzurunda verilir. Ancak müracaat makamında işlemi yapan memur huzurunda da muvafakat verilebilir.

(2) Yetkili yabancı makamlar huzurunda düzenlenen muvafakat belgesi, 67 nci maddedeki hükümlere göre işleme alınır.

Vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu

MADDE 69 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru için gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti, illerde oluşturulan komisyon tarafından yapılır.

(2) Komisyon, il valisi veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il müdürlüğü, il emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, il millî eğitim müdürlüğü ve sosyal hizmetler il müdürlüğünden en az şube müdürü düzeyinde görevlendirilen temsilcilerden oluşur. Komisyon başkanı gerekli gördüğü hallerde diğer birim temsilcilerini görüşlerini almak üzere komisyona davet edebilir.

Komisyonun çalışma usul ve esasları

MADDE 70 – (1) Komisyonun sekretarya hizmetleri il müdürlüğü tarafından yürütülür.

(2) Komisyon, başkan olmaksızın toplanamaz, üye tam sayısının en az üçte ikisi ile toplanır ve kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Oylamada eşitlik olması halinde başkanın taraf olduğu görüş kabul edilir. Karara katılmayan temsilci, gerekçesini yazılı olarak belirtir.

(3) Komisyon, gündem olması halinde en geç onbeş gün içinde toplanır. Komisyonun toplanacağı tarihler, komisyon başkanınca iş yoğunluğuna göre belirlenir.

(4) Komisyon, Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda aranan başvuru şartlarının bulunup bulunmadığını inceler ve kanaatini belirtir.

Yabancıların ikameti ve ikamet sürelerinin hesaplanması

MADDE 71 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı için ikamet sürelerinin geçerliliği ve hesaplanmasında aşağıdaki esaslara göre işlem yapılır:

a) Yabancıların Türkiye’de ne kadar süre ile ikamet ettiği il emniyet müdürlüğünce verilen ikamet tezkeresi ve Türkiye’ye giriş ve çıkış tarihlerini gösteren belge ile belirlenir.

b) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı, aranan ikamet süresi içinde toplam altı ayı geçmemek üzere Türkiye dışında bulunabilir. Türkiye dışında geçirilen toplam altı ayı geçmeyen süre, öngörülen ikamet süresi içinde değerlendirilir.

c) Yabancıların ikamet süresi içinde toplam altı aydan fazlasını Türkiye dışında geçirmesi ya da geçerli ikamet izni olmaksızın veya ikamet izni almadan altı aydan fazla Türkiye’de bulunması ikamet süresini keser ve bu tarihten önceki ikamet süreleri dikkate alınmaz.

ç) Yasal ikamet izni olmaksızın veya yasal olmakla birlikte Türkiye’de yerleşme niyetini göstermeyen; sığınma veya iltica başvuru sahibi, sığınmacı, öğrenim, turistik, öğrenim gören çocuğuna refakat, tedavi gibi amaçlarla alınan ikamet tezkeresiyle ya da diplomatik veya konsüller ayrıcalıklı bağışıklık sağlayan yabancı misyon personeli kimlik kartıyla Türkiye’de ikamet edilmesi Türk vatandaşlığının kazanılmasında geçerli ikamet olarak kabul edilmez.

d) Türk vatandaşlığının kazanılmasında kabul edilmeyen ikamet nedenleri ile Türkiye’de bulunan kişinin sonradan geçerli sayılan bir nedenle ikamete bağlanması halinde önceki ikamet süreleri de hesaba katılır. Bu hüküm, turistik amaçlı ikamet tezkeresi ile Türkiye’de bulunanlar hakkında uygulanmaz.

Araştırma, soruşturma ve geçerlilik süresi

MADDE 72 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı hakkında yerleşim yerinin bulunduğu güvenlik birimlerince soruşturma, Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğünce de arşiv araştırması yapılır. Komisyon tarafından gerekli görülmesi halinde kamu görevlileri aracılığı ile soruşturma yaptırılabilir.

(2) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı hakkında 28 inci madde uyarınca yerleşim yerinin bulunduğu güvenlik birimlerince yapılan soruşturma sonucunda evliliğin Türk vatandaşlığını kazanmak amacıyla yapıp yapılmadığına dair olumlu veya olumsuz bir kanaate varılamaması halinde Türk vatandaşı eşin yakınlarının ifadelerine de başvurulmak suretiyle kanaat oluşuncaya kadar periyodik olarak soruşturma işlemine devam edilir.

(3) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının usulleri ilgili kurumlarla birlikte Bakanlıkça belirlenir.

(4) Türk vatandaşlığını kazanmak veya kaybetmek isteyen kişi hakkında yapılan araştırma ve soruşturma bir yıl geçerlidir, ancak gerekli görülen hallerde bu süre beklenmeksizin yeniden araştırma ve soruşturma yaptırılabilir.

(5) İlgili kurumlarca yapılan araştırma sonucunda Anayasa ile kurulu devlet düzenini yıkmaya yolunda faaliyette bulunduğu, bu faaliyetlerde bulunanlarla işbirliği yaptığı veya bunları maddi olarak desteklediği, Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne karşı yurt içinde veya dışında, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili faaliyetlerde bulunduğu, isyan, casusluk ve vatana ihanet suçlarına katıldığı, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve insan ticareti yaptığı veya bunlarla ilişki içerisinde bulunduğu tespit edilenler ile taksirli suçlar hariç olmak üzere ertelenmiş, zamanaşımına uğramış, hükmün açıklanması geriye bırakılmış, paraya çevrilmiş veya affa uğramış olsa dahi, altı aydan fazla hapis cezası alanlar Türk vatandaşlığını kazanamaz.

Vatandaşlık dosyasının düzenlenmesinde müracaat makamlarınca uyulacak esaslar

MADDE 73 – (1) Başvuruda bulunan kişi adına istenen belgelerden birer adedi asıl, birer adedi fotokopi olmak üzere iki dosya düzenlenir. Dosyanın aslı, içerisindeki belgeleri gösteren dizi pusulasına bağlanarak Bakanlığa gönderilir, ikinci örneği ise müracaat makamında muhafaza edilir.

(2) Başvuruda bulunan kişi hakkında Bakanlıkça verilen kararın ilgisine tebliğinden sonra müracaat makamınca muhafaza edilen dosya ilgili mevzuatına göre imha edilir.

(3) Başvuruda bulunan kişinin talebinin reddi halinde Bakanlıkta tutulan dosyası işlemden kaldırılarak ilgili mevzuatına göre işlem yapılır. Aynı kişinin yeniden müracaatta bulunması halinde usulüne uygun şekilde müracaat makamlarınca yeni bir başvuru dosyası düzenlenir.

Ad ve soyadın tescili

MADDE 74 – (1) Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunan yabancılar Türkçe ad ve soyadı alabilir. Ancak kendi ad ve soyadlarını muhafaza etmek istedikleri takdirde kişinin ad ve soyadı 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun gereğince Türk harfleri ile yazılır ve aile kütüğüne tescil edilir. Konulan ön adlar iki adı geçmemek üzere ve kısaltma yapılmadan yazılır.

(2) Soyadı alınmasında Soyadı Nizamnamesinde belirtilen esaslar gözönünde bulundurulur. Soyadı tek kelime halinde yazılır. Ad ve soyadında çizgi, tire, nokta gibi işaretler kullanılmaz.

Denklik belgesi

MADDE 75 – (1) Türk vatandaşlığını sonradan kazanmış kişilerin Türkçe ad ve soyadı seçmeleri halinde önceki ad ve soyadları nüfus kayıtlarına işlenir.

(2) Türk vatandaşlığını sonradan kazanan kişilere talepleri halinde; nüfus kayıtlarına dayanılarak önceki ad ve soyadlarını gösteren denklik belgesi Genel Müdürlükçe veya nüfus müdürlüklerince düzenlenir.

(3) Türk vatandaşlığını kazananların önceki ad ve soyadlarının nüfus kayıtlarında bulunmaması halinde; varsa kişinin Genel Müdürlükte bulunan dosyasındaki belgeler esas alınarak Türk vatandaşlığını kazanmadan önceki ad ve soyadının nüfus kaydına işlenmesi

sağlanır ve buna dayanılarak denklik belgesi Genel Müdürlükçe veya nüfus müdürlüklerince düzenlenir.

(4) Dosyasındaki belgelerin yeterli olmaması halinde mevcut pasaport, doğum belgesi gibi kişinin Türk vatandaşlığını kazanmadan önceki ad ve soyadını gösterir belge ile dosyasındaki bilgilerin karşılaştırılması sonucu, aynı kişi olduğuna kanaat getirilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanmadan önceki ad ve soyadının nüfus kaydına işlenmesi sağlanır ve buna dayanılarak denklik belgesi Genel Müdürlükçe veya nüfus müdürlüklerince düzenlenir.

(5) Denklik belgesi için başvuran kişinin Genel Müdürlükteki dosyasına ulaşılamaması ya da kişinin ibraz ettiği belgelerle dosyasındaki bilgilerin karşılaştırılması sonucu aynı kişi olduğuna kanaat getirilememesi halinde talep reddedilir.

Formlar

MADDE 76 – (1) Vatandaşlık işlemlerinde kullanılan formları hazırlamaya, gerekli düzenlemeleri yapmaya, uygulamaya koymaya ve uygulamadan kaldırmaya Genel Müdürlük yetkilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının Türk vatandaşlığını kazanmasında başvuru için gerekli belgeler ve yapılacak işlemler

MADDE 77 – (1) Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen şartları taşıyanlardan Türk vatandaşlığını kazanmak isteyenler ile varsa birlikte işlem görececek çocukları adına aşağıda belirtilen belgelerden oluşan dosya düzenlenerek Bakanlığa gönderilir:

a) İsteği belirten form dilekçe.

b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını doğumla kazandığını gösteren yetkili makamlarca verilmiş belge.

c) Medenî hal belgesi ve evli ise evlenme belgesi, boşanmış ise boşanma belgesi, dul ise eşine ait ölüm belgesi.

ç) Evli ise eşinin, varsa ergin olmayan çocuklarının kimliklerini ve aile bağlarını kanıtlayan belge.

d) Varsa Türk vatandaşı birinci veya ikinci derece yakınlarına ait müracaat makamlarınca sistemden alınan nüfus kayıt örneği.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının Türk vatandaşlığını kazanma başvurularında karar ve tescil

MADDE 78 – (1) Bakanlıkça yapılan inceleme sonucunda aranan şartları taşıdığı anlaşılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olan kişi, Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanır.

(2) Aranan şartları taşımayan kişinin talebi Bakanlıkça reddedilir.

(3) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlığını sonradan kazanmış olan yabancılar hakkında ise genel hükümler uygulanır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının Türk vatandaşlığını kazanmasının geçerliliği ve sonuçları

MADDE 79 – (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının Türk vatandaşlığını kazanmaları, Bakanlığın karar tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

(2) Türk vatandaşlığını kazanan kişinin eş ve çocukları hakkında 37 nci maddedeki hükümler uygulanır.

Çok vatandaşlık

MADDE 80 – (1) Herhangi bir nedenle bir veya birden fazla yabancı devlet vatandaşlığını kazanan ve bu yolda yazılı bildirimde bulunan Türk vatandaşı hakkında yapılacak inceleme sonucunda, aile kütüklerindeki kimlik bilgileri ile ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığı kimlik belgesindeki bilgilerin karşılaştırılması sonucu, aynı kişi olduğunun tespiti halinde nüfus kaydına çok vatandaşlığa sahip olduğuna dair açıklama yapılır.

Çok vatandaşlığa ilişkin bildirim

MADDE 81 – (1) Herhangi bir nedenle bir veya birden fazla yabancı devlet vatandaşlığını kazanan kişilerden ergin olanların kendileri, ergin olmayanların ise veli ya da vasisi yurt içinde yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüğüne, yurt dışında ise dış temsilciliklere yazılı bildirimde bulunur.

(2) Bildirim sırasında, nüfus cüzdanının veya örneğinin ve diğer devlet vatandaşlığının hangi tarihte kazanıldığını gösteren ve kişinin kimlik bilgilerini içeren belgenin ibraz edilmesi zorunludur.

Dış temsilciliklere yapılan çok vatandaşlığa ilişkin bildirimler

MADDE 82 – (1) Dış temsilciliklere çok vatandaşlığa ilişkin form dilekçe ile yapılan bildirim üzerine; kişiye ait form dilekçe ile belgeler, ilgilinin kaydına çok vatandaşlığa ilişkin gerekli açıklamanın yapılması için doğrudan kayıtlı olduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir.

Çok vatandaşlığa ilişkin bildirimlerde nüfus müdürlüğünce yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar

MADDE 83 – (1) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür.

(2) Bildirim üzerine nüfus müdürlüğünce, ilgili kişilerin nüfus kayıtlarında yer alan adı, soyadı, doğum tarihi ve cinsiyet bilgileri ile sahip oldukları diğer devlet vatandaşlığını gösteren belgelerde yer alan kimlik bilgileri karşılaştırılır.

(3) Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir.

(4) Kimlik bilgilerinin farklı olması halinde bu kişilerin talepleri reddedilir.

(5) Yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması sırasında yabancı ad ve soyadının seçildiğini gösteren yetkili makamlarca verilmiş belge ibraz edilmesi halinde, çok vatandaşlık işlemi yapılan kişinin nüfus kaydına almış olduğu yabancı ad ve soyadı da işlenir.

(6) Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez.

Çok vatandaşlık açıklamasının geçersiz hale getirilmesi

MADDE 84 – (1) Çok vatandaşlığa sahip Türk vatandaşının herhangi bir nedenle taşıdığı diğer devlet vatandaşlığını kaybetmesi halinde; ergin olanın kendisi, ergin olmayanın ise veli ya da vasisi yurt içinde yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüğüne, yurt dışında ise dış temsilciliklere yazılı olarak bildirimde bulunur.

(2) Bildirim sırasında, kişinin nüfus cüzdanı veya örneği ile diğer devlet vatandaşlığını hangi tarihte kaybettiğini gösteren ve kimlik bilgilerini içeren belge ibraz edilir.

(3) Dış temsilciliklere bildirimde bulunan kişilere ait form dilekçe ile belgeler gerekli işlem yapılmak üzere doğrudan ilgilinin aile kütüğünde kayıtlı olduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir.

(4) Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve çok vatandaşlığın geçersiz hale getirildiğine ilişkin gerekli açıklama yapılır.

(5) Kimlik bilgilerinin farklı olması halinde bu kişilerin talepleri reddedilir.

Vatandaşlık işlemlerinde çok vatandaşlığa sahip olan kişinin kimlik bilgilerinin farklı olması

MADDE 85 – (1) Çok vatandaşlığa sahip olan kişinin vatandaşlık işlemleri için ibraz ettiği yabancı devlet vatandaşlığını gösteren kimlik belgesindeki bilgiler ile aile kütüğündeki

kimlik bilgilerinin farklı olması halinde vatandaşlık işlemleri yapılmaz. Farklı kimlik bilgilerine sahip olan kişinin, aynı kişi olduğuna dair Türk mahkemelerince verilmiş tespit kararını ibraz etmesi halinde talebi yeniden değerlendirilir.

Tebliğat

MADDE 86 – (1) Türk vatandaşlığının kazanılmasına ve kaybına ilişkin kararlar müracaat makamları aracılığıyla ilgiliye tebliğ olunur.

(2) Kaybettirme kararları Resmi Gazetede yayımlanır ve yayımlandığı tarihte ilgisine tebliğ edilmiş sayılır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 87 – (1) 4/5/2004 tarihli ve 2004/7275 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Türk Vatandaşı ile Evlenme Nedeniyle Türk Vatandaşlığının Kazanılmasına ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türk Vatandaşlığını Kazanmalarına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar

MADDE 88 – (1) Diğer mevzuatta 1/7/1964 tarihli ve 11742 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan mülga 11.2.1964 Tarihli ve 403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğe ve mülga Türk Vatandaşı ile Evlenme Nedeniyle Türk Vatandaşlığının Kazanılmasına ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türk Vatandaşlığını Kazanmalarına İlişkin Yönetmeliğe yapılmış olan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 89 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 90 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 06 Nisan 2010 – 27544]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan:

TÜTÜN MAMULLERİNİN ZARARLARINDAN KORUMAYA YÖNELİK ÜRETİM ŞEKLİNE, ETİKETLENMESİNE VE DENETLENMESİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 6/1/2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tütün Mamullerinin Zararlarından Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin geçici 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5 – Üretici firmalar bu Yönetmeliğe uygun olarak hazırlayacakları birim paket tasarımlarını 15/4/2009 tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Kuruma sunmak zorundadırlar. 15/4/2009 tarihinden önce Kurumca Mamulat Bazında Satış İzin Belgesi verilen tütün mamullerinin üretimine birleşik uyarılı birim paket ve grupmanların üretimine başlama tarihine kadar devam edilebilir. Bu ürünler, birleşik uyarılar bulunmayan birim paket ve grupmanların piyasaya sunulacağı son tarihe kadar piyasaya arz edilebilir ve birleşik uyarılar bulunmayan birim paket ve grupmanların dolaşımında olacağı son tarihe kadar da piyasada bulunabilir.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 08 Nisan 2010 – 27546]

 [İçindekilere dön](#)

Millî Savunma Bakanlığından:
**MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI ER OLARAK ASKERE SEVK EDİLECEK
YÜKÜMLÜLERİN SINIFLANDIRMA İŞLEMLERİNE
AİT YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 1111 sayılı Askerlik Kanununa tâbi er olarak askere sevk edilecek yükümlülerin sınıflandırma esas ve usullerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 1111 sayılı Askerlik Kanununa tâbi er olarak askere sevk edilecek yükümlüleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 21 Haziran 1927 tarihli 1111 sayılı Askerlik Kanununun 21 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Arşiv araştırması: Yükümlüler hakkında silâh altına alınmadan önce güvenlik birimlerince yapılan incelemeyi,

b) Bakaya: Askere sevk için çağrıldıkları halde, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 47 nci maddesinde belirtilen mazeretler dışındaki nedenlerle sevk son gününe kadar askerlik şubesine gelmeyenler ile gelip de sevk evrakını alanlardan, kendilerine verilen yol süresi sonunda birliğine katılmayanları,

c) Branş: Sınıfları meydana getiren temel hizmetlerden her birini,

ç) Celp direktifi: Sınıflandırma işlemlerine ilişkin prensip, usul ve esasları belirleyen ve her yıl Genelkurmay Başkanlığınca yayımlanan dokümanı,

d) Celp dönemi: Birbirini takip eden iki celp grubunun başlangıç tarihleri arasındaki süreyi,

e) Eğitim merkezi: Silâh altına alınan yükümlülere kıt'alara sevk edilmeden önce birlik eğitimine temel teşkil edecek ferdi eğitimlerini vermek üzere kurulmuş olan eğitim birliklerini,

f) Er: İhtiyaçları devlet tarafından karşılanan rütbesiz askeri,

g) Er statüsü: Dört yıllık lisans düzeyindeki bir yüksek öğrenimden daha aşağı seviyede öğrenim gören veya hiçbir öğrenim görmemiş yükümlüleri,

ğ) Kategori: Sınıflandırma işlemleri öncesinde, yükümlülerin, niteliklerine göre ayrıştırıldığı temel gruplardan her birini,

h) Kaynak: Sınıflandırılmaya tâbi tutulacak yükümlüler ve sevk tehirlisi yükümlülerden silâh altına alınabileceklerin miktarı ile yoklama kaçağı ve bakaya olarak sevk edilmesi tahmin edilen yükümlü sayılarının toplamını,

ı) Kontenjan: Kategorilere ayrılan yükümlülerin, Genelkurmay Başkanlığınca her yıl celp direktifi ile bildirilen tahsis oranlarına göre kuvvetlere dağıtımını,

i) Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemi (MBS): Millî Savunma Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatına elektronik ortamda otomasyona dayalı bilgi sistem desteği veren “korumalı ağ (intranet)” ile vatandaş ve kamu kurumlarına güvenli hizmet desteği veren “e-Devlet” yapısından oluşan bilgi sistemini,

j) Sevk tehiri: Askerliğine karar alınan yükümlülerin, yasada yazılı sebeplerden dolayı sevklerinin ileri bir tarihe geri bırakılmasını,

k) Sınıf: Hizmetlerin ifası için oluşturulmuş temel gruplardan her birini,

l) Sınıflandırma: Yükümlülerin; sağlık durumları, öğrenimleri, meslekleri, fiziki yetenekleri ve tespit edilebilecek diğer niteliklerinin, bilgi sistemi ortamında değerlendirilerek, Genelkurmay Başkanlığınca her yıl celp direktifi ile bildirilen tahsis oranlarına göre, şifreli kayıtlar üzerinden Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisi işlemi,

m) Sınıflandırma Kurulu: MSB.lığı personelinden teşkil edilen ve er olarak askere sevk edilecek yükümlülerin sınıflandırma işlemlerini yürütmekten sorumlu olan heyeti,

n) Son yoklama: Askerlik çağına girmiş olan yükümlülerin TSK Sağlık Yeteneği Yönetmeliği hükümlerine göre askerliğe elverişli olup olmadığının ve tahsil, sanat, meslek ve benzeri niteliklerinin tespiti ile askerlik yükümlülüğü bulunmayanların askerlik hizmetinden muaf tutulma işlemi,

o) Veri kütüğü: Sınıflandırma işlemine tabi tutulacak yükümlülerin, askerlik şubelerince sisteme işlenen ve aynı ortamda değerlendirilebilen sınıflandırmaya esas olacak temel bilgilerini,

ö) Yoklama kaçağı: Son yoklama sırasında, askerlik şubesine veya yurt dışı temsilciliklerine gelmemiş ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 26 ncı maddesi gereğince gelmeme sebebini bildirmemiş kişileri,

p) Yükümlü: 1111 sayılı Askerlik Kanununa göre, er olarak askere sevk edilecek olan her erkek Türk vatandaşını ifade eder.

Esaslar

MADDE 5 – (1) 1111 sayılı Askerlik Kanununa tâbi er olarak askere sevk edilecek yükümlülerin sınıflandırma işlemleri bu yönetmelik esaslarına göre yürütülür. Bu yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Genelkurmay Başkanlığınca yayımlanacak yönerge ile düzenlenir.

Yetki ve sorumluluklar

MADDE 6 – (1) Genelkurmay Başkanlığınca; er olarak askere sevk edilecek kaynağın tahsis oranları ile tahsis esas, usul ve prensipleri her yıl MSB Askeralma Dairesi Başkanlığına bildirilir.

(2) MSB Askeralma Dairesi Başkanlığınca;

a) Her yıl aralık ayında, ertesi yıl silahaltına alınacak yükümlü miktarı tahmini kaynak olarak Genelkurmay Başkanlığına bildirilir.

b) Genelkurmay Başkanlığınca her yıl belirlenen oran ve esaslara göre er olarak askere sevk edilecek yükümlülerin Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsis işlemi yapılır. Bu işlemler Millî Savunma Bakanlığında görevli personel tarafından teşkil edilen Sınıflandırma Kurulu Başkanı ve üyelerinin huzurunda, Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemi üzerinden yapılır.

c) Kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisi yapılan yükümlü bilgileri sınıf, branş ve eğitim merkezleri ile celp döneminin hangi grubunda gideceğinin belirlenmesi maksadıyla, şifreli kayıtlar üzerinden elektronik ortamda kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına gönderilir.

ç) Yükümlülerin sınıf, branş ve eğitim merkezleri ile celp döneminin hangi grubunda gideceğinin Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenmesini müteakip gelen şifreli kayıtlar açılarak kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve askerlik şubelerine elektronik ortamda gönderilir.

(3) Kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca; Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığı tarafından bu komutanlıklara tahsisi yapılan ve şifreli kayıtlar üzerinden elektronik ortamda gönderilen yükümlülerin sınıf, branş ve eğitim merkezleri ile celp döneminin hangi grubunda gideceği belirlenir.

(4) Sınıflandırma ile ilgili tüm bu işlemler iki aşamalı olarak, şifreli kayıtlar üzerinden yapılır.

Sınıflandırma kriterleri

MADDE 7 – (1) Yükümlülerin sınıflandırılmasında aşağıda belirtilen kriterler esas alınır. İhtiyaç duyulan ilave kriterler Genelkurmay Başkanlığınca belirlenir.

- a) Genelkurmay Başkanlığı celp direktifi,
- b) Sınıflandırmayla ilgili yürürlükteki mevzuat,
- c) Er olarak askere sevk edilecek yükümlülerin,
 - 1) Arşiv araştırma sonuçları
 - 2) Sürücü belgeleri
 - 3) Öğrenim durumları
 - 4) Meslekleri
 - 5) Sağlık durumları
 - 6) Nitelikleri
- ç) Kategori tabloları.

İKİNCİ BÖLÜM

Sınıflandırma Öncesi, İcrası ve Sonrası Yapılacak İşlemler

Sınıflandırma öncesi işlemler

MADDE 8 – (1) Yükümlüler hakkında, son yoklama ve yoklama dışındaki müracaatları sırasında tespit edilen sınıflandırmaya esas olacak temel bilgiler, askerlik şubelerince Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemi kayıtlarına işlenir.

(2) Sınıflandırmaya tâbi yükümlülerin Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemi kayıtlarında bulunan bilgileri sınıflandırmanın yapılacağı tarihte, Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığınca sınıflandırmaya esas veri kütüğüne aktarılır.

(3) Her celp döneminde Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığınca, sınıflandırılacak yükümlüler hakkında arşiv araştırması yaptırılır.

(4) Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığınca, arşiv araştırması sonuçları yükümlülerin Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemindeki kayıtlarına işlenir.

Sınıflandırmanın icrası

MADDE 9 – (1) Her celp dönemine ilişkin sınıflandırma işlemleri, Sınıflandırma Kurulunun toplanması ile başlar ve bu kurulun huzurunda yapılır.

(2) Sınıflandırma işlemine tâbi tutulacak yükümlülerin sınıflandırmaya esas bilgileri Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemine aktarılır.

(3) O celp te sevk tâbi olan kaynağın Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisi, Genelkurmay Başkanlığınca yayımlanan celp direktifinde belirtilen oran, esas, usul ve prensiplere göre şifreli kayıtlar üzerinden yapılır.

(4) Sınıflandırma işlemi sonunda Sınıflandırma Kurulunca; “Er Olarak Askere Sevk Edilecek Yükümlülerin Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına Tahsis İşlemi Tutanağı” tanzim edilir ve bu tutanağın Millî Savunma

Bakanlığı Müsteşarı tarafından onaylanmasını müteakip, sınıflandırma işlemi kesinlik kazanır.

(5) Tahsis işlemi yapılan şifreli kaynak Kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına elektronik ortamda gönderilir.

Sınıflandırma sonrası yapılacak işlemler

MADDE 10 – (1) Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığı tarafından Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına tahsisi yapılan şifreli kaynağın sınıf, branş ve eğitim merkezleri ile celp döneminin hangi grubunda gideceği bu komutanlıklar tarafından belirlenir ve elektronik ortamda Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığına iade edilir.

(2) İade edilen şifreli kaynak Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığındaki kimlik bilgileri ile birleştirilerek kuvvet, sınıf, branş ve eğitim merkezleri ile celp döneminin hangi grubunda gideceği belirlenen yükümlü bilgileri Millî Savunma Bakanlığı Bilgi Sistemine aktarılır ve Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına elektronik ortamda gönderilir.

(3) Arşiv araştırması sonuçları Millî Savunma Bakanlığı Askeralma Dairesi Başkanlığı tarafından, ilgili Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına celbin başlangıcından önce elektronik ortamda gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Alt düzenleyici işlem

MADDE 11 – (1) Er olarak askere sevk edilecek yükümlülerin sınıflandırma işlemlerinin yapılmasından sorumlu Sınıflandırma Kurulunun teşkili, görevleri ve çalışma usulleri ile sınıflandırmaya yönelik ayrıntılı işlemler bu yönetmelik esaslarına göre Millî Savunma Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönerge ile düzenlenir.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Savunma Bakanı yürütür.

[R.G. 12 Nisan 2010 – 27550]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Genelge

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARAR İLE BAŞBAKANLIK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞININ 2008-32/34 SAYILI TEBLİĞİNE İLİŞKİN I-M SAYILI TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI GENELGESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR GENELGE (SAYI: 2010/4)

MADDE 1 – 3/7/1991 tarihli ve 20918 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının 2008-32/34 Sayılı Tebliğine İlişkin I-M sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genelgesinin 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 1** – Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nca alım satım konusu yapılan dövizler aşağıda sayılmıştır.

ABD Doları	USD	
Avustralya Doları		AUD
Bulgar Levası	BGN	
Danimarka Kronu		DKK
Euro	EUR	
İngiliz Sterlini	GBP	
İran Riyali		IRR
İsveç Kronu	SEK	
İsviçre Frangı	CHF	
Japon Yeni		JPY
Kanada Doları	CAD	
Kuveyt Dinarı	KWD	
Norveç Kronu	NOK	
Rumen Leyi	RON	
Rus Rublesi	RUB	
Suudi Arabistan Riyali	SAR	

MADDE 2 – Bu Genelge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Genelge hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

[R.G. 9 Nisan 2010 – 27547]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/2269

Karar No : 2010/369

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Bursa 4. Asliye (Hakem Sıf.) Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 29/11/2007

Numarası : 2006/1-2007/2

Davacı : Maliye Hazinesi Vekili Avukat Türkan GÜNEY

Davalı : Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı Vekili Avukat Cemile ERKAN

Davacı Maliye Hazinesi vekili Avukat Türkan GÜNEY tarafından, davalı Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı aleyhine 10/2/2006 gününde verilen dilekçe ile rücu tazminat istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kısmen kabulüne dair verilen 29/11/2007 günlü kararın Yargıtay’ca kanun yararına incelenmesi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından süresi içinde istenilmekle temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

Davacı idare, dava dışı kişilerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurarak; davalı tarafından yapılan kamulaştırma işleminden sonra verilen kamulaştırma bedelinin arttırılmasına ilişkin yargı kararının geç yerine getirildiğini, bu dönemde Devlet borçlarına ödenen yasal faiz, ülkede gerçekleşen enflasyon oranının altında kaldığından mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia ettikleri; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nce bu başvuru

kabul edilerek başvuranlara 87.000 Euro ödenmesine karar verildiğini, bu paranın 149.066 YTL olarak Dışişleri Bakanlığı bütçesinden karşılandığını; davalının, kamulaştırma artırım bedelini geç ödeyerek Hazine zararına yol açtığını belirterek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı gereğince ödenen bedelin davalıdan rücu yolu ile alınmasını istemiştir.

Davalı belediye ise, bütçesinin sınırlı olduğunu, ödemenin taksitlendirilmesinin bütçe gereği olduğunu, ödenen faizin de yasal faiz olduğunu, olayda kusuru bulunmadığını ileri sürerek istemin reddedilmesi gerektiğini savunmuştur.

Yerel mahkemece hakem sıfatıyla yapılan yargılama sonunda; 17/12/2006 günlü bilirkişi raporu benimsenerek istemin bir bölümü kabul edilmiş; tarafların itirazı da reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı; birbiriyle çelişen iki farklı bilirkişi raporu olduğu halde çelişki giderilmeden birinci bilirkişi raporuna göre karar verildiğini, kararda bu rapora neden üstünlük tanındığının belirtilmediğini, ikinci rapordan hiç söz edilmediğini, kararın gerekçeli olmadığını ve bu durumun Anayasa'nın 141. maddesi ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 388. maddesine aykırı olduğunu ileri sürerek hakem kararının yasa yararına bozulmasını istemiştir.

Dairemizce yasa yararına bozma istemi ile sınırlı olarak inceleme yapılmıştır.

Anayasa'nın 141/3 maddesi gereğince; "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 388/3. maddesi gereğince de yargı kararında; tarafın sav ve savunmalarının özeti, anlaştıkları ve anlaşamadıkları olgular, çekişmeli konular hakkında toplanan kanıtlar ile kanıtların tartışılarak kabul etmeme ve üstün tutulma nedenleri, uyuşmazlık bulunmayan olaylar ile bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki nedenler açık, kuşku ve duraksama uyandırmayacak biçimde gösterilmesi gereklidir.

Yerel mahkemece, dava konusu olaya ilişkin olarak birbiri ile çelişen iki ayrı bilirkişi raporu alınmıştır. Raporlar arasındaki bu çelişki giderilmeden ilk bilirkişi raporuna göre karar verilmiş; ancak, ikinci rapora neden değer verilmediği, ilk rapora neden üstünlük tanındığı belirtilmemiştir.

Yerel mahkemece açıklanan yönler gözetilmeyerek, yazılı biçimde karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yasa yararına bozma istemi yerinde olup kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (2) sayılı bentte gösterilen nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yasa yararına bozma isteminin kabulü ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 427. maddesi uyarınca sonuca etkili olmamak koşulu ile kararın **BOZULMASINA**; gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine ve peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine 21/1/2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 6 Nisan 2010 – 27544]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/11178

Karar No : 2010/966

YARGITAY İLAMI

Davacı Kaman Cumhuriyet Başsavcılığı ile davalı Sinan Muratoğlu ve Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Kaman Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 23/11/1999 günlü ve 1999/16-333 sayılı kararın

yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 30/9/2009 gün ve Hukuk-2009/214773 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dosyanın incelenmesinde, davalı Sinan Muratoğlu'nun nüfus kayıtlarının mükerrer olduğundan bahisle davaname ile dava açıldığı, mahkemece yapılan yargılama sonucunda davanın reddine karar verildiği, hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmıştır.

Anayasanın 141/3 maddesi uyarınca mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılmasının zorunlu olduğu, HUMK.'nun 388/3. maddesi uyarınca mahkeme kararlarında iki tarafın iddia ve savunmalarının özeti, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususlar, ihtilaflı konular hakkında toplanan deliller, delillerin tartışması ret ve üstün tutma sebepleri, sabit görülen vakıalarda bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebeplerin bulunması gerektiği halde, mahkemece bu yasal gereklere uyulmadan ve toplanan delillere neden itibar edilmediği açıklanmadan hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 28/1/2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 7 Nisan 2010 – 27545]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

ARAÇLAR VE BUNLARIN AKSAM, SİSTEM VE AYRI TEKNİK ÜNİTELERİ İLE İLGİLİ TİP ONAYI YÖNETMELİKLERİ VE TEKNİK DÜZENLEMELERİN UYGULAMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: SGM-2010/1)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğın amacı; araçlar ve bunların aksam sistem ve ayrı teknik üniteleri ile ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanarak yürürlüğe konulan teknik mevzuata göre tip onayı verilmesinde, tip onayının kapsam genişletmesinde ve imalatın uygunluğu bakımından izlenecek işlemler ve Onay Kuruluşu ile teknik servisler ve imalatçı firmalar veya bunların yetkili temsilcisi arasındaki ilişkilerin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; araçların ve bunların aksam, sistem veya ayrı teknik üniteleri ve bunları oluşturan parçaların Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) teknik düzenlemelerine, Avrupa Topluluğu (AT) yönetmeliklerine veya ilgili teknik mevzuatına uygunluğunun belgelendirilmesi ve araçlara MARTOY, TORTOY veya MOTOY'a göre AT veya ulusal tip onayı verilmesi için yapılması gereken işlemler ile MARTOY, TORTOY veya MOTOY'da belirtilen istisnaları hariç, sahip olmaları gereken AT veya ulusal tip onayı ile ilgili uygulamaları kapsar.

(2) Silahlı kuvvetler, sivil savunma, itfaiye hizmetleri ve kamu düzenini sağlamakla sorumlu birimlerde kullanılmak üzere tasarlanmış ve imal edilmiş araçlar için MARTOY'da tanımlanan tip onayı veya münferit onay alınması, bu araçların MARTOY'un şartlarını sağlaması koşuluyla, imalatçının isteğine bağlıdır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ;

a) 8/1/1985 tarihli ve 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2 nci, 9 uncu ve 33 üncü maddelerine,

b) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 29 uncu maddesine,

c) 28/6/2009 tarihli ve 27272 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğine (2007/46/AT),

ç) 8/6/2008 tarihli ve 26900 sayılı Resmî Gazete'de Tarım veya Orman Traktörleri, Bunların Römorkları ve Birbiriyle Değiştirilebilir Çekilen Makinaları İle Sistemleri, Aksamları, Ayrı Teknik Üniteleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğine (2003/37/AT),

d) 23/12/2004 tarihli ve 25679 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliğine (2002/24/AT),

e) 11/1/1997 tarihli ve 22874 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tekerlekli Araçlar ile Bu Araçlara Takılan ve/veya Araçlarda Kullanılan Aksam ve Parçalar ile İlgili Teknik Mevzuatın Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe

dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) MARTOY, TORTOY ve MOTOY'da yer alan tanımlara ek olarak bu Tebliğde geçen;

a) AİTM Yönetmeliği: 28/11/2008 tarihli ve 27068 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmeliği,

b) AT Yönetmeliği: MARTOY, MOTOY ve TORTOY kapsamındaki araçların ve bunların aksam, sistem veya ayrı teknik üniteleriyle ilgili Avrupa Birliği teknik mevzuatından uyumlaştırılarak Resmi Gazete'de yayımlanan bir yönetmeliği,

c) Araç: Bu Tebliğin amaçları bakımından; MARTOY, TORTOY ve MOTOY'da tanımlanan, karayolunda kullanılan motorlu araçları ve römorklarını,

ç) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,

d) İmalat sorumlusu: Tip onayı verilen araç, aksam, sistem veya ayrı teknik ünitenin, seri üretiminde onaylanmış olan prototipe, tip onayı kapsamında belirtilen hususlara uygun olarak imal edilmesini temin edecek, uygun olmayan ürünlerin piyasaya verilmesini önleyebilecek yetki ile donatılmış, firma sahibi, yönetim kurulu başkanı, genel müdür, fabrika müdürü gibi sıfatları olan üst düzey yöneticisini,

e) MARTOY: 28/6/2009 tarihli ve 27272 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan çerçeve niteliğindeki Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğinin (2007/46/AT) uygulamada bulunan son seviyesini,

f) MOTOY: 23/12/2004 tarihli ve 25679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan çerçeve niteliğindeki İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliğinin (2002/24/AT) uygulamada son seviyesini,

g) Onay kuruluşu: Bir araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünitenin tip onayından ya da münferit bir araç onayından her yönüyle sorumlu olan, yetkilendirme sürecini yürütmeye, onay belgelerini düzenlemeye ve gerektiğinde geri çekmeye, diğer onay kuruluşlarının başvurabileceği bir makam olarak hareket etmeye, teknik servisleri görevlendirmeye ve imalatçıların imalat uygunluğuyla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmesini temin etmeye yetkili olan, üye ülkelerdeki kurum veya kuruluşu ve Türkiye'de Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,

ğ) Rapor: İlgili ürünün, sistemin veya parçanın kısmi veya bir bütün olarak mevzuatı karşıladığının Teknik Servis, yönetmeliklerin izin verdiği durumlarda imalatçı ve/veya Onay Kuruluşu tarafından yazılı olarak tespitini,

h) Teknik sorumlu: İmalatçı ya da varsa yetkili temsilcisi adına Onay Kuruluşlarına tip onayı başvurusu yapan, imalatçı ile Onay Kuruluşu ve teknik servis koordinasyonunu temin eden, tip onay testlerinin yapılması için imalatçı adına hareket eden, onayların alınması sonrasında alınan onayları iç kalite sistemine ileterek, imalatçının Üretimin Uygunluğu için gerekli tedbirleri alması uyarısında bulunan mühendisi,

1) Tip onayı: Bir aracın, bir sistemin, bir aksamın veya ayrı teknik ünitenin ilgili teknik düzenleme ve yönetmeliklere uygunluğunun belgelenmesi işlemini,

i) Tip onayı kapsam genişletmesi: Araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünite için alınan bir onayın tanıtım paketinde yer alan özelliklerden herhangi birinde değişiklik olması durumunda, MARTOY, MOTOY ve TORTOY’da ayrıntıları belirtildiği şekilde onayın geçerliliğinin devam etmesi için değişikliği de kapsayacak şekilde onayın yenilenmesi işlemini,

j) TORTOY: 8/6/2008 tarihli ve 26900 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan çerçeve niteliğindeki Tarım veya Orman Traktörleri, Bunların Römorkları ve Birbiriyle Değiştirilebilir Çekilen Makinaları İle Sistemleri, Aksamları, Ayrı Teknik Üniteleri İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (2003/37/AT) uygulamada bulunan son seviyesini,

k) Uygunluk Belgesi (Certificate of Conformity-COC): MARTOY, TORTOY ve MOTOY kapsamında imalatçı tarafından düzenlenen ve ilgili Yönetmeliklere uygun olarak tip onayı verilmiş tipe ait bir aracın, imal edildiği dönemde yürürlükte olan bütün düzenleyici mevzuata uygun olduğunu teyit eden belgeyi,

l) İmalatın (üretimin) Uygunluğu (Conformity of Production-COP): MARTOY, TORTOY ve MOTOY kapsamındaki araçlar ile bunların aksam, sistem veya ayrı teknik ünitelerinin onay verilen tipe uygun olarak imal edilmesini sağlamak için uygun düzenlemelerin yapıp yapılmadığını kontrol etmek amacıyla Onay Kuruluşu tarafından yapılan işlemleri,

m) Yetkili temsilci: İmalatçı tarafından Onay Kuruluşu nezdinde imalatçıyı temsil etmek ve imalatçı adına hareket etmek üzere usulüne uygun yetkilendirilmiş gerçek veya tüzel kişiyi; ‘imalatçı’ terimiyle yapılan atıfların, ya imalatçıyı ya da onun temsilcisini işaret ettiğinin kabul edileceğini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Uygulama

Tip onayı başvurusu

MADDE 5 – (1) Araç, aksam, sistem veya ayrı teknik ünite için tip onayı başvurusu, bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-1’deki Başvuru Formu ve ekleri ve Ek-2’de yer alan Başlangıç Değerlendirmesi Formu ile birlikte imalatçı firma veya yetkili temsilcisi tarafından Onay Kuruluşuna yapılır. Firma deney ve muayeneleri hangi teknik serviste yaptırmak istediğini başvurusunda beyan eder. Araç için tip onayı müracaat dosyasında uygunluk belgesini imzalamaya yetkili kişi veya kişilerin yetkili olduğuna dair firma yazısı ekindeki imza örnekleri yer alır. Bu kişiler, üretimden teslimata kadar geçen üretimin uygunluğu zincirinin herhangi bir noktasında yer alan veya bu amaçla yetkilendirilmiş yetkililerden olmalıdır. Ulusal tip onayı verilen ithal araçlar için varsa, yetkili temsilci uygunluk belgesini imzalayabilir.

(2) Kalite Sistem Belgesine sahip firmalar ilk başvuru sırasında;

a) Ürünün üretimi ile ilgili sorumluluklar ve yetkileri gösteren organizasyon şemasını,

b) Ürünün tip onayı gereklerine göre kontrol edildiğini gösterir bilgileri kapsayan kontrol talimatlarını ve kontrol ile ilgili sorumluluklar, planlama metodu, kontrol metodu,

düzeltilici ve önleyici faaliyetler, analiz, test ve raporlamaya ilişkin prosedürleri içeren bilgileri,

başvuru dosyasında sunmak zorundadır.

(3) Kalite Sistem Belgesine sahip olmayan firmalar ikinci fıkrada belirtilen bilgi ve belgelere ilave olarak, ölçüm ayar kalibrasyon belgeleri ve iş akış şemasını da sunmak zorundadır.

(4) Yurt dışında imal edilen araç, aksam, sistem veya ayrı teknik ünite tip onayı başvurusu yetkili temsilci tarafından yapılabilir.

(5) İlk defa tip onayı belgesi alınacak araçlar için yapılacak tip onayı müracaatında, müracaat tarihinde yürürlükte bulunan aksam, sistem ve ayrı teknik ünite ile ilgili mevzuat dikkate alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MARTOY İle İlgili Uygulama

MARTOY'a göre AT tip onayı alacak araçlarda uygulama

MADDE 6 – (1) Yükümlülükleri MARTOY'un 5 inci maddesinde belirtilen imalatçılar;

a) Araçlar için MARTOY'un Ek IV veya EK XI'inde belirtilen aksam, sistem veya ayrı teknik ünite ile ilgili yürürlüğe giren yönetmelikleri göz önüne alarak, MARTOY'un 6 ncı maddesine göre,

b) Aksam, sistem veya ayrı teknik ünite için MARTOY'un 7 nci maddesine göre, hazırlamış oldukları dosya ile birlikte Bakanlığa başvururlar.

(2) Bakanlık, MARTOY'un 8 inci maddesinde belirtilen genel hükümlere, aynı yönetmeliğin 9 uncu ve 10 uncu maddelerinde belirtilen özel hükümlere göre tip onayı işlemlerini yürütür.

(3) Bir marka ve tipin değişik varyant ve versiyonları, MARTOY'a göre aynı Araç Tip Onayı Belgesi kapsamında değerlendirilir.

(4) Araç Tip Onayı Belgesi alındıktan sonra, aynı marka ve tip araçların yeni varyant ve versiyonları, aynı onayın kapsam genişletilmesi içinde değerlendirilir ve MARTOY'un 13 üncü, 14 üncü ve 15 inci maddelerine göre işlem yapılır.

(5) Firmalar; uluslar arası yürürlükte bulunan Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Regülasyonları ve/veya Avrupa Birliği (AB) direktiflerine göre almış oldukları aksam, sistem ve ayrı teknik ünite tip onayı belgelerini Araç Tip Onayı dosyalarına ekleyebilirler. Bunlarla ilgili herhangi bir yeni mevzuat yürürlüğe girdiğinde, geçerliliği devam eden belgeler kabul edilir ve MARTOY'un 34 üncü ve 35 inci maddelerine göre işlem yapılır.

MARTOY'a göre ulusal tip onayı alacak araçlarda uygulama

MADDE 7 – (1) MARTOY'un Ek XIX'unda belirtilen zorunlu uygulama tarihleri AT tip onayı için geçerli olup, ulusal tip onaylarını kapsamaz. Ulusal tip onayları MARTOY'a göre verilir.

(2) Ulusal tip onayı için müracaat edildiği takdirde, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen işlemler tekrarlanır. Ulusal tip onayında, başka bir ülkede tip onayı müracaatı yapılmadığına dair beyan aranmaz.

(3) MARTOY'un Ek IV veya Ek XI'inde yer alan diğer yönetmeliklerin müracaat tarihinde Türkiye'de zorunlu uygulamada olan seviyelerine uygunluk aranır.

(4) MARTOY'un Ek IV veya Ek XI'inde yer alan araçların AT tip onayı için gereken şartları koyan düzenleyici mevzuatın listesine ilave olarak MARTOY'da yapılan en son değişikliğin yayımı tarihinden daha sonra yayımlanmış, motorlu araçlar ve bunların römorkları ile ilgili aksam, sistem ve ayrı teknik ünite ile ilgili yönetmelikler, araçların tip onayı için zorunlu olduğu yönetmeliğin kendi içinde belirtiliyorsa, yönetmelikte belirtilen zorunlu uygulama tarihlerinden itibaren bu yönetmeliklerin hükümleri de aranır.

(5) Bir marka ve tipin değişik varyant ve versiyonları, MARTOY' a göre aynı Araç Tip Onayı Belgesi kapsamında değerlendirilir.

(6) Araç Tip Onayı Belgesi alındıktan sonra, aynı marka ve tip araçların yeni varyant ve versiyonları, aynı onayın kapsam genişletilmesi içinde değerlendirilir.

(7) MARTOY'un Ek IV veya Ek XI'inde bulunan tüm yönetmelik onaylarına sahip bir tip araca ayrıca AİTM Yönetmeliği hükümleri uygulanmaz. Bununla birlikte henüz ülkemizde yayımlanmamış veya yayımlanmış ancak güncel olmayan bir AT Yönetmeliği söz konusu ise ve AİTM Yönetmeliği bu alanda hüküm getiriyorsa, söz konusu bu hüküm de zorunlu olan AT yönetmeliklerine ilave olarak uygulanır.

(8) Firmalar; uluslar arası yürürlükte bulunan Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Regülasyonları ve/veya Avrupa Birliği (AB) direktiflerine göre almış oldukları sistem, aksam ve ayrı teknik ünite tip onayı belgelerini Araç Tip Onayı dosyalarına ekleyebilirler. Bunlarla ilgili herhangi bir yeni mevzuat yürürlüğe girdiğinde, geçerliliği devam eden belgeler kabul edilir. AB resmi dillerinden birisi ile yazılmış olan belgeler; firmanın teknik sorumlusu veya yetkili temsilcisi tarafından onaylı kopyaları aynen, diğer dillerde olanlar ise noter tasdikli tercümeleri ile birlikte kabul edilebilir.

MARTOY'a göre ithal araçlarda uygulama

MADDE 8 – (1) AT Tip Onayı Belgesi olan araçların ithalinde, başvuru tarihinde AB ülkelerinde geçerli ve ithalatçı firmanın ibraz edeceği o araca ait örnek orijinal uygunluk belgesi ile beraber egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi veya imalatçı firmanın yetkili temsilcisi tarafından onaylı AT Araç Tip Onayı Belgesi fotokopisi ile beraber egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi ile Türk Standardları Enstitüsüne (TSE) müracaat edilir. Yapılacak inceleme ve denetlemeler sonucu uygun görülmesi halinde TSE tarafından uygunluk yazısı düzenlenerek ilgili gümrüğe ibraz edilmek üzere ithalatçı firmaya verilir.

(2) AT Araç Tip Onayı Belgesi olmayan araçların ithalinde;

a) Münferit araçlar için AİTM münferit araç onayı veya MARTOY münferit araç onayı verilir. Münferit araçlar üretimin uygunluğundan muafır.

b) Ulusal tip onayı için Tebliğin 5 inci, 7 nci ve 13 üncü maddelerinde yer alan ilgili hükümler uygulanır. Ayrıca, egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi istenir. Bakanlık bu araçları ve üretimin uygunluğunu; belgeleri inceleyerek, o ülkenin onay merciinden sorarak veya bizzat yerinde inceleme yaparak uygun görmesi halinde bu araçlar için Araç Ulusal Tip Onayı Belgesini verir.

(3) Bedelsiz olarak veya teşvik yoluyla ithal edilen veya Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ) tarafından satışı sunulan araçlar veya eski araçlar için;

a) İmalatçı firma tarafından düzenlenmiş olan MARTOY'a uygun Uygunluk Belgesi varsa, bu belgenin tercümesi TSE tarafından onaylanır.

b) Bu maddenin (a) bendinde belirtilen Uygunluk Belgesinin olmaması halinde, AİTM Yönetmeliğine uygunluk aranır. Uygun bulunması halinde Bakanlıktan veya Makine Mühendisleri Odasından yetki belgesi almış mühendisler tarafından AİTM Yönetmeliğine göre Uygunluk Belgesi düzenlenir ve TSE'ce onaylanır.

(4) Çıplak şasi üzerine CE işaretlemesi kapsamında yer alan üst yapı (araç üstü vidanjör, çöp kasası, itfaiye kasası ve düzenleri, vinç ve benzeri) araçların ithalinde; çıplak şasili aracın tip onayının ve üst yapısıyla ilgili CE Uygunluk Beyanının ibraz edilmesi halinde, tamamlanmış araç Ulusal Tip Onayı Belgesi düzenlenmesi için bu Tebliğin 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 13 üncü maddelerinde yer alan ilgili hükümler uygulanır. Araçların münferit olarak ithal edilmesi halinde münferit imal ve ithal ile ilgili 21 inci madde hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM TORTOY ile İlgili Uygulama

TORTOY'a göre ulusal tip onayı alacak araçlarda uygulama

MADDE 9 – (1) Firmalar, bir dilekçe ekinde; TORTOY'un Ek II'sinde belirtilen sistem, aksam ve ayrı teknik ünite ile ilgili yürürlüğe giren yönetmelikleri göz önüne alarak, bu Tebliğin 5 inci maddesi ile TORTOY'un 5 inci maddesine göre hazırlamış oldukları dosya ile tip onayı almak için Bakanlığa başvururlar.

(2) Yerli imal edilecek araçlarda yapılacak tip onayı uygulamaları aşağıda belirtilmiştir:

a) Onay kuruluşu olarak Bakanlık, tip onayı almak için müracaatı yapılacak yeni araçlarda, müracaat tarihinde yürürlükte bulunan sistem, aksam ve ayrı teknik ünite ile ilgili mevzuatı dikkate alarak, TORTOY'un 6 ncı maddesinde belirtilen esaslara göre firmaya ulusal "Araç Tip Onayı Belgesi" verir.

b) Bir marka ve tipin değişik varyant ve versiyonları, TORTOY'a göre aynı Araç Tip Onayı Belgesi kapsamında değerlendirilir.

c) Araç Tip Onayı Belgesi alındıktan sonra tanıtım bildiriminde yapılacak değişiklikler veya aynı marka ve tip araçların yeni varyant ve versiyonları, aynı onayın kapsam genişletilmesi içinde değerlendirilir.

ç) Onaylanmış araç tipine uygun olarak imal edilmiş aracın trafiğe tescilinin yapılabilmesi için araçla birlikte tüketiciye verilmek üzere, imalatçı veya yurt içindeki yetkili temsilcisinin Teknik Sorumlusu tarafından Ulusal Araç Tip Onayı Belgesine dayanarak, örneği TORTOY'un Ek III'ünde verilmiş olan Uygunluk Belgesi düzenlenir.

d) Firmalar; ülkemizde yürürlüğe giren sistem, aksam ve ayrı teknik ünitelere ilişkin mevzuata göre tip onayı belgelerini veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş olan teknik servislerden test raporlarını almak ve Bakanlıkta bulunan ilgili Araç Tip Onayı dosyalarına eklemekle yükümlüdür. Süresi içinde bu belgeleri tamamlanmayan araçların Araç Tip Onayı Belgeleri geçerliliğini kaybeder.

e) Firmalar; uluslararası yürürlükte bulunan BM/AEK Regülasyonları ve/veya AB direktiflerine göre almış oldukları sistem, aksam ve ayrı teknik ünite tip onayı belgelerini Araç Tip Onayı dosyalarına ekleyebilirler. Bunlarla ilgili herhangi bir yeni mevzuat yürürlüğe girdiğinde, geçerliliği devam eden belgeler kabul edilir. AB resmi dillerinden birisi ile yazılmış olan belgeler; firmanın teknik sorumlusu veya yetkili temsilcisi tarafından onaylı kopyaları aynen, diğer dillerde olanlar ise noter tasdikli tercüme ile birlikte kabul edilebilir.

TORTOY'a göre ithal araçlardaki uygulama

MADDE 10 – (1) İthal edilecek araçlarda yapılacak uygulama aşağıda belirtilmiştir.

a) AT Tip Onay Belgesi olan araçların ithalinde, başvuru tarihinde AB ülkelerinde geçerli ve ithalatçı firmanın ibraz edeceği o araca ait örnek orijinal uygunluk belgesi ile beraber egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi veya imalatçı firmanın yetkili temsilcisi tarafından onaylı AT Araç Tip Onayı Belgesi fotokopisi ile beraber egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi ile Türk Standardları Enstitüsüne (TSE) müracaat edilir. Yapılacak inceleme ve denetlemeler sonucu uygun görülmesi halinde TSE tarafından uygunluk yazısı düzenlenerek ilgili gümrüğe ibraz edilmek üzere ithalatçı firmaya verilir.

b) Yerli imal edilen traktörlerde olduğu gibi ithal traktörlerde de, ECE R 65 teknik düzenlemesine göre onaylı ve "E" işaretli, yanıp sönen, sarı ışıklı, dönerli uyarı lambası bulunması zorunludur.

(2) AT Araç Tip Onay Belgesi olmayan araçların ithalinde;

a) Münferit araçlar için AİTM münferit araç onayı veya MARTOY münferit araç onayı verilir. Münferit araçlar üretimin uygunluğundan muafır.

b) Ulusal tip onayı için Tebliğin 5 inci, 9 uncu ve 13 üncü maddelerinde yer alan ilgili hükümler uygulanır. Ayrıca, egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi istenir. Bakanlık bu araçları ve üretimin uygunluğunu; belgeleri inceleyerek, o ülkenin onay merciinden sorarak

veya bizzat yerinde inceleme yaparak uygun görmesi halinde bu araçlar için Araç Ulusal Tip Onayı Belgesini verir.

(3) Bedelsiz olarak veya teşvik yoluyla ithal edilen veya TASİŞ tarafından satışa sunulan araçlar veya eski araçlar için;

a) İmalatçı firma tarafından düzenlenmiş olan TORTOY'a uygun Uygunluk Belgesi varsa, tercümesi TSE tarafından onaylanır.

b) Bu maddenin (a) bendinde belirtilen Uygunluk Belgesinin olmaması halinde, AİTM Yönetmeliğine uygunluk aranır. Uygun bulunması halinde firma teknik sorumlusu tarafından AİTM Yönetmeliğine göre Uygunluk Belgesi düzenlenir ve TSE'ce onaylanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MOTOY İle İlgili Uygulama

MOTOY'a göre ulusal tip onayı alacak araçlardaki uygulama

MADDE 11 – (1) Ulusal tip onayı uygulaması aşağıda belirtilmiştir.

a) Firmalar, bir dilekçe ekinde 2002/24/AT Yönetmeliğinin 5 inci maddesine göre hazırlamış oldukları dosya ile birlikte bu Tebliğin 5 inci madde hükümlerine göre Bakanlığa başvururlar.

b) Bakanlık, bu Tebliğin 5 nci ve 13 üncü maddesi ile 2002/24/AT Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinde belirtilen şartların sağlanması halinde, aynı madde esaslarına göre firmaya araçlar için "TİP ONAYI BELGESİ" verir.

c) Tip Onayı Belgesi alındıktan sonra aynı tipteki araçların yeni varyant ve versiyonları, kapsam genişletilmesi içinde değerlendirilir.

ç) Firmalar, aksamalara ve ayrı teknik ünitelere dair Yönetmeliklerin yürürlüğe girmesini müteakip, bu Yönetmeliklerle ilgili onay belgelerini almak ve dosyalarına eklemekle yükümlüdür. Süresi içinde bu belgeleri tamamlanmayan araçların Tip Onayı Belgeleri geçerliliğini kaybeder.

d) Firmalar; mevcut Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) regülasyonu ve/veya Avrupa Birliği (AB) direktiflerine göre alınan aksam ve ayrı teknik ünitelere ait Tip Onay Belgelerini dosyalarına ekleyebilirler. Bunlarla ilgili herhangi bir mevzuat yürürlüğe girdiğinde, geçerliliği devam eden belgeler kabul edilir. AB resmi dillerinden birisi ile yazılmış olan belgeler; firmanın teknik sorumlusu veya yetkili temsilcisi tarafından onaylı kopyaları aynen, diğer dillerde olanlar ise noter onaylı tercümeleri ile birlikte kabul edilir.

MOTOY'a göre ithal araçlardaki uygulama

MADDE 12 – (1) AT Tip Onay Belgesi olan araçların ithalinde, başvuru tarihinde AB ülkelerinde geçerli ve ithalatçı firmanın ibraz edeceği o araca ait örnek orijinal uygunluk belgesi ile beraber egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi veya imalatçı firmanın yetkili temsilcisi tarafından onaylı AT Araç Tip Onayı Belgesi fotokopisi ile beraber egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi ile Türk Standardları Enstitüsüne (TSE) müracaat edilir. Yapılacak inceleme ve denetlemeler sonucu uygun görülmesi halinde TSE tarafından uygunluk yazısı düzenlenerek ilgili gümrüğe ibraz edilmek üzere ithalatçı firmaya verilir.

(2) AT Araç Tip Onay Belgesi olmayan araçların ithalinde;

a) Münferit araçlar için AİTM münferit araç onayı veya MARTOY münferit araç onayı verilir. Münferit araçlar üretimin uygunluğundan muaftır.

b) Ulusal tip onayı için Tebliğin 5 nci, 11 inci ve 13 üncü maddelerinde yer alan ilgili hükümler uygulanır. Ayrıca, egzoz emisyon seviyesi deklarasyon belgesi istenir. Bakanlık bu araçları ve üretimin uygunluğunu; belgeleri inceleyerek, o ülkenin onay merciinden sorarak veya bizzat yerinde inceleme yaparak uygun görmesi halinde bu araçlar için Araç Ulusal Tip Onayı Belgesini verir.

(3) Bedelsiz, münferit veya teşvik yoluyla ithal edilen veya Maliye Bakanlığı Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TASİŞ) tarafından satışa sunulan veya eski araçlar için;

a) İmalatçı firma tarafından düzenlenmiş olan yürürlükteki İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliğine uygun Uygunluk Belgesi varsa, bu belgenin tercümesi TSE tarafından onaylanır.

b) Bu maddenin (a) bendinde belirtilen Uygunluk Belgesinin olmaması halinde, AİTM Yönetmeliğine uygunluk aranır. Uygun bulunması halinde, firma teknik sorumlusu tarafından AİTM Yönetmeliğine göre Uygunluk Belgesi düzenlenir ve TSE'ce onaylanır.

ALTINCI BÖLÜM

Tip Onayı İle İlgili İmalatın Uygunluğu İşlemleri

İncelemeler

MADDE 13 – (1) Onay Kuruluşu, sunulan bilgi ve belgelerin uygun ve eksik olup olmadığı hususunda inceleme ve değerlendirme yapar.

(2) Onay Kuruluşu, bilgi ve belgelerde herhangi bir eksiklik varsa, eksikliliğin giderilmesini bildirir. Bu eksiklikler bildirim tarihinden itibaren 30 gün içerisinde tamamlanmazsa dosya iade edilir.

(3) Başvuru dosyasında herhangi bir eksiklik yoksa imalat ve/veya montaj tesisi kalite sisteminin ve ürün uygunluk düzenlemeleri değerlendirilmesi amacıyla Onay Kuruluşu;

a) Firmanın imalat ve/veya montaj tesisinin yerinde bizzat incelenmesine karar verebilir veya

b) Firmanın, Onay Kuruluşu tarafından üretime uygunluğu değerlendirme yetkisi verilmiş bir Teknik Servis tarafından incelenmesine izin verebilir,

c) Avrupa Birliği üyesi ülkelerin onay kuruluşları tarafından firmaya, benzer bir ürün için tip onayı verilmesi durumunda, incelemeye gerek duymayabilir,

ç) Firmanın incelenmesinde gecikme olması ve sunulan bilgi ve belgelerin olumlu kanaat oluşturması durumunda, tip onay çalışmalarının sürdürülmesinin engellenmemesi için geçici imalatın uygunluğu onayı verilebilir. Bu durumda tip onayı verilmeden önce imalatın uygunluğu işlemleri tam olarak gerçekleştirilmelidir.

(4) Onay Kuruluşu, imalat ve/veya montaj tesisinde yapılacak incelemenin tarihini firma veya yetkili temsilci ile birlikte belirler.

(5) Yapılan inceleme neticesinde inceleme heyeti tarafından bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-3'te bulunan İnceleme Formu 3 (üç) nüsha olarak doldurulur ve firma yetkilisi ile birlikte imzalanarak bir nüshası firmaya verilir.

(6) Araç tip onayı için başvuru yapılmış ve inceleme sonucu uygun ise, ilgili çerçeve yönetmeliğin diğer şartlarını sağlayıp sağlamadığını tespit etmek amacıyla tip onayı işlemlerine devam edilir.

(7) Aksam, sistem veya ayrı teknik ünite tip onayı için başvuru yapılmış ve inceleme uygun ise, onay konusu ilgili Yönetmelik veya teknik düzenleme kapsamında deney ve muayeneleri yapmak üzere inceleme raporunun bir nüshası firmaya belirlenen teknik servise gönderilir.

(8) İnceleme uygun değil ise işlemler durdurulur. Eksiklikler giderildikten sonra başvuru yeniden yapılabilir.

(9) Bakanlık, daha önceden tip onayı almış imalatçılar için yeni bir işlem yaparken kalite sistem incelemesinde geçerli olan önceki verileri kullanabilir.

(10) Araç imalatının bir parçası olan sistem tip onaylarında ayrıca imalatın uygunluğu işleminin yapılmasına gerek yoktur. İmalatın uygunluğu işleminin araç için yapılması yeterlidir.

(11) Araç imalatçısından ayrı olarak üretilen ve piyasaya arz edilebilen, lastik, cam gibi aksamların yanı sıra aracı oluşturan tüm parçalar için de ilgili teknik mevzuatına göre imalatın uygunluğu işlemleri yapılabilir.

Araçların incelenmesi ve tip onayı belgesi düzenlenmesi

MADDE 14 – (1) Onay Kuruluşu tarafından tip onayı başvurusu yapılan araç/araçların ilgili çerçeve Yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olup olmadığının kontrolleri yapılır.

(2) Tip onayı konusu aracın varyant/versiyon seviyesinde hangilerinin inceleneceği firma ile birlikte Onay Kuruluşunca belirlenir.

(3) Uygun bulunan araçlar için bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-4'teki Uygunluk Beyanı düzenlenir ve tip onayı belgesi verilir. Onaylanacak tanıtım belgesi ile birlikte birer nüshası imalatçı firma ve/veya yetkili temsilcisine gönderilir.

(4) Araçlarda yapılan inceleme sonucunda uygun bulunmayan tip onayı başvurusu gerekçeleri belirtilerek iade edilir.

(5) Firmalar; uluslararası yürürlükte bulunan Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Regülasyonları ve/veya Avrupa Birliği direktiflerine göre almış oldukları aksam, sistem ve ayrı teknik ünite tip onayı belgelerini Araç Tip Onayı dosyalarına ekleyebilirler. Bunlarla ilgili herhangi bir yeni mevzuat yürürlüğe girdiğinde, geçerliliği devam eden belgeler kabul edilir.

Aksam, sistem veya ayrı teknik ünitelerin teknik servis tarafından incelenmesi ve tip onayı belgesi düzenlenmesi

MADDE 15 – (1) Teknik servis; aksam, sistem veya ayrı teknik üniteleri ilgili tip onayı yönetmeliğinde belirtilen hususlar kapsamında deney ve muayenelere tabi tutar.

(2) Yapılan deney ve muayeneler sonucunda uygun bulunan aksam, sistem veya ayrı teknik üniteler için teknik servis tarafından rapor düzenlenir. Onay Kuruluşu ve ilgili firmaya birer nüsha gönderilir.

(3) Yapılan incelemeler sonucunda uygun görülen raporlara istinaden Onay Kuruluşunca üç nüsha tip onayı belgesi düzenlenir. Teknik servise ve ilgili firmaya veya yetkili temsilcisine birer nüsha gönderilir.

(4) Yapılan incelemeler sonucunda uygun bulunmayan raporlar teknik servise iade edilir.

Sürekli doğrulama işlemleri

MADDE 16 – (1) Onay Kuruluşunca veya yetki verdiği teknik servis tarafından tip onayı bulunan araç, aksam, sistem veya ayrı teknik üniteler için sürekli doğrulama işlemleri her zaman yapılabilir. Yapılan incelemeler sonucunda bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-5'teki Üretim Uygunluk Doğrulama Formu düzenlenir.

(2) Onay Kuruluşu tip onayı kapsamında yer alan bütün bilgi ve belgeleri her zaman denetleyebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hususlar

Yetkili temsilci

MADDE 17 – (1) Yurt dışından yapılacak müracaatlarda yetkili temsilci, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde veya ülkemizde yerleşik kişi veya firmalar olabilir. Bu husus imalatçı ile yetkili temsilci olacak kişi veya firma arasında bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-7'de örneği bulunan yetkili temsilcilik sözleşmesi ile belirlenir. Bu sözleşme, imalatçı firma ile yetkili temsilci arasında imalatçının bulunduğu mahalde noter veya eşdeğer kurumlar veya Sanayi ve/veya Ticaret Odası tasdikli olmalıdır. Bu tasdik in doğruluğu o ülkede bulunan T.C Konsoloslukları tarafından teyit edilir. Bu belgelerin orijinaleri ile birlikte yeminli tercüme bürolarının Türkçe tercümelemleri de sunulur.

(2) Yetkili temsilciye imalatçı firma tarafından, imalatçı gibi hareket edeceği yetkisi verilir. İmalatçı, yetkili temsilcisi tarafından alınan tip onayı ve eki sistem onaylarına göre

imalatı yapacağını ve üründe bir değişiklik yapacağı takdirde, önceden alınmış ulusal tip onayında, kapsam genişletmesi yapılmadan bu ürünü Türkiye'ye sevk etmeyeceğini, üretim kontrollerini alınmış tip onayına göre yapacağını taahhüt ederek, bu taahhüdünü bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-7'de örneği verilen yetki belgesinde belirtir.

(3) Yetkili temsilci Bakanlık tarafından bildirilen tüm bilgileri ve düzenlenen belgeleri imalatçı firmaya bildirmekle yükümlüdür.

(4) Ülkemizde imalat yapan firmalar, ülkemizde yerleşik gerçek veya tüzel kişilerle bu Tebliğin ekinde yer alan Ek-6'da örneği bulunan sözleşmeyi yapmak suretiyle yetkili temsilci belirleyebilir.

Kalite sistem belgesi

MADDE 18 – (1) Uluslar arası kabul edilebilir nitelikte veya TS ISO 16949'ye uygun kalite sistem belgesi, Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) ile çok taraflı tanınma anlaşması imzalamış bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş bir belgelendirme kuruluşu tarafından verilmiş olmalıdır.

(2) Kalite sistem belgesi, birinci fıkrada belirtilen hususlara uygun değil ise kabul edilmez.

(3) Eğer kalite sistem belgesi yoksa, kalite sistemini gösterir bilgi ve belgeler aranır. Bu durumda firma denetlenir ve sistemin uygunluğunun tespitinde TS EN ISO 9001: 2000/2008 belgesi için izlenen prosedür tatbik edilir. Bu denetim, anılan standart kapsamında belgelendirme denetimi olarak kabul edilemez.

Çok aşamalı imalat

MADDE 19 – (1) Tamamlanmamış araç üzerinde yapılacak ikinci ve daha sonraki imalatlar ile tam araç üzerinde, tip onayının düşmesine neden olacak değişikliklerin yapılması, çok aşamalı imalattır.

(2) Çok aşamalı imalatta da temel araç imalatçısı dışındaki firmalara bu Tebliğin 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 13 üncü maddelerinde belirtilen işlemler uygulanır. Temel araç imalatçısı veya araç ithal ise yetkili temsilcisi; 13 üncü maddede belirtilen başlangıç değerlendirmesi işlemlerinin Bakanlık veya yetkilendirdiği kuruluş tarafından yapılan inceleme sonucu uygun görülen ikinci aşama veya daha sonraki aşama imalatçısı/imalatçılarına, bilgi paylaşımı sağlayarak, bu paylaşımı gösteren bir belge düzenlemek zorundadır. Bu belge, ikinci aşama tip onayı verilmesi sırasında Bakanlığa ibraz edilir. Temel araç imalatçısı veya Türkiye temsilcisi aynı zamanda diğer aşama imalatçısı ise, bu belge aranmaz.

(3) Çıplak şasi üzerine CE işaretlemesi kapsamında yer alan üst yapılı (araç üstü vidanjör, çöp kasası, itfaiye kasası ve düzenleri, vinç ve benzeri) araçların imalinde; çıplak şasili aracın tip onayının ve üst yapısıyla ilgili CE Uygunluk Beyanının ibraz edilmesi halinde, tamamlanmış araç Ulusal Tip Onayı Belgesi düzenlenmesi için bu Tebliğin 5 inci, 7 nci ve 13 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

(4) Başlangıç değerlendirmesi uygun görülen araç tipleri ile ilgili dosya, TSE'ne iletilir. TSE tarafından yapılacak gerekli incelemeler sonucunda düzenlenecek uygunluk raporu ile birlikte hazırlanan tamamlanmış araç tip onayı belgeleri bildirim onay için Bakanlığa sunulur.

(5) Bir firmanın üst yapı ürünlerinden bir yıl içinde en fazla 50 adet üretmesi durumunda, münferit üst yapı imalatı sayılır. Bunların mevzuata uygunluğunun denetimi ve onaylanması TSE tarafından MARTOY'a veya AİTM Yönetmeliğine göre yapılır. Araçların münferit olarak imal edilmesi halinde, münferit imalat ve ithalat ile ilgili 21 inci madde hükümleri uygulanır.

Sınırlı sayıda araç imalatı

MADDE 20 – (1) Bakanlık, sınırlı sayıda araç imalatı veya ithalatı yapacak firmalara (imalatçılara) MARTOY'un 22 nci ve 23 üncü, TORTOY'un 11 inci ve MOTOY'un 16 ncı maddesine göre işlemleri yürütür.

(2) Firmalar, Bakanlığa üçer aylık periyotlar ile satışa sunulan araçların sıra numarası ve araç tanıtım numaralarını bildirir. Bildirim en geç dördüncü ayın sonuna kadar verilir. Bildirim yapmayan firmalar uyarılır. Uyarıldığı halde bildirim göndermeyenlerin belgeleri iptal edilir.

Münferit imalat veya ithalat

MADDE 21 – (1) Münferit imalat veya ithalat halinde, üreticisinin talebine göre MARTOY'un 24 üncü ve 25 inci maddeleri veya AİTM Yönetmeliği hükümleri uygulanır. Münferit imalatta, imalatın uygunluğu ile ilgili şartlar aranmaz. Tip onayı olmayan ancak aksam ve sistemleri Türkiye'de geçerli tip onayı ilgili yönetmeliklerine eşdeğer kabul edilen diğer bir ülke standardına uygun olan araçların bir takvim yılı içinde en fazla 75 adedinin piyasaya arz edilmesine izin verilebilir. Tip tanımı MARTOY'da belirtilmiştir. Araçların uygunluk belgelerinde o yıl için kaçınıcı imalat veya ithalat olduğu belirten sayı yazılacaktır.

(2) Firmalar, Bakanlığa üçer aylık periyotlar ile satışa sunulan araçların sıra numarası ve araç tanıtım numaralarını bildirir. Bildirim en geç dördüncü ayın sonuna kadar verilir. Bildirim yapmayan firmalar uyarılır. Uyarıldığı halde bildirim göndermeyenlerin belgeleri iptal edilir.

Seri sonu araçlar

MADDE 22 – (1) Seri sonu araçlar için bir yönetmeliğin zorunlu uygulaması nedeni ile tip onay belgesi geçerliliğini kaybeden ancak stokta kalan araçların satışına ve tesciline, MARTOY'un 27 nci, TORTOY'un 12 nci, ve MOTOY'un 16 ncı maddesinde belirtilen sayı ve süreler dikkate alınarak izin verilir. İlgili firmalar, izin verilen araçların araç tanıtım numaralarını Bakanlığa bildirmek zorundadır. Bildirim yapmayan firmalar uyarılır. Uyarıldığı halde bildirim göndermeyenlerin belgeleri iptal edilir.

Uygunluk belgesi

MADDE 23 – (1) Bir Araç Tip Onayı Belgesi sahibi sıfatıyla firma, onaylanmış araç tipine uygun olarak imal edilmiş tam, tamamlanmış veya tamamlanmamış her araçla birlikte tüketiciye verilmek üzere örneği MARTOY'un Ek IX'unda, TORTOY'un Ek III'ünde veya MOTOY'un Ek IV'ünde yer alan Uygunluk Belgesini düzenler.

(2) Uygunluk Belgeleri her türlü usulsüzlüğü engelleyecek şekilde düzenlenir. Bu amaçla, belge baskısı, renkli grafikli veya araç imalatçısının tanıtım işaretini gösterir filigran ile korunmuş kâğıt üzerine yapılmalıdır.

(3) Uygunluk belgesi AB Resmi Dillerinden biri ile düzenlenmiş ise bunun ekinde üreticinin yetkili temsilcisi tarafından onaylanmış veya imzalanmış Türkçe çevirisi bulunacaktır.

Tescil

MADDE 24 – (1) Geçerli bir tüm (komple) araç AT tip onayı mevcut olan araçların satış ve tesciline, araç ile birlikte ibraz edilecek Avrupa Birliği'nin 2007/46/EC direktifinin Ek IX'unda ve ulusal tip onayı mevcut olan araçların satış ve tesciline MARTOY'un Ek IX'unda yer alan uygunluk belgesi ile müsaade edilir. Başka bir Onay Kuruluşundan alınan, 2007/46/EC direktifine uygun tip onayı ile ülkemizde üretilecek ya da ithal edilecek araçlar için ilk üretim veya ithalattan önce Bakanlığa bildirimde bulunulur. Ayrıca ilgili komple araç onayının her genişletme tarihinden itibaren son seviyesi en geç 3 ay içerisinde Bakanlığa bildirilir. Araçların tescilinde, uygunluk belgesinin 17 nci maddesi yer alıyorsa ulusal mevzuatta belirtilen azami kütleler esas alınır.

(2) Firmalar, imal veya ithal ettikleri MOTOY kapsamındaki araçlar için Tip Onayı Belgesi aldıktan sonra aynı yönetmeliğin Ek IV'ünde yer alan "Uygunluk Belgesi"nin bir suretini satışa sundukları her araçla birlikte tüketiciye verirler. Ayrıca ilgili araç onayının her genişletme tarihinden itibaren son seviyesi en geç 3 ay içerisinde Bakanlığa bildirilir.

(3) TORTOY kapsamında onaylanmış araç tipine uygun olarak imal edilmiş aracın trafiğe tescilinin yapılabilmesi için araçla birlikte tüketiciye verilmek üzere, Ulusal Araç Tip

Onayı Belgesine dayanarak, örneği TORTOY'un Ek III'ünde verilmiş olan Uygunluk Belgesi düzenlenir. Araçların trafik kayıt ve tescilinde istenen ilave bilgiler anılan Uygunluk Belgesinin 17 nci maddesinde belirtilebilir. Ayrıca ilgili araç onayının her genişletme tarihinden itibaren son seviyesi en geç 3 ay içerisinde Bakanlığa bildirilir.

Teknik sorumlular ile ilgili uygulama

MADDE 25 – (1) Teknik sorumlu;

a) MARTOY, TORTOY, MOTOY ve bunların ilgili Yönetmelikleri ve teknik düzenlemeleri ile tebliğler kapsamındaki uygulamalardan firma yetkilileriyle birlikte müteselsilen sorumludur.

b) Firmada fiilen veya firma ile sözleşme ile çalışabilir. Yurt içinde, çok aşamalı imalat dahil, araç, sistem, aksam veya ayrı teknik ünite imalatçıları ile sözleşmeli çalışan serbest mühendisler; MARTOY, TORTOY, MOTOY ve bunların ilgili Yönetmelikleri ve teknik düzenlemeleri kapsamındaki konularla ilgili mühendis odasından yetki belgeli olmalıdır.

(2) Firmalar birden fazla teknik sorumlu belirleyebilir ve bu sorumluları gerektiğinde değiştirebilir. Değişiklikleri iki ay içerisinde Bakanlığa ve TSE'ye bildirmek zorundadır.

Kapsam genişletmesi

MADDE 26 – (1) Kapsam genişletmesi işlemlerinde o tarihte yürürlükte bulunan yönetmeliklerin Ülkemizdeki son seviyeleri aranır.

(2) MARTOY, TORTOY ve MOTOY'un ilgili bölümlerindeki maddelerde belirtilen diğer hususlar da uygulanır.

(3) Kapsam genişletmesi işlemlerinde yalnız değişikliğe uğrayan yönetmeliklerle ilgili tip onayı dosyasında mevcut sistem, aksam ve ayrı teknik ünite ile ilgili onay belgelerindeki değişiklikler dikkate alınır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 27 – (1) 24/2/2004 tarihli ve 25383 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan SGM - 2004/1 sayılı Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği'nin Uygulama Usul ve Esasları Tebliği ve değişiklikleri,

(2) 1/8/2007 tarihli ve 26600 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan SGM - 2007/4 sayılı Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörleri Tip Onayı Yönetmeliğinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ ve değişiklikleri,

(3) 10/3/2005 tarihli ve 25751 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan SGM - 2005/1 sayılı İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliğinin Uygulama Usul ve Esasları Tebliği ve değişiklikleri,
yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçerlilik

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) AT tip onayı uygulanana kadar 29/6/2009 tarihinden önce 1/4/1999 tarihli ve 23653 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onay Yönetmeliğine (98/14/AT) ve 2001/116/AT seviyesindeki değişikliğine göre alınmış ulusal tip onayı belgelerinin geçerliliği, söz konusu belgelerin iptal edilmesi veya geri alınması hariç, devam eder, ancak bunların ilk kapsam genişletmeleri MARTOY'a göre yapılır. Yeni araç tipleri için ulusal tip onayları 29/6/2009 tarihinden itibaren MARTOY'a göre verilir. AT tip onayı verilmeye başlandığı tarihten itibaren, ulusal tip onaylarının AT tip onayına bir yıl içerisinde değiştirilmesi zorunludur.

(2) Halen tip onayı sahibi firmaların yetkili temsilcilik sözleşmeleri, bu Tebliğin yayımından itibaren bir yıl içinde Ek-7'ye uygun olarak yeniden düzenlenir.

Uygunluk belgelerinin şablonu

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 29/4/2010 tarihinden sonra MARTOY kapsamında araçlar için düzenlenen uygunluk belgeleri MARTOY’un Ek IX’unda belirtilen uygunluk belgesi şablonuna uygun olacaktır, aksi takdirde aracın tescili yapılmaz.

Müsaade edilen azami yüklü kütleler

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) MARTOY kapsamında araçlar için 29/4/2010’dan önce düzenlenen uygunluk belgelerinde, belgelerin 17 nci maddesi yer almıyorsa ve araçların teknik olarak müsaade edilen azami yüklü kütlesi 18/7/1997 tarihli ve 23053 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen azami yüklü kütlelerden büyük değerlerde olması durumunda, söz konusu araç versiyonu için tescil yükü Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen değerleri aşamaz. Hesaplamada AİTM hükümleri de dikkate alınır.

AT tip onayı uygulamasının başlaması

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Araç, aksam, sistem ve ayrı teknik ünitelerin AT tip onayı uygulaması, Avrupa Birliğinde kabul edildiğinde Bakanlık tarafından internet sayfasında duyurulur. Duyurulacak tarihe kadar sadece ulusal tip onayı verilir.

(2) Aksam, sistem ve teknik ünitelerle ilgili tip onayında, AB’de yayımlanan mevzuat ile Türkiye’de yayımlanan mevzuatın yürürlük tarihlerinin farklılık göstermesi durumunda; AB ülkeleri tarafından güncel seviyeden verilen tip onayları kabul edilir. Türkiye’de yürürlükte olan mevzuatın seviyesinde AB’nde tip onayı belgesi düzenlenmemesi durumunda, AB ülkeleri teknik servisleri tarafından verilen raporlar geçerli kabul edilir.

Yürürlük

MADDE 28 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

Ek-1

MOTORLU ARAÇLAR VE BUNLARIN AKSAM, SİSTEM VEYA AYRI TEKNİK ÜNİTELERİNE İLİŞKİN TİP ONAYI BAŞVURU FORMU

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞINA
(Sanayi Genel Müdürlüğü)

Konu : Tip Onayı Başvurusu.

AT Yönetmeliğine göre^(*)

BM / AEK Teknik Düzenlemesine göre^(*)

Kapsam Genişletmesi Onayının^(*)

Verilmesi için gereğini arz ederiz.

Yönetmelik / Teknik Düzenleme açıklaması :

Yönetmelik / Teknik Düzenleme No :

Tip :

Kategori:

Bu tip için Ulusal/AT/ AEK ⁽¹⁾Tip Onayı başvurusu sadece Sanayi ve Ticaret Bakanlığına yapılmıştır.

Firmamız, onayın kullanılacağı üründe alınan onaya göre hazırlayacağı kontrol planlarıyla sürekli üretimi kontrol edeceğini, Onay Kuruluşunun her zaman denetimine açık tutulacağını ve Onay Kuruluşu personelinin bu onayla ilgili yol, konaklama giderlerini karşılayacağını, beyan eder.

Firmanın WMI (Dünya Üretici Tanıtım) kodu⁽²⁾:

Teknik Sorumlu:

Adı ve Soyadı :

İmza :

İmalat sorumlusu

Adı ve Soyadı :

İmza

E K L E R:

- 1) Başlangıç değerlendirmesi ve imalatın uygunluğu için başvuru formu
- 2) Firma yetkililerine ait imza sirküleri (Noter onaylı) (Yurt içi imalatçılar ve yetkili temsilciler için)
- 3) Firmanın Kuruluş Ticaret Sicil Gazetesi örneği (Yurt içi imalatçılar ve yetkili temsilciler için)
Yurt dışı firmalar için, firmanın faaliyetini gösteren, konsolosluk onaylı belge
- 4) Kalite sistem belgesi (varsa)
- 5) Sanayi Sicil Belgesi (Yerli imal için)
- 6) Tanıtım dosyası
- 7) Yetkili temsilcilik belgesi (ithalatçılar veya yurt dışından yapılacak başvurular için zorunludur. Yerli imalatçılarda varsa)
- 8) Başvuruya bağlı olarak istenmesi gerekli görülen diğer belgeler

(*) Talep edileni (x) ile işaretleyiniz.

⁽¹⁾ Uygun olmayanı iptal ediniz

⁽²⁾ Motorlu araçlar ve bunların römorkları, motosiklet ve moped imalatçıları için

Ek-2

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü

**BAŞLANGIÇ DEĞERLENDİRMESİ VE İMALATIN UYGUNLUĞU İÇİN BİLGİ
FORMU**

**(Araç Tip Onayı Yönetmelikleri, Aksam, Sistem veya Ayrı Teknik Ünite Tip Onayı Yönetmelikleri ile
BM/AEK Teknik Düzenlemeleri için yapılacak tip onayı başvurularında)**

İmalatçı	
Adı :	
Adresi :	
Telefon :	Fax:

Yetkili Temsilci	
Adı :	Görevi:
Adres :	
Telefon :	Fax :
E-mail :	

İmalat Sorumlusu(luları)	
Adı ve Soyadı (ları):	Görevi:
Adresi :	
Telefon :	Fax:
E-mail :	

Teknik Sorumlu(lar)	
Adı ve Soyadı (ları) :	
Adresi :	
Telefon :	Fax :
E-mail :	

Onayın kapsamı:

--

Daha önce Tip Onayı alınmış ürünler (varsa)

Tip Onayını veren kuruluş/kuruluşlar :

Tip Onay Numarası/Numaraları :

Veriliş tarihi/tarihleri :

TS EN ISO 9001-2000/2008 veya TS ISO 16949 belgeleri mevcut mu?:

Evet ise ;

Veren makam :

Verildiği tarih :

Geçerlilik süresi :

İmalat /Montaj Yerlerinin Listesi

1.	Adı	:					
	Adresi	:					
	Çalışan sayısı 10 dan az	10-49	50-99	100-499	500-999	1000- 4999	5000-8000 den fazla
7999							

Başvuru yapanın imzası:

Görevi:

Ek-3

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü
Ministry Of Industry And Trade
Directorate General For Industry

İNCELEME FORMU
INSPECTION FORM

RAPOR NO:.....

1.	İMALATÇI- <i>Manufacturer</i>	
	ADI : <i>Name</i>	
	ADRESİ : <i>Address</i>	
	VARSA YETKİLİ TEMSİLCİSİ <i>his authorizad representative if any</i>	
	ADI : <i>Name:</i>	
	ADRESİ: <i>Address:</i>	
	MONTAJ TESİSİ BİLGİLERİ : <i>Information of Assembly plant</i>	
	MONTAJ TESİSİNİN KAYITLI ÜNVANI: <i>Registered title of assembly plant</i>	
	ADRESİ: <i>Address</i>	
	İMALAT SORUMLUSU ADI, SOYADI VE ÜNVANI: <i>Name, Surname and position of the responsible person for manufacturing</i>	

2. TİP ONAYI ALINACAK ÜRÜN BİLGİLERİ/Information on the product to be tupe approved

ÜRÜN TIPLERİ - TYPE OF PRODUCT			
No	Marka <i>Mark</i>	Ürün Özellikleri (Kategori, Sınıf,) <i>Product Specifications(Category, Class,etc.)</i>	Ticari Adı (varsa) <i>Trade Name (If any)</i>

--	--	--	--

KALİTE SİSTEMİ, PERSONEL VE ÜRETİM DURUMU
QUALITY SYSTEM, PERSONNEL AND STATE OF PRODUCTION

3. Kalite sistem belge numarası ve tarihi: (varsa)

Certificate number and date (if any)

4. Kuruluşun Personel Durumu

State of Personnel of the Company

	Üniversite (Teknik) <i>University (Technical)</i>	Üniversite (İdari) <i>University (Administrative)</i>	Teknisyen <i>Technician</i>	Diğer <i>Other</i>	Toplam <i>Total</i>
Tasarım <i>Design</i>					
Üretim <i>Production</i>					
Kalite Kontrol <i>Quality Control</i>					
Diğer Bölümler <i>Other Dept.</i>					
Toplam <i>Total</i>					

KALİTE YÖNETİM SİSTEM ŞARTLARI – BİRİNCİ BÖLÜM
QUALITY MANAGEMENT SYSTEM REQUIREMENTS – FIRST SECTION

5.	Siparişin Değerlendirilmesi	
	Order Review	
5.1-	Müşteriden gelen siparişler gözden geçirilip kaydı tutuluyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the orders taken from customer being reviewed and recorded ?</i>	<i>Yes No</i>
6.	Girdi Malzemelerin Kontrolü	
	Input Goods Control	
6.1-	Tip onayı alınacak ürünün imalatında kullanılan diğer ürünler, imalatçıdan bağımsız bir firma tarafından mı üretiliyor?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are other products in which are used for getting type</i>	<i>Yes No</i>

	<i>approval produced by another independent manufacturer?</i>	
	<i>Açıklama/ Explanation</i>	
6.2-	Bitmiş ürüne etkisi olan malzeme, yarı mamul ve parçaların ilgili özelliklere uygun olarak, girdi muayenesi yapılarak üretici firma tarafından doğrulanıyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are materials, components and sub-assemblies which have an effects on the finished product verified by the manufacturer as complying with appropriate specification and by performing incoming inspection?</i>	Yes No
7.	Üretim Prosesi Kontrolü	
	<i>Production Process Control</i>	
7.1-	İmalat veya Operasyon planları hazırlanıp kullanılıyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are production or operation plans being prepared and used ?</i>	Yes No

Prosedür, Talimat No <i>Procedure, Instruction No:</i>	Tanımlama <i>Description</i>

7.2-	Her ürün için kontroller yönetmeliklere uygun şekilde tanımlanmış mı?	EVET () HAYIR ()
	<i>Were controls for each product defined in accordance with directives?</i>	Yes No
7.3-	Tip onayı alınacak ürünler, üretim prosesi aşamasında üretici firma tarafından gerekli muayene, deney veya kontrollere tabi tutuluyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the products tested , inspected or controlled according to the company's requirements in production process?</i>	Yes No
	☐ İmalatçıya ait laboratuvar ☐ <i>Laboratory belonging to producer</i> ☐ Akredite edilmiş dış laboratuvar ☐ <i>Accredited external laboratory</i> ☐ Diğerleri ☐ <i>The others</i>	
7.4-	Sorumlu personel bitmiş ürünün güvenliğini etkileyecek faaliyetlere ilişkin montaj talimatı, deney talimatı, fotoğraf, numune ve benzeri güncel dokümanlara kolayca ulaşabiliyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are documents, test instructions, photographs, drawings or samples related to safety of finished products readily available to responsible personnel?</i>	Yes No

7.5-	Eğer komple araç üreticisi ise montaj hattı denetleniyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Is assembly line checked if it is producer of complete vehicle</i>	Yes No
	☐ Komple araca ait kontrol listesi <i>Checklist for complete vehicle</i> ☐ Kontrol dokümanlarının dağıtımı ve saklanması <i>Distribution and keeping of controlling documents</i>	
7.6-	Yeniden işlem gören ürünler prosedürlere göre yeniden, muayene deney veya kontrole tabi tutuluyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	Are re-processed products tested, inspected or controlled in accordance with procedures?	Yes No
7.7-	Makinaların bakımı ve kullanma talimatları mevcut mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the maintenance and operating instructions available?</i>	Yes No
8.	Bitmiş Ürün Kontrolü <i>Final Product Control</i>	
8.1-	Bitmiş ürünler müşteriye teslimattan önce üretici firma kriterlerine göre muayene ve deneylere tabi tutuluyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the final products tested , inspected or controlled in accordance with the company's criteria before delivery to the customer?</i>	Yes No
8.2-	Muayene , deney ve kontrollerin yapılabileceği cihazlar mevcut mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the equipments available for carrying out tests , inspections or controls?</i>	Yes No
8.3-	Yapılacak muayene , deney ve kontroller için gerekli şartlar kuruluş tarafından sağlanmış mı?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the necessary conditions for inspection, testing and controls provided by company?</i>	Yes No
8.4-	Deneyler prosedürlere uygun olarak yapılıyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the tests carried out in according to the procedures?</i>	Yes No
8.5-	Deney sonuçları kayıt altına alınıyor ve Onay Kuruluşu ile kararlaştırılan sürede saklanıyor mu? (Araçlar için 10 yıl, aksamlar için 5 yıl)	EVET () HAYIR ()
	<i>Are findings recorded and kept in according to instructions of certification body for the term. (10 years for vehicles and 5 years for components) <u>Süre/Term:</u></i>	Yes No
8.6-	Ürün doğrulama deneyleri esnasında bir sapma görüldüğünde, uygun düzeltici faaliyetler yapılıyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>When there is a deviation determined during the product Verification tests, are appropriate corrective actions</i>	Yes No

	<i>taken?</i>	
8.7-	Eğer komple araç üreticisi ise bitmiş ürün denetleniyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Is final product checked if it is producer of complete vehicle</i>	Yes No
	☐ Komple araca ait control listesi <i>Checklist for complete vehicle</i> ☐ Kontrol dokümanlarının dağıtımı ve saklanması <i>Distribution and keeping of controlling documents</i>	
9.	Uygun Olmayan Ürün Kontrolü <i>Non-Conforming Product Control</i>	
9.1-	Uygun olmayan ürünlerle ilgili olarak ne yapılması gerektiği konusunda dokümente edilmiş prosedür mevcut mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Is there a documented procedure covering the way to handle non-conforming products?</i>	Yes No
9.2-	Uygun olmayan ürünler, yanlışlıkla kullanılmalarının engellenmesi amacıyla tanımlanarak ayrılıyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are non-conforming products clearly identified and segregated to prevent misuse?</i>	Yes No
10.	Kullanılan Cihazlarının Kalibrasyonu <i>Calibration of Equipment in use</i>	
10.1-	Üretim prosesi sırasında kullanılan cihazlar fonksiyonlarını yerine getirebiliyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Can the equipments used perform their functions during the production process?</i>	Yes No
10.2-	Test veya kontrol cihazlarının kalibrasyonu yapılmış mı ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are testing or control equipments calibrated?</i>	Yes No
10.3-	Kalibrasyon kayıtları mevcut mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the calibration records available?</i>	Yes No
11.	Taşıma ve Depolama <i>Handling and Storage</i>	
11.1-	Bitmiş ürünün taşınması, depolanması, ambalajlanması ve muhafazası; prosedürlere uygun yapılıyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are the final products handled, stored and packed according to the procedures ?</i>	Yes No
KALİTE YÖNETİM SİSTEM ŞARTLARI – İKİNCİ BÖLÜM QUALITY MANAGEMENT SYSTEM REQUIREMENTS – SECOND SECTION		
12.	Kalite Yönetim Sistem Dokümanları <i>Quality Management System Documents</i>	

12.1-	Kalite Yönetim Sistem dokümanları oluşturulmuş ve kontrollü olarak kullanılıyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are quality system documents being prepared and used with control?</i>	Yes No
12.2-	Tip onayı alınacak ürünlerde herhangi bir değişikliğin Onay Kuruluşuna bildirilmesiyle ilgili prosedür oluşturulmuş mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Any changes in the product of type approval will be notified of the approval of the institution about the procedure was created?</i>	Yes No
13.	Kayıtlar <i>Records</i>	
13.1-	Kayıtlar dokümante edilmiş prosedüre göre muhafaza ediliyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are records maintained according to the documented procedure ?</i>	Yes No
14.	Düzeltilici ve Önleyici Faaliyetler <i>Corrective and Preventive Actions</i>	
14.1-	Uygunsuzluklarla ilgili olarak gerekli düzeltici veya önleyici faaliyetler dokümante edilmiş prosedüre göre firma tarafından yapılıyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Have corrective or preventive actions taken by the Company according to the documented procedure?</i>	Yes No
15.	Kalite Yönetim Sistemi İç Denetimleri <i>Internal Audits of the Quality Management System</i>	
15.1-	Kalite Yönetim Sisteminin iç denetimleri dokümante edilmiş prosedüre göre yapılıyor mu ?	EVET () HAYIR ()
	<i>Have the QMS audit taken by the company according to the documented procedure?</i>	Yes No
15.2-	Uygunluk Belgeleri ve araç takibi için bir sistem oluşturulmuş ve iç denetim prosedürlerinde belirtilmiş mi?	EVET () HAYIR ()
	<i>Eligibility for documents and vehicle tracking system and internal audit procedures specified?</i>	Yes No
15.3-	İç denetimi yapan personel eğitilmiş mi?	EVET () HAYIR ()
	<i>Have the personnel carrying out audits been trained?</i>	Yes No
15.4-	Çalışan kişiler ürünün kalitesini sağlayacak şekilde yaptıkları iş için gerekli eğitimleri alıyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>People who work to provide the quality of products made in training are required to do their work?</i>	Yes No
16.	Müşteri Şikâyetleri <i>Customer Complaints</i>	
16.1-	Firma müşteri şikâyetlerini gözden geçiriyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Does the Company review customer complaints?</i>	Yes No

16.2-	Müşteri şikâyetleriyle ilgili olarak yapılan düzeltici faaliyetler kayıt altına alınıyor mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Are corrective actions taken to customer complaints recorded?</i>	Yes No
16.3-	Üretim ve dağıtım sonrasında ürünlerde bir hata olduğu farkına varılırsa geri çağırım söz konusu mu?	EVET () HAYIR ()
	<i>Production and distribution of the product after noticing that there is an error, such calls do not return?</i>	Yes No

İNCELEME HEYETİNİN DEĞERLENDİRMESİ
INSPECTION TEAM'S EVALUATION

İnceleme Heyetinin Değerlendirmesi :
Evaluation of the Inspection Team

1-Uygunluk tespit edilmedi <i>No unsatisfactory findings.</i>	Onay konusu ürünle ilgili tip onayı işlemlerine geçilir. <i>Proceed with type approval procedures for the product to be type approved</i>	☐
2-Küçük uygunluk/ lar tespit edildi <i>Unsatisfactory finding(s).</i>	İmalatçı belirlenen uygunluklar ile ilgili düzenleyici ve düzeltici faaliyetleri yapacağını beyan eder. Onay konusu ürünle ilgili tip onayı işlemlerine geçilir. <i>Manufacturer declares to take corrective and preventive actions for the nonconformities identified. Proceed with type approval procedures for the product to be type approved</i>	☐

3- Büyük Uygunluk/ lar tespit edildi <i>Unsatisfactory finding(s).</i>	İşlemler durdurulur. İmalatçı firmanın uygunlukları giderdiğini Onay Kuruluşuna beyan ederek müracaatını yenilemesi halinde inceleme yeniden yapılır. <i>Procedures are suspended inspection is repeated if the manufacturer declares to the approval Authority that the nonconformities have been remedied.</i>	☐
---	---	--------------------------

Tarih :.....
Date:

İnceleme süresi :.....(saat)
Inspection period (hour)

İnceleme Heyeti <i>Inspection Team</i>	Kuruluş Yetkilisi <i>Contact Person</i>
Adı ve Soyadı <i>Name and Surname</i>	Adı ve Soyadı <i>Name and Surname</i>
İmza <i>Signature</i>	İmza <i>Signature</i>
Adı ve Soyadı <i>Name and Surname</i>	Adı ve Soyadı <i>Name and Surname</i>
İmza <i>Signature</i>	İmza <i>Signature</i>

AÇIKLAMALAR:
Explanations

(NOT: İNCELEME GÖREVLİSİ BU SAYFADAN İHTİYAÇ DUYDUĞU MİKTARDA ÇOĞALTARAK EKLENEN HER SAYFAYA NUMARA VEREREK İNCELEME SIRASINDAKİ AÇIKLAMA GEREKTİREN HUSUSLARI VE GÖZLEMLERİNİ YAZABİLİR)
(NOTE: Inspector shall reproduce this page and give number to each additional page, and write necessary explanations and observations during inspection.)

Ek-4

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü

e/E37

UYGUNLUK BEYANI

T.C Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin onaya yetkili kurumu olarak kalite sistemleri ve ilgili ürün uygunluk kontrol planlarını; Araç, Aksam, Sistem ve Ayrı Teknik

Ünite Tip Onay Yönetmelikleri veya 20.03.1958 Cenevre Anlaşması Lahika 2/ Revizyon 2'ye göre uygunluğu göz önünde tutularak başlangıç değerlendirmesinin yapıldığını teyit eder.

(Onay konusuna göre düzenlenecektir. Örneğin:2007/46/AT Yönetmeliği Ek X, Madde 1.2.2 çerçevesinde iş bu beyan düzenlenmiştir.)

(.....FİRMA ADI ve Adresi.....)

için düzenlenmiştir.

Araç/Aksam Kapsam Sınıfı: (M1,N1,.....O4)

Beyan No :

Değerlendirme tarihi :

Geçerlilik bitiş tarihi :

Yer :

İmza :

Tarih :

EKLER:

1-Değerlendirmenin yapıldığı yer/yerler

2-Yönetmelik adı/adları

Adres:

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Eskişehir Yolu 7. Km

ODTÜ Karşısı No:154

ANKARA

Tel: (312) 219 65 00

Fax: (312) 219 64 98

www.sanayi.gov.tr

Ek-4 İlave 1

İmalatçı İsim ve adresi:

Montaj tesisinin kayıtlı isim ve adresi/adresleri :

Değerlendirme kapsamı:

İncelenen dokümanlar:

Ek -5

**T.C SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
ÜRETİM UYGUNLUK DOĞRULAMA VE DEĞERLENDİRME FORMU**

İmalatçı Adı/
Adresi:

Teknik Sorumlu:

Tel No:

Fax No:

E posta adresi:

Tip Onaylı
Ürün(ler):

**1. Numune alma yöntemi nasıl belirlenmektedir?
(Mevcut altyapı, tecrübe, ECE numune alma sıklığı, Standartlar vs)**

İlave açıklamalar/ Notlar:

1.Mevcut üretimde numune alma oranı nedir?

- a) Üretim hacmi bazında
- b) Üretim zamanı bazında
- Lütfen uygun olanı işaretleyiniz.

İlave açıklamalar/Notlar:

3.Parti başına alınan numune sayısı nedir?

İlave açıklamalar/Notlar:

4.Numune alma yetkisi kimlerdedir?

İlave açıklamalar/Notlar:

5.Uygunluk testlerini kimler yürütmektedir?

T.C SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
ÜRETİM UYGUNLUK DOĞRULAMA VE DEĞERLENDİRME FORMU

6.Sonuçları kayıt altına alma metodu nedir?

İlave açıklamalar/Notlar:

7.Üretim uygunluk testleri için ne tip ekipmanlar kullanılmaktadır? (Başka yerde yaptırıyorsa akreditasyona ve rapora ait ilave bilgiler)

İlave açıklamalar/Notlar

8. Test sonuçları nasıl analiz edilmektedir?

İlave açıklamalar/Notlar

9. Uygunsuz ürünlerin kontrolü nasıl yapılmaktadır?

İlave açıklamalar/Notlar:

10. İlave dokümanlar

- a) Üretim uygunluk kontrol planı
- b) Test raporu formatı
- 10c) Genel kalite kontrol planı veya prosedürü

TÜRKİYEDE İMALATI YAPILAN ÜRÜNLERLE İLGİLİ
YETKİLİ TEMSİLCİLİK SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ

.....ADRESİNDE MUKİMFİRMASI ADINA TAAHHÜTLERİ İMZALAMA YETKİSİ OLAN
.....TARAFINDAN, SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI VE BAKANLIĞIN GÖREVLENDİRECEĞİ KURUM VE KURULUŞLAR
NEZDİNDE, AŞAĞIDA BELİRTİLEN ÜRÜN VE ÜRETİM YERLERİ İLE SINIRLI OLMAK ÜZERE, ADRESİNDE
MUKİM TAM YETKİLİ TEMSİLCİ OLARAK ATANMIŞTIR.

TEMSİLCİ AŞAĞIDA BELİRTİLEN ÜRÜNLER İÇİN TİP ONAYI BELGESİ ALMAYA, TİP ONAYI BELGELERİNİ İPTAL ETTİRMEYE, KAPSAMINI
GENİŞLETMEYE, ÜRETİMİN UYGUNLUĞU İLE İLGİLİ BİLGİ SUNMAYA, KONU İLE İLGİLİ TAAHHÜTLERİ İMZALAMAYA UYGUNLUK BELGESİ
DÜZENLEMESİNE TAM YETKİLİDİR.

TEMSİLCİNİN YAPACAĞI HER TÜRLÜ MUAMELE VE İŞLEMLER ÜRETİCİ FİRMAYI BAĞLAR. TEMSİLCİNİN GÖREVDEN ALINMASI HALİNDE
DERHAL SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞINA BİLDİRİLECEKTİR. BU DURUMDA, AŞAĞIDA İMZASI OLAN TEMSİLCİ TARAFINDAN ALINMIŞ
BELGELER YENİ BİR TEMSİLCİ ATANANA KADAR KULLANILMAYACAKTIR.

YETKİLİ TEMSİLCİ OLARAK YETKİLENDİRİLEN KİŞİ VEYA FİRMA BU YETKİSİNİ BAŞKA KİŞİ VEYA FİRMALARA DEVREDEMEZ.

ÜRETİCİ FİRMA, YETKİLİ TEMSİLCİ TARAFINDAN ALINAN TİP ONAYI VE EKİ SİSTEM ONAYLARINA GÖRE İMALATI YAPACAĞINI VE ÜRÜNDE
BİR DEĞİŞİKLİK YAPACAĞI TAKDİRDE, ÖNCEDEN ALINMIŞ ULUSAL TİP ONAYINDA, KAPSAM GENİŞLETMESİ YAPILMADAN BU ÜRÜNÜ
PIYASAYA SÜRMEYECEĞİNİ, ÜRETİM KONTROLLERİNİ ALINMIŞ TİP ONAYINA GÖRE YAPACAĞINI TAAHHÜT EDER.

İMALATÇI FİRMA YETKİLİSİ/YETKİLİLERİ

YETKİLİ TEMSİLCİ

ADI SOYADI

ADI SOYADI

ADI SOYADI

GÖREVİ
BELİRTİLECEKTİR)

MÜHÜR

GÖREVİ

(YETKİLİ TEMSİLCİ FİRMA İSE FİRMA ÜNVANI DA

İMZA

İMZA

İMZA

TEMSİLCİNİN YETKİLİ OLDUĞU ÜRÜNLER VE ÜRETİLDİKLERİ YERLER:

- 1)ADRESİNDE ÜRETİLENMARKA, TİPİ ARAÇ
- 2) ADRESİNDE ÜRETİLENMARKA..... TİPİ ARAÇ
- 3)
- 4)

TÜRKİYE DIŞINDA İMALATI YAPILAN ÜRÜNLERLE İLGİLİ
YETKİLİ TEMSİLCİLİK SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ

.....ADRESİNDE MUKİMFİRMASI ADINA TAAHHÜTLERİ İMZALAMA YETKİSİ OLAN
.....TARAFINDAN, TÜRKİYE'DE, SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI VE BAKANLIĞIN GÖREVLENDİRECEĞİ KURUM
VE KURULUŞLAR NEZDİNDE, AŞAĞIDA BELİRTİLEN ÜRÜN VE ÜRETİM YERLERİ İLE SINIRLI OLMAK ÜZERE,
..... ADRESİNDE MUKİM TAM YETKİLİ TEMSİLCİ OLARAK ATANMIŞTIR.

TEMSİLCİ AŞAĞIDA BELİRTİLEN ÜRÜNLER İÇİN TİP ONAYI BELGESİ ALMAYA, TİP ONAYI BELGELERİNİ İPTAL ETTİRMEYE,
KAPSAMINI GENİŞLETMEYE, ÜRETİMİN UYGUNLUĞU İLE İLGİLİ BİLGİ SUNMAYA, KONU İLE İLGİLİ TAAHHÜTLERİ İMZALAMAYA UYGUNLUK
BELGESİ DÜZENLEMeye TAM YETKİLİDİR.

TEMSİLCİNİN YAPACAĞI HER TÜRLÜ MUAMELE VE İŞLEMLER ÜRETİCİ FİRMAYI BAĞLAR. TEMSİLCİNİN GÖREVDEN ALINMASI
HALİNDE DERHAL SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞINA BİLDİRİLECEKTİR. BU DURUMDA, AŞAĞIDA İMZASI OLAN TEMSİLCİ TARAFINDAN
ALINMIŞ BELGELER YENİ BİR TEMSİLCİ ATANANA KADAR KULLANILMAYACAKTIR.

YETKİLİ TEMSİLCİ OLARAK YETKİLENDİRİLEN KİŞİ VEYA FİRMA BU YETKİSİNİ BAŞKA KİŞİ VEYA FİRMALARA DEVREDEMEZ.

ÜRETİCİ FİRMA, YETKİLİ TEMSİLCİ TARAFINDAN ALINAN TİP ONAYI VE EKİ SİSTEM ONAYLARINA GÖRE İMALATI YAPACAĞINI
VE ÜRÜNDE BİR DEĞİŞİKLİK YAPACAĞI TAKDİRDE, ÖNCEDEN ALINMIŞ ULUSAL TİP ONAYINDA, KAPSAM GENİŞLETMESİ YAPILMADAN BU
ÜRÜNÜ TÜRKİYE'YE SEVK ETMEYECEĞİNİ, ÜRETİM KONTROLLERİNİ ALINMIŞ TİP ONAYINA GÖRE YAPACAĞINI TAAHHÜT EDER.

İMALATÇI FİRMA YETKİLİSİ/YETKİLİLERİ

YETKİLİ TEMSİLCİ

ADI SOYADI

ADI SOYADI

ADI SOYADI

GÖREVİ
BELİRTİLECEKTİR)

MÜHÜR

GÖREVİ

(YETKİLİ TEMSİLCİ FİRMA İSE FİRMA ÜNVANI DA

İMZA

İMZA

İMZA

TEMSİLCİNİN YETKİLİ OLDUĞU ÜRÜNLER VE ÜRETİLDİKLERİ YERLER:

3)ADRESİNDE ÜRETİLENMARKA, TİPİ ARAÇ

4) ADRESİNDE ÜRETİLENMARKA..... TİPİ ARAÇ

3)

4)

.....SANAYİ VE/VEYA TİCARET ODASI

YUKARIDA BELGEYİ İMZALAYAN ADRESİNDE MUKİM FİRMASINDA
.....GÖREVİNDE/GÖREVLERİNDE BULUNAN/BULUNANLAR.....'NİN ÜRETİCİ FİRMA ADINA TAAHHÜTLERİ
İMZALAMAYA MEZUN OLDUĞUNU VE İMZALARIN SÖZ KONUSU ŞAHİSLARA AİT OLDUĞUNU TASDİK EDERİZ.

MÜHÜR, İMZA

T.C.KONSOLOSLUĞU

İMZA- MÜHÜR

[R.G. 10 Nisan 2010 – 27548]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

MEHMET ŞAHİN VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 5881/02

Strazburg

30 Eylül 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (5881/02) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Mehmet Şahin, Ali Ekber Çağlan, Sedat Serçik ve Özgür Barış Mercan'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 2 Ağustos 2001 ve 17 Eylül 2001 tarihlerinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvuru.

Adli yardımdan faydalanan başvuranlar, AİHM önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından T. Elçi tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar Mehmet Şahin, Ali Ekber Çağlan, Sedat Serçik ve Özgür Barış Mercan sırasıyla 1964, 1973, 1971 ve 1978 doğumludurlar.

A. Başvuranlar Mehmet Şahin, Ali Ekber Çağlan ve Özgür Barış Mercan'ın yakalanmaları ve gözaltına alınmaları

PKK üyesi olduklarından şüphelenilen başvuranlar bir arama izni uyarınca 10 Nisan 2001 sabahı evlerinde yapılan aramalar neticesinde yakalanmışlardır. Yapılan aramalarda jandarmalar muhtelif ateşli silahlar, bu silahlara ait mühimmat, el bombaları, bir telsiz ve sözkonusu yasadışı örgütle bağlantılı birtakım eşya ele geçirmişlerdir.

10 Nisan 2001 günü saat 10 sularında başvuran Mehmet Şahin sağlık kontrolünden geçirilmiştir. Yapılan muayene sonucunda düzenlenen raporda, boynun sol tarafında klaviküler kemik üzerinde 3 cm.'lik bir sıyrık ve sol dirsek iç yüzünde hafif bir ekimotik alana rastlandığı belirtilmiştir. Doktora göre, sözkonusu ekimozun sarı renkli olması, hassasiyet olmaması ve başvuranın sebebini hatırlamaması dolayısıyla yaklaşık on gün önce meydana gelmiş bir darba bağlı oluşmuş olması muhtemeldi. Raporda ayrıca, her iki el bileğinde kelepçeye ait kızarıklıklar, sırt omurları hizasında 2 cm.'lik bir sıyrık, karın sol

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. tarafında cerrahi bir müdahaleye bağlı bir yara izi ve sağ kaval kemiği üzerinde hiperpigmente bir bölge bulunduğu belirtilmiştir. Doktor son olarak, sağ kaval kemiği üzerinde hiperpigmente alanlar ve başvuranın vücudunun (raporun bu kısmı okunmaz durumdadır) bir yerinde 1,5 cm.'lik kızarıklık bir alan bulunduğunu tespit etmiştir.

Başvuran Mehmet Şahin 12, 14, 16, 18 ve 19 Nisan 2001 tarihlerinde başka muayenelerden geçirilmiştir.

12 Nisan 2001 tarihinde düzenlenen raporda boyun sol tarafında klaviküler kemik üzerinde 3 cm.'lik bir sıyrık, sol dirsek iç yüzünde hafif sarı renkli bir lezyon, sırt omurları hizasında 2 cm.'lik bir sıyrık ve karın sol tarafında cerrahi bir müdahaleye bağlı bir yara izi ve sağ kaval kemiği üzerinde hiperpigmente bir bölge bulunduğu belirtilmiştir.

14 Nisan 2001 tarihinde düzenlenen raporda başvuranın vücudunda herhangi bir darp ya da cebir izine rastlanmadığı belirtilmiştir.

16 Nisan 2001 tarihinde yapılan muayenede hiçbir darp ya da cebir izine rastlanmamıştır. Bu muayene sonunda düzenlenen raporda başvuranın göğsünde ve kalbindeki ağrılardan şikayet ettiği ve daha önce de bu tür rahatsızlıkları olduğu bildirilmiştir.

18 Nisan 2001 tarihinde düzenlenen raporda kaval üzerinde bulunan eski lezyonlar dışında herhangi bir darp ya da cebir izine rastlanmadığı belirtilmiştir.

Başvuranlar 19 Nisan 2001 tarihinde Şırnak Cumhuriyet Savcısı'na ifade vermişlerdir. Başvuran Mehmet Şahin jandarmaların elini tutarak ifadeyi imzalamaya zorladıklarını beyan etmiştir.

Bu iddia üzerine Cumhuriyet Savcısı daha ayrıntılı bir muayene için hastaneye sevk edilmesini emretmiştir. Başvuran Mehmet Şahin aynı gün hastaneye sevk edilmiştir. Yapılan

muayene sonucunda kötü muamele gördüğü iddiasında bulunan ilgilinin vücudunda hiçbir darp ya da cebir izine rastlanmamıştır.

Yine 19 Nisan 2001 tarihinde başvurular Şırnak Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edilmiştir. Hakim başvuruların tutuklanmalarına karar vermiştir. Mehmet Şahin baskı altında imzaladığı iddiasıyla polise verdiği ifadeyi hakim karşısında inkar ederek gözaltında kötü muamele gördüğünü beyan etmiştir.

B. Sedat Serçik'in yakalanması ve gözaltına alınması

PKK'ya yardım ve yataklık ettiğinden şüphelenilen başvuran, 18 Nisan 2001 saat 6 sularında evinde yapılan arama sonucunda yakalanmıştır.

Başvuran 27 Nisan 2001 tarihinde Cumhuriyet Savcısı'na ifade veren başvuran bilahare sevk edildiği Sulh Ceza Mahkemesince tutuklanmıştır.

Başvuran 21 Mayıs 2001 tarihinde serbest bırakılmıştır.

C. Başvuranlar aleyhinde açılan ceza davası

Başvuranlar 25 Mayıs 2001 tarihinde PKK'ya yardım ve yataklık etmekle itham edilmişlerdir.

Başvuran Mehmet Şahin 4 Temmuz 2001 tarihli duruşmada jandarmaya verdiği ifadeye ve gözaltında yapılan soruşturma işlemlerine itiraz etmiştir. Sağlık raporu hakkında sorulan soruya cevap veren başvuran, kendisine baskı uygulandığını, küfredildiğini, üzerine tazyikli su sıkıldığını, başına poşet geçirilerek nefessiz bırakıldığını ve bu muamelelerin vücudunda iz bırakmadığını belirtmiştir. Başvuran, gözaltında psikolojik rahatsızlıklar yaşadığını, bu nedenle ilaç almak zorunda kaldığını ve cezaevinde sakinleştirici almaya devam ettiğini belirtmiştir. Duruşma neticesinde Ağır Ceza Mahkemesi başvuruların serbest bırakılmalarına karar vermiştir.

17 Ekim 2002'de DGM başvuruların üzerlerine atılı suçlarla ilgili olarak beraatlarına hükmetmiş, Mehmet Şahin, Ali Ekber Çağlan ve Özgür Barış Mercan hakkında evlerinde ele geçirilen silah ve mühimmattan dolayı ateşli silahlara ilişkin kanuna muhalefetten suç duyurusunda bulunulmasına karar vermiştir.

D. İnsan Hakları Derneği'nin raporu

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi doktoru Mehmet Şahin'in iddialarının doğruluğunun belirlenmesi için olaylar hakkındaki anlatımının ve ilgiliye yapılan muayene ve tetkiklerin de yer aldığı bir rapor düzenlemiştir. Bu raporda, başvuranın, 10 Temmuz 2001 tarihinde İHD'ye başvurduğu, varikozel hastalığından muzdarip olduğu, fiziksel ve ruhsal travmalara bağlı post-travmatik stres ve majör depresyon geçirdiği belirtilmiş, ancak bu raporun bir sağlık raporu olmadığına da vurgu yapılmıştır.

İnsan Hakları derneği 6 Mart 2003 tarihinde içinde başvuranın iddialarının ve kendisine yapılan muayene ve tetkiklerin yer aldığı ikinci bir rapor düzenlemiştir. Raporda kötü muamele iddialarıyla cezaevi koşulları ve başvuranda gözlenen gastrit, idrar yolu

enfeksiyonu, varikosel, post-travmatik stres ve majör depresyon arasında bir bağlantı olduğu sonucuna varılmıştır.

Başvuranın sözkonusu raporları yetkili makamların bilgisine sunup sunmadığı konusunda dosyada herhangi bir bilgi mevcut değildir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 3. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 3. ve 13. maddelerine atıfta bulunan başvuran Mehmet Şahin jandarmada kötü muameleye uğradığından ve sözkonusu kötü muamelelerle ilgili olarak suç duyurusunda bulunabilmesi için etkili bir başvuru yolu bulunmamasından şikayetçi olmaktadır.

AİHM bu şikayetlerin sadece AİHS'nin 3. maddesi yönünden incelenmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

Hükümet, başvuranın yetkili makamlar nezdinde resmi bir şikayette bulunmamış olması sebebiyle iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle AİHM'yi bu şikayeti reddetmeye davet etmektedir. Hükümete göre başvuran AİHM önünde dile getirdiği iddialarını ulusal makamların bilgisine gereği gibi sunmamıştır. Hükümet ayrıca başvuranın tazminat elde etmek için iç hukukta öngörülen medeni ve idari başvuru yollarını kullanmadığını savunmaktadır.

Esasa ilişkin olarak Hükümet başvuranın iddialarının mesnetsiz olduğunu savunmaktadır. Bu çerçevede Hükümet ilgilinin gözaltına alınmadan önce sağlık kontrolünden geçirildiğine, yapılan muayene sonucunda düzenlenen raporda yakalanmadan önceki döneme ait izlerden söz edildiğine, gözaltı sırasında ve gözaltı sonunda düzenlenen raporlarda ise yakalamadan önceki izlerden başka herhangi bir darp ya da cebir izine rastlanmadığının belirtildiğine dikkat çekmektedir. Hükümet, yapılan muayeneler sırasında başvuranın kendisine kötü muamele yapıldığına yönelik bir şikayetin olmadığını not etmektedir.

Kötü muamele iddialarını yetkili makamlara bildirdiğini iddia eden başvuran, yetkili makamların yasal olarak re'sen bir ceza soruşturması açmakla yükümlü olduklarını belirtmektedir. Şikayetine konu olan muamelelerle ilgili olarak başvuran, dövüldüğünü, üzerine tazyikli su sıkıldığını, Filistin askısına alındığını, vücuduna elektrik verildiğini, hayalarının sıkıldığını, başına bir poşet geçirilmek suretiyle nefessiz bırakıldığını iddia etmektedir. Başvuran ayrıca gözaltındayken yapılan muayenelerin güvenilir olmadığı iddiasında bulunmaktadır.

AİHM, bu şikayet aşağıda açıklanan nedenlerle açıkça dayanaktan yoksun olup kabuledilemez niteliği taşıdığından Hükümetin itirazları hakkında bir karar vermeye gerek olmadığı kanaatindedir.

AİHM, kötü muamele iddialarının uygun kanıt unsurlarıyla desteklenmesi gerektiğini hatırlatır (bkz., *mutatis mutandis*, *Klaas – Almanya*, 22 Eylül 1993, prg. 30). İddia konusu olayların tespit edilmesi için AİHM 'her türlü makul şüphenin ötesinde' delil kıstasına başvurur. Böylesi bir delil, itiraza mahal bırakmayacak derecede ciddi, belirgin ve tutarlı birtakım emare ya da karinelere doğabilir (*İrlanda – Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978, prg.

161 *in fine*, ve *Labita – İtalya*, no: 26772/95, prg. 121). Sağlıklı olarak gözaltına alınan bir kimsenin serbest bırakıldığı sırada yaralanmış olduğu tespit edilirse, bu yaralanmaların kaynağı hakkında makul bir açıklama yapmak Devlete düşer ki aksi halde AİHS'nin 3. maddesinin uygulanması gerekir (bkz., diğerleri arasında, *Selmouni – Fransa*, no: 25803794, prg. 87).

Mevcut davada başvuran evinde yapılan arama sonucu 10 Nisan 2001 tarihinde yakalanmıştır. Başvuran gözaltına alınmadan önce sağlık kontrolünden geçirilmiştir. Yapılan kontrol neticesinde düzenlenen raporda boynun sol tarafında klaviküler kemik üzerinde 3 cm.'lik bir sıyrık, sol dirsek iç yüzünde hafifçe ekimotik bir alan tespit edilmiştir. Doktora göre sözkonusu ekimozun on gün önce meydana gelmiş bir darba bağlı olması muhtemeldir. Raporda ayrıca kelepçelerden kaynaklanan birtakım kızarıklıklar, sırt omurları hizasında 2 cm.'lik bir sıyrık, karnın sol tarafında cerrahi bir müdahaleye bağlı bir yara izi tespit edildiği belirtilmiştir. Doktor son olarak, sağ kaval kemiği üzerinde hiperpigmente alanlar ve başvuranın vücudunun (raporun bu kısmı okunmaz durumdadır) bir yerinde 1,5 cm.'lik kızarıklık bir alan bulunduğunu tespit etmiştir.

AİHM başvuranın hiçbir şekilde yakalanma koşullarından yakınmadığını ve/veya 10 Nisan 2001 tarihinde yapılan sağlık kontrolünde tespit edilen izlerin yakalandığı sırada meydana gelmiş olabileceğini iddia etmediğini öncelikle tespit etmektedir. Bu nedenle AİHM yakalamadan önceki bir döneme ait oldukları cihetle gözaltı başlangıcında yapılan muayene neticesinde tespit edilen izlerin göz önünde bulundurulmaması gerektiği kanaatindedir.

Daha sonra AİHM, başvuranın gözaltında işkenceye uğradığından şikayetçi olduğunu gözlemlemektedir. Bu çerçevede AİHM başvuranın gerek gözaltında tutulduğu sırada gerek gözaltı bitiminde birçok kez sağlık kontrolünden geçirildiğini not etmektedir. 12 Nisan 2001 tarihinde düzenlenen raporda, boynun sol tarafında klaviküler kemik üzerinde 3 cm.'lik bir sıyrık, sol dirsek iç yüzünde hafif sarı renkli bir lezyon, sırt omurları hizasında 2 cm.'lik bir sıyrık ve karın sol tarafında cerrahi bir müdahaleye bağlı bir yara izi ve sağ kaval kemiği üzerinde hiperpigmente bir bölge bulunduğu belirtilmiştir. Kaval kemiği üzerinde eski lezyonların tespit edildiği 18 Nisan 2001 tarihli muayene hariç bilahare düzenlenen tıbbi raporlarda herhangi bir darp ya da cebir izinden söz edilmemektedir. AİHM 12 Nisan 2001 ve 18 Nisan 2001 tarihli raporlarda sözü edilen izlerin gözaltı başlangıcında düzenlenen raporda da yer alan eski yaralarla ilgili olduğunu tespit etmektedir.

Başvuran serbest bırakıldığı 19 Nisan 2001 tarihinde Cumhuriyet Savcısı'na jandarmaların kendisini elinden tutmak suretiyle ifadeyi imzalamaya zorladıklarını beyan etmiştir. Bunun üzerine Savcı olası kötü muamele izlerinin tespiti için başvuranın yeniden sağlık kontrolünden geçirilmesine karar vermiştir. Aynı gün yapılan muayene neticesinde ilgilinin vücudunda hiçbir darp ya da cebir izi tespit edilmemiştir.

Ayrıca her ne kadar başvuran tıbbi raporların güvenilirliğine itiraz ediyor ise de, alıkonulmasının herhangi bir aşamasında gözaltındayken düzenlenen raporlardan birine ulusal merciler nezdinde itiraz ettiğini ve/veya başka bir doktora muayene olmak için girişimde bulunduğunu gösteren herhangi bir dosya unsuru mevcut değildir. Başvuran Cumhuriyet Savcısına ve Sulh Ceza Mahkemesi Hakimi'ne ifade verdiği sırada da muayene koşullarına ya da raporların güvenilirliğine ilişkin bir itirazda bulunmamıştır. Başvuran 4 Temmuz 2001 tarihli duruşmadaki ifadesinde de itirazda bulunmamıştır.

Başvuranın serbest bırakıldıktan sonra İnsan Hakları derneği Diyarbakır Şubesi'ne başvurduğu doğrudur. Söz konusu dernek tarafından verilen 1 Ağustos 2001 ve 6 Mart 2003 tarihli raporlara göre başvuranın iddialarıyla kendisinde gözlenen patolojiler arasında bir bağlantı kurmak mümkündür. AİHM söz konusu raporların başvuranın anlattıklarının doğru olarak kabul edilip edilemeyeceğini belirlemek amacıyla hazırlandığını not etmektedir. Doktor, elindeki tıbbi verileri başvuranın iddialarından yola çıkarak değerlendirmiştir. AİHM'ye göre, söz konusu raporlardan ilki şikayet konusu olaylardan yaklaşık dört ay sonra, ikincisi ise yaklaşık iki yıl sonra düzenlendiği ve bilhassa da tıbbi rapor niteliği taşımadığı cihetle bu raporlara dayanarak başvuranın kötü muameleyle maruz kaldığı hükmüne varılamaz.

AİHM, ayrıca, başvuranın 4 Temmuz 2001 tarihinde serbest bırakılmasına rağmen gözaltında maruz kaldığını iddia ettiği kötü muamelelerle ilgili olarak ulusal makamlar önünde hiçbir zaman suç duyurusunda bulunmadığını tespit etmektedir. Başvuran, sadece gözaltında verdiği ifadeye ve bu dönemde gerçekleştirilen soruşturma işlemlerine itiraz etmek için kötü muamele gördüğünden şikayetçi olmuştur.

Son olarak AİHM, bilhassa sözü edilen muamelelerle ilgili olmak üzere başvuranın olaylara ilişkin anlatımının zamanla büyük ölçüde değiştiğini not etmektedir. İlgili kötü muamele gördüğü iddiasını hakim karşısında genel bir tarzda ifade etmiştir. DGM'de yapılan duruşmada ise başvuran baskıya maruz kaldığını, kendisine küfür edildiğini, üzerine tazyikli su sıkıldığını, başına bir poşet geçirilmek suretiyle nefessiz bırakıldığını belirtmiştir. AİHM önünde ise başvuran, tazyikli su sıkılması, Filistin askısına alınma, vücuda elektrik verilmesi, testislerin sıkılması ve başına poşet geçirilmek suretiyle nefessiz bırakılma gibi muamelelere maruz kaldığından yakınmaktadır.

Sonuç olarak AİHM incelemesine sunulan kanıt unsurlarının iddia edilen kötü muamelelerin gerçekleştiği hükmüne varmasına imkan vermediğini değerlendirmektedir.

Yukarıda ifade olunanlar göz önünde bulunduran AİHM, başvuranın, kötü muamele iddialarına ilişkin yetkili makamlara daha sağlam bir mesnet sunmaksızın daha ayrıntılı araştırma yapılmasını bekleme hakkı olmadığı kanaatine varmaktadır (bkz., sözgelimi, *Kılıçoğlu – Türkiye*, no: 41136/98, 28 Eylül 2004, *Koç – Türkiye*, no: 24937/94, 14 Kasım 2000, ve *Kaplan – Türkiye*, no: 24932/94, 19 Eylül 2000). Dolayısıyla adli makamlar başvuranın iddiaları konusunda 'etkili bir soruşturma' yürütme görevlerini yerine getirmemekle suçlanmazlar.

Bu itibarla söz konusu şikayet açıkça dayanaktan yoksun olduğundan AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

II. AİHS'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar bir suç işlediğinden şüphelenilmesi için makul bir gerekçe olmadan yakalandıklarından ve gözaltı süresinin uzunluğundan şikayetçidirler ve bu bağlamda AİHS'nin 5. maddesinin 1. ve 3. paragraflarını ileri sürmektedirler.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

1. Yakalamanın yasalılığı

AİHM, 5. maddenin 1. fıkrasının c) bendi anlamında bir alıkoyma sırasında yapılan sorgunun amacının, yakalamanın dayandığı somut şüpheleri teyit etmek ya da devre dışı bırakmak suretiyle ceza soruşturmasının tamamlanması olduğunu hatırlatır (*Murray – Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1994 tarihli karar, prg. 55). Makul şüphenin varlığı tarafsız bir gözlemcinin sözkonusu şahsın kendisine isnat edilen suçu işlemiş olduğuna ikna olmasını sağlayacak bulgu ya da bilgilerin var olmasını gerektirir. Ancak neyin ‘makul’ olarak kabul edilebileceği koşulların tamamına bağlıdır (*Fox, Campbell ve Hartley – Birleşik Krallık*, 30 Ağustos 1990, prg. 32).

AİHM mevcut davada başvuruların yasadışı bir örgüte karşı yürütülen bir polis operasyonu çerçevesinde 10 ve 18 Nisan 2001 tarihlerinde yakalandıklarını tespit etmektedir. Evlerinde yapılan aramalarda polis birtakım maddi deliller ele geçirmiştir. Aleyhlerinde isnat edilen suçlarla ilgili olarak Cumhuriyet Savcısı’na ve hakime ifade veren ilgililer bilahare tutuklanmışlardır. Başvuranlar 25 Mayıs 2001 tarihinde yasadışı bir örgüte üye olmak ve yardım ve yataklık etmekle suçlanmışlardır.

Yukarıda ifade olunanlar göz önünde bulundurulduğunda şüphelerin gereken düzeye ulaştığı görülmektedir. Başvuranların özgürlüklerinden mahrum bırakılmaları ile kendilerine yönelik şüphelerin teyit edilmesi ya da giderilmesi amaçlanmıştır.

Dolayısıyla başvurunun bu bölümü açıkça dayanaktan yoksun olup AİHS’nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

2. Gözaltı süresi

Hükümet, iç hukuktaki başvuru yollarının tamamının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümet, haklarında beraat kararı verildiği cihetle başvuruların 466 sayılı Kanun temelinde *uğradıkları* zararın tazmin edilmesini talep edebileceklerini ifade etmektedir. Hükümet, bu başvuru yolunu kullanarak maruz kaldığı özgürlük mahrumiyetinden dolayı bir tazminat elde eden Sedat Serçik’in durumunu örnek göstermektedir.

AİHM, Hükümetin atıfta bulunduğu 466 sayılı Kanun’un kanundışı olarak ya da haksız yere yakalanan ya da tutuklanan kimselerin Devlete karşı sorumluluk davası açabilmelerini öngördüğünü not etmektedir. Ancak başvuranlar tazminat elde etmek için iç hukukta başvuru yolu bulunmamasından değil gözaltı sürelerinden yakınmaktadırlar. Bu çerçevede derhal bir hakim ya da adli görev yapmaya yasayla yetkili kılınmış diğer bir görevli karşısına çıkarılma hakkı, özgürlük mahrumiyeti nedeniyle tazminat elde edebilme hakkından ayrılır. 5. maddenin 3. fıkrası birinci durumla 5. maddenin 5. fıkrası ise ikinci durumla ilgilidir (bkz., *mutatis mutandis*, Yağcı ve Sargın – Türkiye, 8 Haziran 1995 tarihli karar, prg. 44). Dolayısıyla AİHM, Hükümetin itirazını reddeder.

AİHM, bu şikayetin AİHS’nin 35. maddesinin 3. paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmektedir. Bu itibarla sözkonusu şikayetin kabuledilebilir ilan edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

Mevcut davada başvuranlar Mehmet Şahin, Ali Ekber Çağlan ve Özgür Barış Mercan’ın gözaltı süresi 10 Nisan 2001 tarihinde yakalanmalarıyla birlikte başlayarak 19

Nisan 2001 tarihinde tutuklanmaları ile sona ermiştir. Başvuran Sedat Serçik'in gözaltı süresi ise 18 Nisan 2001 tarihinde başlayıp 27 Nisan 2001 tarihinde sona ermiştir. Dolayısıyla her bir gözaltı dokuz gün sürmüştür.

AİHM, *Brogan ve diğerleri* davasında (29 Kasım 1988 tarihli karar, prg. 62), toplumu teröre karşı koruma amacı güdülse dahi, adli denetim olmaksızın dört gün altı saatten fazla süren bir gözaltı süresinin, AİHS'nin 5/3 maddesinde öngörülen kesin sınırların dışına çıktığına hükmettiğini anımsatır (bkz. *Maçin – Türkiye*, no: 52083/99, prg. 25, 4 Mayıs 2006).

Bu nedenle AİHM, başvuruların bir hakim karşısına çıkarılmaksızın dokuz gün süreyle alıkonulmalarının gerekli olduğunu kabul edemez. Bu itibarla AİHS'nin 5/3 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Manevi tazminat

Başvuranlar Ali Ekber Çağlan, Sedat Serçik ve Özgür Barış Mercan'ın her biri manevi tazminat olarak 15.000 Euro, başvuran Mehmet Şahin ise 60.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu meblağlara itiraz etmektedir.

AİHM manevi tazminat olarak başvuruların her birine 2.500 Euro ödenmesinin yerinde olacağına hükmetmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, ulusal mahkemeler önündeki masraf ve giderleri için 9.200 Euro; AİHM önündeki masraf ve giderleri için ise 2.400 Euro talep etmektedirler. Belge olarak başvuruların bir çalışma saati dökümü ve İstanbul Barosu'na ait asgari avukatlık ücret tarifesini sunmaktadırlar.

Hükümet bu meblağlara itiraz etmektedir.

AİHM'nin içtihadı uyarınca bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin iadesini ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğini, gerekliliğini ve makul nispette olduğunu kanıtladığı müddetçe elde edebilmektedir.

Elindeki unsurları ve yukarıda anılan kıstasları hesaba katan AİHM ulusal mahkemeler önündeki yargılamaya ilişkin talebi reddeder. AİHM önünde yapılan yargılama için ise, Avrupa Konseyi tarafından adli yardım başlığı altında ödenen 850 Euro tutarındaki bölümü düşülmek üzere başvuranlara ortaklaşa 1.500 Euro ödenmesinin makul olacağı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun, başvuranların gözaltı süresi yönünden yapılan şikayete ilişkin olarak *kabuledilebilir*, geriye kalanının ise *kabuledilemez olduğuna* ;
2. AİHS'nin 5/3 maddesinin *ihlal edildiğine* ;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak Savunmacı Devlet tarafından
 - i. başvuranların her birine 2.500 Euro (iki bin beş yüz Euro) manevi tazminat *ödenmesine* ;
 - ii. Avrupa Konseyi tarafından adli yardım başlığı altında ödenen 850 Euro (sekiz yüz elli) tutarındaki bölümü düşülmek üzere yargılama masraf ve giderleri için başvuranlara ortaklaşa 1.500 Euro (bin beş yüz Euro) *ödenmesine* ;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 30 Eylül 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2009 yılı gayrisafı gelirleri ve isimleri yazılı bulunan İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

ilan olunur.

<u>SIRA NO:</u>	<u>NOTERLİĞİN ADI</u>	<u>2009 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ</u>
1 -	AKHİSAR ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	379.490,16.-TL.
2 -	ALİAĞA İKİNCİ NOTERLİĞİ	326.560,00.-TL.
3 -	ANAMUR NOTERLİĞİ	590.284,10.-TL.
4 -	ARDAHAN NOTERLİĞİ	287.868,18.-TL.
5 -	BATMAN BİRİNCİ NOTERLİĞİ	490.864,08.-TL.
6 -	BATMAN ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	445.375,01.-TL.
7 -	BEYŞEHİR NOTERLİĞİ	509.997,95.-TL.
8 -	BOĞAZLIYAN NOTERLİĞİ	224.437,65.-TL.

9 - BİLECİK NOTERLİĞİ	520.745,34.-TL.
10 - BİSMİL NOTERLİĞİ	252.278,81.-TL.
11 - CEYHAN BİRİNCİ NOTERLİĞİ	280.223,51.-TL.
12 - ÇANAKKALE DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	255.408,00.-TL.
13 - ÇAYCUMA İKİNCİ NOTERLİĞİ	253.960,28.-TL.
14 - ÇERKEZKÖY BİRİNCİ NOTERLİĞİ	506.467,33.-TL.
15 - DÜZCE ALTINCI NOTERLİĞİ	219.184,22.-TL.
16 - GEMLİK ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	329.315,32.-TL.
17 - GÖNEN İKİNCİ NOTERLİĞİ	280.095,54.-TL.
18 - KAHTA NOTERLİĞİ	316.577,50.-TL.
19 - KEMALPAŞA BİRİNCİ NOTERLİĞİ	638.364,05.-TL.
20 - MARMARİS ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	300.193,16.-TL.
21 - MUĞLA ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	425.692,81.-TL.
22 - POLATLI ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	473.669,98.-TL.
23 - SARAY (TEKİRDAĞ) NOTERLİĞİ	303.459,33.-TL.
24 - SUSURLUK NOTERLİĞİ	261.455,22.-TL.
25 - TEKİRDAĞ ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	351.289,34.-TL.
26 - TOKAT ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	411.923,66.-TL.
27 - TURHAL İKİNCİ NOTERLİĞİ	364.414,79.-TL.
28 - VAN BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	389.541,73.-TL.
29 - YALOVA BİRİNCİ NOTERLİĞİ	443.907,01.-TL.
30 - YERKÖY NOTERLİĞİ	261.951,40.-TL.

— • —

MÜNHAL NOTERLİK

2004 yılı tahmini gayrisafi geliri 150.000.-TL. olan, Atatürk Bulvarının Karadeniz Caddesi ile kesiştiği yerden, Fatih Caddesi ile kesiştiği yere kadarki kısmının güney tarafında ve bu tarafa açılan cadde ve sokakların ilk 150 metre derinliklerinde, ayrıca Atatürk Bulvarı, Fatih Caddesi, Preveze Caddesi ve Donanma Caddesinin birleşmesiyle oluşan alanda ve bu caddelerin birleşimde belirtilen kısımlarının her iki yakasında, diğer noterliklerle rekabet ortamı yaratmayacak uygun bir yerde, ihdas bölgesi bulunan İKİNCİ SINIF GÖLCÜK DÖRDÜNCÜ Noterliği münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliğe atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

[R.G. 7 Nisan 2010 – 27545]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinin 2007/245 Esas sayılı dosyanın kaybolduđu anlařıldıđından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uđrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hűkűmlerinin sűz konusu dosya için uygulanmasına ve adı geçen Kanun hűkűmleri geređince iřlem yapılmasına karar verildiđi ilan olunur.

[R.G. 9 Nisan 2010 – 27547]

— • —

Duyuru

6 Nisan 2010 tarih ve 27544 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Yurtdıřı Tűrkler ve Akbaba Topluluklar Bařkanlıđı Teřkilât ve Gűrevleri Hakkında Kanun,
- Petrol Piyasası Lisans Yűnetmeliđinde Deđiřiklik Yapılmasına İliřkin Yűnetmelik, yer darlıđı nedeniyle Bűlten’e alınamamıřtır.